

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 5783/12

לפני: כבוד השופט א' רובינשטיין
כבוד השופט ע' פוגלמן
כבוד השופט א' שהם

המערערים: 1. נסים גלם
2. חברת פ.נ. הובלות
3. מ.ג.ה מתכות בע"מ

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על הכרעת דין מיום 20.12.2011 ועל גזר דין מיום 14.5.2012, של בית המשפט המחוזי בבאר שבע, בת"פ 8292/06, שניתנו על ידי כב' השופט נ' זלוצ'ובר

תאריך הישיבה: ח' בשבט התשע"ד (9.1.2014)

בשם המערערים: עו"ד יעקב וינרוט; עו"ד עמית חדד; עו"ד אלי מויאל

בשם המשיבה: עו"ד עמנואל לינדר

פסק-דין

השופט א' שהם:

1. לפנינו ערעור על הכרעת דין מיום 20.12.2011 ועל גזר דין מיום 14.5.2012, שניתנו בבית המשפט המחוזי בבאר שבע, בת"פ 8292/06, על-ידי כב' השופט נ' זלוצ'ובר.

2. המערער 1, נסים גלאם (להלן: המערער), הורשע, לאחר ניהול משפט הוכחות, בעבירות אלה: ניהול ספרים כוזבים, לפי סעיף 220(4) לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש] (להלן: פקודת מס הכנסה) (7 עבירות); שימוש בערמה ותחבולה, לפי סעיף 220(5)

לפקודת מס הכנסה (8 עבירות); השמטת הכנסה מדו"ח, לפי סעיף 220(1) לפקודת מס הכנסה; הוצאת חשבונית שאינה משקפת עיסקה, בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 117(ב)(3) ביחד עם סעיף 117(ב)(2) לחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 (להלן: חוק מס ערך מוסף) (70 עבירות); ניכוי תשומות ללא מסמך כדין, בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 117(ב)(5) ביחד עם סעיף 117(ב)(2) לחוק מס ערך מוסף (58 עבירות); איסור הלבנת הון, לפי סעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 (להלן: חוק איסור הלבנת הון) (7 עבירות); אי ניכוי מס, לפי סעיף 218 ביחד עם סעיף 164 לפקודת מס הכנסה, בצרוף תקנה 2 לתקנות מס הכנסה (ניכוי מתשלומים בעד שירותים או נכסים), התשל"ז-1977 (ריבוי עבירות); קשירת קשר לפשע, לפי סעיף 499 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין) (שתי עבירות); זיוף מסמך בכוונה לקבל באמצעותו דבר, בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 418 לחוק העונשין (145 עבירות); שיבוש מהלכי משפט, לפי סעיף 244 לחוק העונשין (3 עבירות); החזקת רכוש החשוד כגנוב, לפי סעיף 413 לחוק העונשין; הסתרת מסמכים שיש להם ערך לעניין השומה, לפי סעיף 216(6) לפקודת מס הכנסה.

3. המערערת 2, חברת פ.ג. הובלות, הורשעה בעבירות הבאות: ניהול ספרים כוזבים, לפי סעיף 220(4) לפקודת מס הכנסה (3 עבירות); שימוש בערמה ותחבולה, לפי סעיף 220(5) לפקודת מס הכנסה (3 עבירות); השמטת הכנסה מדו"ח, לפי סעיף 220(1) לפקודת מס הכנסה; הוצאת חשבונית שאינה משקפת עיסקה, בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 117(ב)(3) ביחד עם סעיף 117(ב)(2) לחוק מס ערך מוסף (29 עבירות); ניכוי תשומות ללא מסמך כדין, בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 117(ב)(5) ביחד עם סעיף 117(ב)(2) לחוק מס ערך מוסף (29 עבירות); איסור הלבנת הון, לפי סעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון (3 עבירות).

4. המערערת 3, חברת מ.ג.ה. מתכות, הורשעה בעבירות שיוחסו לה באישום השישי כדלקמן: ניהול ספרים כוזבים, לפי סעיף 220(4) לפקודת מס הכנסה; שימוש בערמה ותחבולה, לפי סעיף 220(5) לפקודת מס הכנסה; הוצאת חשבונית שאינה משקפת עיסקה, בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 117(ב)(3) ביחד עם סעיף 117(ב)(2) לחוק מס ערך מוסף (12 עבירות); ניכוי תשומות שלא כדין, בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 117(ב)(5) ביחד עם סעיף 117(ב)(2) לחוק מס ערך מוסף (12 עבירות); איסור הלבנת הון, לפי סעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון.

5. ביום 14.5.2012, גזר בית משפט קמא על המערער את העונשים הבאים: 10 שנות מאסר לריצוי בפועל, בניכוי ימי מעצרו מיום 17.1.2006 ועד ליום 16.2.2006;

12 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור המערער, במשך שלוש שנים מיום שחרורו מהכלא, עבירה מבין העבירות בהן הורשע מסוג פשע; 6 חודשי מאסר על תנאי לבל יעבור המערער, במשך שלוש שנים מיום שחרורו מהכלא, עבירה מבין העבירות בהן הורשע מסוג עוון; קנס לפי חוק איסור הלבנת הון בסך 5 מיליון ₪ או שנתיים מאסר תמורתו. הקנס יועבר לקרן החילוט שהוקמה לפי חוק איסור הלבנת הון. על המערערות 2 ו-3 הושת קנס סמלי בשיעור של 10,000 ₪.

עובדות כתב האישום שהוגש נגד המערערים

6. בחלק הכללי של כתב האישום המתוקן נמסר כי המערער, יליד 1963, תושב מושב שדה עוזיה, עסק בתקופה הרלבנטית לכתב האישום, בין השנים 2003-2005, במסחר במתכות, במשק 85 ובמשק 2 במושב שדה עוזיה. המערערות 2 ו-3 הן חברות העוסקות במסחר במתכות, שהמערער הוא מנהלן ובעל השליטה בהן. בתקופה הרלבנטית לכתב האישום, היו מחויבים המערערים להגיש לפקיד השומה באשקלון דו"ח על הכנסותיהם, לנהל פנקסי חשבוניות ולהגיש דו"חות לשלטונות מע"מ. נטען בחלק הכללי של כתב האישום, כי המערער עשה שימוש בחשבוניות של שתי חברות (ג.נ.ה.ג.נ. בע"מ ו-מ.ת. מתכות בע"מ) על מנת להסוות את פעולותיו במסחר במתכות. כמו כן, עשה המערער שימוש בחשבוניות מזויפות של שבעה עוסקים מורשים אחרים, בכדי להסוות את פעולותיו במסחר במתכות ואת מקור הכספים שהגיעו אליו. עוד נטען, כי המערער כלל בפנקסי החשבוניות של העוסקים השונים שהיו בשליטתו, חשבוניות פיקטיביות של 7 עוסקים שונים אשר מכרו, כביכול, סחורה לגופים שונים שהיו בשליטתו, בעוד שבפועל לא הועברה כל סחורה לגופים אלה. נטען בנוסף, כי המערער מכר מתכות לגופים ולחברות שונות, ובסופו של דבר הגיעו המתכות ליצואנים שמכרו אותן בחו"ל. לשיטת המאשימה, רכש המערער את המתכות מבלי לשלם בגינן מע"מ, וזאת באמצעות שימוש בחשבוניות כוזבות, אך כאשר הוא מכר את הסחורה, הוא חייב את לקוחותיו במע"מ בגין העיסקה, ובכך הונה המערער את רשויות מע"מ. נטען בנוסף, כי באמצעות השימוש בחשבוניות כוזבות השתמט המערער מהעברת סכום של 52,376,479 ₪ לרשויות מע"מ. סכום זה מהווה רכוש אסור כמשמעותו בחוק איסור הלבנת הון. כמו כן, השמיט המערער הכנסה בסכום כולל של 306,100,435 ₪, ולא ניכה במקור כספים בהיקף של 6,451,958 ₪.

אשר להלבנת הכספים, נטען בחלק הכללי כי המערער הלבין את הרכוש האסור בדרכים שונות. סכום העולה על 5 מיליון ₪ הועבר על-ידי הסבת שיקים אותם קיבלה, כביכול, המערערות 2 מספקים שונים, לחשבון בנק בעזה, שזהות בעליו אינה ידועה

למאשימה. כמו כן, ביצע המערער עיסקאות במזומן והטמיע את הכספים בתוך עיסקו ועיסקי המערערות 2 ו-3. בנוסף, הסב המערער שיקים שהתקבלו לחשבוננו הפרטי, משך את הכספים והטמיעם בעסקיו.

7. האיטום הראשון מיוחס למערערים 1 ו-2 והוא נוגע לשנת המס 2003. נטען, כי ביום 9.1.2004, הגיש המערער את הדו"ח השנתי של המערערת 2 לשנת 2003. בדו"ח זה דווח על מחזור הכנסות בסך 81,610,068 ₪ ועל הכנסה החייבת במס בסך 282,017 ₪. עוד נטען, כי המערער כלל בספרי המערערת 2 לשנת 2003, 28 חשבוניות כוזבות של חברת מ.י.ס.מ.ו. בהיקף של 3,104,014 ₪ ללא מע"מ ו-30 חשבוניות כוזבות של חברת ישראלמרום בע"מ בהיקף של 2,889,425 ₪ ללא מע"מ. פירוט החשבוניות הכוזבות מופיע בנספח א' לכתב האיטום.

לטענת המאשימה, בניגוד לאמור בחשבוניות הכוזבות, שתי החברות לא מכרו למערערת 2 כל סחורה, והמערער אשר ידע זאת, דאג לכלול את החשבוניות הנ"ל בספרי המערערת 2 "במזיד ובכוונה להשתמט ממס". בעשיית שימוש בחשבוניות כוזבות, עשה המערער, לטענת המאשימה, שימוש בערמה ותחבולה בכוונה להשתמט מתשלום מס, והשמיט במזיד ובכוונה להשתמט מתשלום מס מהדו"ח של המערערת 2 הכנסה בסך 5,993,439 ₪. עוד נטען, כי המערער ניהל במזיד ספרי חשבונות כוזבים בכוונה להשתמט מתשלום מס, וזאת באמצעות השימוש בחשבוניות כוזבות והכללתן בספרי החשבונות של המערערת 2. המאשימה מוסיפה וטוענת כי בחודשים יולי, ספטמבר, אוקטובר, נובמבר ודצמבר בשנת 2003, עשה המערער שימוש בחשבוניות הכוזבות הנ"ל בספרי המערערת 2 בהיקף מע"מ של 1,078,819 ₪, בכך שקיזז את החשבוניות כנגד חובה של המערערת 2 למע"מ, ונמנע מלהעביר לשלטונות מע"מ את החוב. בכוונה להתחמק ממס בנסיבות מחמירות, הוציא המערער "חשבונית מס או מסמך הנחזה להיות חשבונית מס" של החברות מ.י.ס.מ.ו. וישראלמרום בהיקף מע"מ של 1,078,819 ₪, מבלי שנערכה כל עיסקה או התחייבות לבצע עיסקה עם החברות הנ"ל. הנסיבות המחמירות נעוצות בהיקף הכספי של העבירות ובמספר האישומים המיוחסים למערערים. לבסוף נטען, כי המערער ביצע פעולות ברכוש אסור, היינו בסכום המס ממנו הצליח להתחמק בסך 1,078,819 ₪, בכך שהטמיע את הרכוש האסור עם כלל רכשו במטרה להסתיר את מקורו, מיקומו, או את תנועותיו של הרכוש.

8. באיטום השני, המיוחס למערער בלבד, נטען כי בדו"ח השנתי שהגיש המערער לגבי שנת 2003, הוא דיווח על מחזור הכנסות בסך 15,758,492 ₪ ועל הכנסה החייבת במס בסך 252,564 ₪. נטען עוד, כי בוצעו על-ידי המערער מכירות בסך 28,741,364 ₪

(ללא מע"מ), שבגינן סיפק המערער ללקוחותיו 128 חשבוניות של חברת ג.נ.ה.ג.נ., כפי שמפורט בנספח ב' לכתב האישום. עוד נטען, כי חברה זו לא היתה פעילה כלל בשנת 2003, ולא היתה למערער זכות לעשות שימוש בחשבוניות שלה, ומכל מקום לא בוצעה כל עיסקה בין לקוחותיו של המערער לבין החברה. במעשיו אלה של המערער, הוא השמיט, במזיד ובכוונה להתחמק ממס, הכנסה בסך 28,741,364 ₪. לטענת המאשימה, הדבר נעשה תוך שימוש בערמה ותחבולה ותוך ניהול ספרי חשבונות כוזבים מתוך כוונה להתחמק מתשלום מס. בגין המכירות הללו, היה על המערער להעביר לרשויות מע"מ סכום כולל של 5,166,637 ₪, אך הוא לא עשה כן מתוך כוונה להתחמק מתשלום המע"מ. כאמור, מדובר בהוצאת חשבוניות כוזבות מבלי שנערכה כל עיסקה או התחייבות לעשות עסקה על-ידי חברת ג.נ.ה.ג.נ.. נטען בנוסף, כי סכום המס בסך 5,166,637 ₪, ממנו התחמק המערער, הינו בגדר רכוש אסור כהגדרתו בחוק איסור הלבנת הון, והמערער ביצע פעולות ברכוש זה בכך שהטמיע אותו עם כלל רכושו כדי להסתיר את מקורו, מיקומו או את תנועותיו.

בגדרו של האישום השני נטען, כי כדי שלא לעורר את תשומת ליבם של רשויות המס להכנסות העצומות שהגיעו לחברת ג.נ.ה.ג.נ., דאג המערער לרישום הוצאות פיקטיביות בספריה של החברה. באופן זה, כלל המערער בספריה של החברה לשנת 2003, 34 חשבוניות כוזבות של חברת ישראלמרום בהיקף של 11,690,523 ₪ (ללא מע"מ) ו-30 חשבוניות כוזבות של חברת מ.י.ס.מ.ו. בהיקף של 10,411,562 ₪ (ללא מע"מ). בפועל, חברות אלה לא מכרו כל סחורה לחברת ג.נ.ה.ג.נ., ומעשיו של המערער נועדו להביא להשתמטות מתשלום מס.

9. האישום השלישי מתייחס לשנת המס 2004 והוא מופנה כלפי המערערים 1 ו-2. נטען בכתב האישום, כי בשנת 2004 כלל המערער בספרי המערער 2, 83 חשבוניות כוזבות של חברת א.ס. בהיקף של 6,533,416 ₪ (ללא מע"מ); 102 חשבוניות כוזבות של חברת נוסה סחר בהיקף של 8,122,248 ₪ (ללא מע"מ); 110 חשבוניות כוזבות של נידאל מסראווה בהיקף של 8,878,722 ₪ (ללא מע"מ); 105 חשבוניות כוזבות של איאד בלעום בהיקף של 8,203,546 ₪ (ללא מע"מ). פירוט החשבוניות הנ"ל מופיע בנספח ג' לכתב האישום.

בפועל, לא נמכרה כל סחורה על-ידי הגורמים הנזכרים לעיל למערער 2, והכללת החשבוניות הכוזבות בספריה של המערער 2 נועדה להביא להשתמטות מתשלום מס מצידו של המערער. עוד נטען, כי המערער עשה שימוש בחשבוניות הכוזבות הנ"ל בספריה של המערער 2 בהיקף מע"מ בסכום של 5,476,277 ₪, בכך

שקיזז את החשבוניות כנגד חובה של המערערת 2 למע"מ, ונמנע מלהעביר לשלטונות מע"מ את חובה של המערערת 2. סכום המס ממנו הצליח להתחמק המערער מהווה רכוש אסור, ונטען כי המערער ביצע פעולות ברכוש זה בכך שהטמיע אותו עם כלל רכושו.

10. האישום הרביעי נוגע לשנת המס 2004 ומיוחס למערער בלבד. נטען, כי המערער נמנע מלהוציא חשבוניות מס שלו לגבי מכירות בסך 88,611,803 ₪ (ללא מע"מ), ובמקום זאת הוא סיפק ללקוחותיו חשבוניות של חברת ג.נ.ה.ג.נ. בסך 74,132,940 ₪ (ללא מע"מ) וכן חשבוניות של חברת מ.ת. בסך 14,478,863 ₪ (ללא מע"מ). עוד נטען, כי חברת ג.נ.ה.ג.נ. לא היתה פעילה בשנת 2004, ולא היתה למערער זכות לעשות שימוש בחשבוניות שלה, כפי שלא היתה למערער זכות לעשות שימוש בחשבוניות של חברת מ.ת.. מכל מקום, טוענת המאשימה, כי לא בוצעה כל עיסקה בין חברות אלה לבין לקוחותיו של המערער. במעשיו אלה, השתמט המערער מתשלום מס בגין מכירות בסך 88,611,803 ₪. עוד נטען, כי בגין המכירות הנ"ל היה על המערער להעביר לרשויות מע"מ סכום של 15,271,685 ₪. סכום זה לא שולם, תוך שימוש בחשבוניות הכוזבות הנ"ל. המערער גם הואשם בביצוע פעולות ברכוש האסור, היינו בסכום המע"מ שלא שולם בסך 15,271,685 ₪, בניגוד לחוק איסור הלבנת הון.

בהמשכו של האישום הרביעי נטען, כי על מנת שלא לעורר את תשומת ליבם של רשויות המס להכנסות העצומות שהצטברו בחברות מ.ת. ו-ג.נ.ה.ג.נ., דאג המערער לכלול הוצאות פיקטיביות בספריהן. באופן זה כלל המערער, בשנת 2004, בספרי חברת מ.ת. מתכות, חשבוניות כוזבות לפי הפירוט הבא: 15 חשבוניות כוזבות של נידאל מסארוה בהיקף של 2,993,483 ₪ (ללא מע"מ); 16 חשבוניות כוזבות של בלעום איאד בהיקף של 3,242,117 ₪ (ללא מע"מ); 10 חשבוניות כוזבות של חברת א.ס. בהיקף של 2,300,746 ₪; ו-16 חשבוניות כוזבות של חברת נוסה סחר בהיקף של 3,321,705 ₪ (ללא מע"מ). בשנת 2004 כלל המערער בספרי חברת ג.נ.ה.ג.נ. חשבוניות כוזבות לפי הפירוט הבא: 18 חשבוניות כוזבות של חברת נוסה סחר בהיקף של 6,284,063 ₪ (ללא מע"מ); 15 חשבוניות כוזבות של איאד בלעום בהיקף של 4,799,937 ₪; 22 חשבוניות כוזבות של נידאל מסארוה בהיקף כולל של 7,409,248 ₪ (ללא מע"מ); 66 חשבוניות של חברת א.ס. בהיקף של 11,673,937 ₪. כל הגורמים הנ"ל לא מכרו סחורה כלשהי לחברות מ.ת. ו-ג.נ.ה.ג.נ., והמערער ביצע את כל הפעולות הנ"ל מתוך כוונה להשתמט ממס, תוך שימוש בחשבוניות כוזבות בהיקף כולל של 42,025,236 ₪.

11. האישום החמישי עניינו בשנת המס 2005 והוא מיוחס למערערים 1 ו-2. נטען, כי בשנת 2005 כלל המערער בספרי המערערת 2, 119 חשבוניות כוזבות של חברת אר.אס.אס.די. בהיקף של 16,345,288 ₪ (ללא מע"מ); 109 חשבוניות של חברת א.ס. בהיקף של 15,307,715 ₪ (ללא מע"מ); 4 חשבוניות של חברת נוסה סחר בהיקף של 493,744 ₪ (ללא מע"מ); וחשבונית של איאד בלעום בסך 113,045 ₪ (ללא מע"מ). פירוט החשבוניות מופיע בנספח ה' לכתב האישום.

בפועל, חברות אלה לא מכרו כל סחורה למערערת 2 והשימוש בחשבוניות הכוזבות על-ידי המערער נעשה כדי להשתמט במזיד מתשלום מס, בגין מכירות בסך 32,259,792 ₪. עוד נטען, כי המערער עשה שימוש באותן חשבוניות כוזבות כדי לקזז מע"מ בסכום של 5,621,382 ₪ כנגד חובה של המערערת 2 למע"מ, והוא נמנע מלהעביר לרשויות מע"מ את חובה של המערערת 2. נטען בנוסף, כי סכום המס ממנו התחמק המערער מהווה רכוש אסור, והמערער ביצע פעולות ברכוש זה בכך שהטמיע את הרכוש האסור עם כלל רכושו, במטרה להסוות את מקורו, מיקומו או תנועותיו.

12. האישום השישי מיוחס למערערים 1 ו-3, ונטען בו כי בשנת 2005 כלל המערער בספרי המערערת 3, 66 חשבוניות כוזבות של חברת א.ס. בהיקף של 11,673,937 ₪ (ללא מע"מ); 67 חשבוניות כוזבות של חברת אר.אס.אס.די. בהיקף של 11,225,183 ₪ (ללא מע"מ). פירוט החשבוניות מופיע בנספח ו' לכתב האישום. בפועל, חברות אר.אס.אס.די. ו-א.ס. לא מכרו כל סחורה למערערת 3, והמערער דאג לכלול חשבוניות אלה בספריה של המערערת 3 מתוך כוונה להשתמט במזיד מתשלום מס. נטען בנוסף, כי המערער עשה שימוש בחשבוניות הכוזבות הנ"ל בספרי המערערת 3 (בכתב האישום נאמר בטעות כי מדובר במערערת 2 – א.ש.), בהיקף מע"מ של 3,834,359 ₪, בכך שקיזז את החשבוניות כנגד חובה של המערערת 3 למע"מ, ונמנע מלהעביר את חובה של המערערת 3 למע"מ. עוד נטען, כי סכום המס בסך 3,834,359 ₪ ממנו התחמק המערער הוא בגדר רכוש אסור, והמערער ביצע בו פעולות בכך שהטמיע את הרכוש האסור עם כלל רכושו במטרה להסתיר או להסוות את מקורו, מיקומו או תנועותיו.

13. האישום השביעי מיוחס למערער בלבד ובו נטען כי הוא ביצע מכירות, בשנת המס 2005, בסך 94,362,731 ₪ (ללא מע"מ), אך במקום להוציא חשבוניות שלו, סיפק המערער ללקוחותיו חשבוניות של חברת ג.ג.ה.ג.ג. בסך 45,954,040 ₪ (ללא מע"מ) וכן חשבוניות של חברת מ.ת. בסך 48,408,691 ₪ (ללא מע"מ), מבלי שהיה רשאי לעשות כן. פירוט החשבוניות הרלבנטיות מופיע בנספח ז' לכתב האישום. נטען עוד, כי בפועל לא בוצעה כל עיסקה בין לקוחותיו של המערער לבין חברת מ.ת. וחברת

ג.נ.ה.ג.נ., כאשר האחרונה כלל לא היתה פעילה בשנת 2005. בנסיבות אלה, עשה המערער שימוש בערמה ותחבולה מתוך כוונה להשתמט מתשלום מס, וכך ניהל ספרי חשבונות כוזבים, שעה שהוציא ללקוחותיו חשבוניות על שם צד ג' בסכום של 94,362,731 ₪ (ללא מע"מ). בגין מכירותיו כמפורט לעיל, היה על המערער להעביר לרשויות מע"מ סכום כולל של 15,927,320.46 ₪. השימוש בחשבוניות הכוזבות הנ"ל נעשה כדי להתחמק מתשלום המע"מ המתחייב, וזאת תוך שימוש בערמה ותחבולה בנסיבות מחמירות. עוד נטען, כי סכום המס שמתשלמו התחמק המערער מהווה רכוש אסור, והמערער ביצע פעולות ברכוש זה בכך שהטמיע אותו עם כלל רכושו במטרה להסתיר או להסוות את מקורו, את מיקומו ואת תנועותיו.

14. באישום השמיני נטען כי המערער, מנהלה של המערערת 2, היה חייב לנכות מס במקור בשיעור של 20% בגין תשלומים ששילמה המערערת 2 לספקים שמכרו לה מתכות מסוגים שונים בהיקף של 32,259,792 ₪, כמפורט באישום החמישי. זאת, בהתאם לתקנות מס הכנסה (ניכוי מתשלומים בעד שירותים ונכסים), התשל"ז-1977. עוד נטען, כי בשנת המס 2005, לא ניכה המערער במקור, מס בשיעור כולל של 6,451,958 ₪ "מספקיה הפיקטיביים השונים של [המערערת] 2".

15. באישום התשיעי המיוחס למערער, נטען כי, ביום 29.8.2004, הוא זייף מסמך בכוונה לקבל באמצעותו דבר, בנסיבות מחמירות, בכך שהזמין מחברת "פיקט פקט" תעודות משלוח, קבלות ופנקסי חשבונות הנחזים להיות שייכים לחברות ג.נ.ה.ג.נ. ו-מ.ת., בעוד שהם אינם כאלה. המסמכים המזוייפים הם כמפורט להלן: 10 פנקסי קבלות של חברת מ.ת.; 10 תעודות משלוח של חברת מ.ת.; 20 פנקסי חשבוניות מס של חברת מ.ת.; 10 פנקסי חשבונות של חברת ג.נ.ה.ג.נ.; ו-10 פנקסי תעודות משלוח של חברת ג.נ.ה.ג.נ. המערער קיבל לרשותו את המסמכים המזוייפים, מתוך כוונה לעשות בהם שימוש לצורך הפחתת חוב המס של המערער.

במועד שאינו ידוע למאשימה, בסמוך לחודש ספטמבר 2004, קשר המערער קשר עם פריד חמאדה (להלן: חמאדה) לזייף מסמכים שיהיו נחזים כמסמכים של חברת ג.נ.ה.ג.נ. ושל חברת מ.ת., וזאת מתוך כוונה לקבל באמצעות המסמכים המזוייפים דבר, היינו הפחתת חיובי המס של המערער. במסגרת הקשר ולשם קידומו, הזמינו המערער או חמאדה מסמכים מזוייפים כדלקמן: 10 פנקסי תעודות משלוח של חברת ג.נ.ה.ג.נ.; 10 פנקסי חשבוניות מס של חברת ג.נ.ה.ג.נ.; 20 פנקסי תעודות משלוח של חברת מ.ת.; 20 פנקסי חשבוניות מס של חברת מ.ת.; ו-10 פנקסי קבלות וחיתמת של חברת מ.ת. עוד נטען בכתב האישום, כי במועד שאינו ידוע למאשימה בסמוך לתחילת

שנת 2006, קשר המערער קשר עם חמאדה לזייף חותמות הנחזות להיות של חברת אר.אס.אס.די ושל חברת א.ס., חברות שאינן שייכות למערער, וזאת בכוונה לקבל באמצעותן דבר. במסגרת הקשר ולשם קידומו, עובר ליום 10.1.2006, התקשר חמאדה אל יונתן תקוע, מנהל בית דפוס "פיקס פקס" באשקלון, והזמין 2 חותמות של חברת אר.אס.אס.די ו-2 חותמות של חברת א.ס.. ביום 15.1.2006, הגיע חמאדה לבית הדפוס, קיבל את החותמות, ושילם ₪ 250 על תמורתן.

במסגרת אישום זה, טוענת המאשימה כי בסה"כ זייף המערער, 130 פנקסי חשבוניות, קבלות, ותעודות משלוח, וכן 5 חותמות, בכוונה לקבל באמצעותם דבר, היינו הפחתת תשלום המס, וזאת בנסיבות מחמירות. הנסיבות המחמירות הנטענות הן: ריבוי הגופים שאת מסמכיהם זייף המערער; היקף מעשי הזיוף; הפגיעה העצומה במדינה עקב מעשי הזיוף; התחכום והשיטתיות שבהם בוצעו מעשי העבירה.

16. האישום העשירי עניינו בביצוע עבירה של שיבוש מהלכי משפט ובמסגרתו נטען כי, בסמוך ליום 10.1.2006, פנה המערער לאחיו, דורי גלאם, וביקש ממנו להחביא אצלו שקית שהכילה חותמות של החברות א.ס. ו-מ.ת.; פנקסי חשבוניות של החברות מ.ת. ו-ג.ג.ה.ג.נ.; וחשבוניות ממולאות של החברות א.ס. ו-אר.אס.אס.די, וזאת מתוך כוונה להעלים ראיות, כדי להכשיל את ההליך המשפטי או את החקירה הפלילית נגדו.

17. האישום האחד עשר עוסק, אף הוא, בעבירה שעניינה שיבוש מהלכי משפט, ונטען בגדרה כי, בסמוך ליום 17.1.2006, הסתיר המערער מתחת לערימת גרוטאות במתחם שבבעלותו במושב שדה עוזיהו, חשבוניות של חברת אר.אס.אס.די ו-א.ס., וזאת בכוונה להכשיל הליך שיפוטי או חקירה הפלילית המתנהלת נגדו.

18. המערער זוכה מאשמה של החזקת רכוש החשוד כגנוב, כמפורט באישום השנים עשר.

באישום השלושה עשר מדובר בעבירה נוספת של החזקת רכוש החשוד כגנוב, ונטען באישום זה כי, בתאריך שאינו ידוע במדויק למאשימה, במהלך חודש דצמבר 2005, החזיק המערער מספר תמרורים של מע"צ, שאותם הוא מכר לחברת מפעלי מתכת בפתח תקווה. עוד נטען, כי הנסיבות המחשידות את הרכוש כגנוב נעוצות בהעדר קבלות, המעידות על רכישת התמרורים על-ידי המערער.

19. המערער זוכה מהמיוחס לו באישום הארבעה עשר, שעניינו החזקת רכוש החשוד כגנוב.

במסגרת האישום החמישה עשר והאחרון, נטען כי המערער, במועד שאינו ידוע למאשימה, העלים את ספרי החשבונות שעניינם תיק העוסק המורשה האישי שלו, וזאת בכוונה להשתמט מתשלום מס ובמטרה להכשיל את החקירה ואת ההליך המשפטי. במעשיו אלה, עשה המערער שימוש בערמה ותחבולה בכוונה להשתמט מתשלום מס, וכן השמיד והסתיר מסמכים "שיש להם ערך לעניין השומה".

הכרעת דינו של בית משפט קמא

20. בפתח הכרעת הדין, עמד בית משפט קמא על המענה שניתן על-ידי המערער לכתב האישום. המערער כפר במרבית סעיפי האישום, ולטענתו חברת ג.נ.ה.ג.ג. וחברת מ.ת. מתכות (להלן: חברות הזוג) אינן מצויות בבעלותו ולא היה לו קשר עימן, למעט בתקופה קצרה לאחר פטירת אביו. חברות הזוג נוהלו, לטענת המערער, על-ידי אבי מהרבנד (להלן: מהרבנד) ושמעון בוחבוט (להלן: בוחבוט), או על-ידי מי מטעמם. המערער הכחיש כי השתמש בחשבוניות של חברת ג.נ.ה.ג.ג. וכן הכחיש כי מהרבנד העביר לו פנקסי חשבוניות של חברת מ.ת. מתכות, וכי הוא השתמש בהן. אשר לשבעת הגורמים הנזכרים בסעיף 10 לחלק הכללי של כתב האישום, לגביהם נטען כי המערער עשה שימוש בחשבוניות מזויפות שלהן (להלן: השביעייה), נטען על-ידי המערער כי מי שהיו אחראים להם הם יוסף אשרפה (להלן: אשרפה) וחמאדה. לטענת המערער, אשרפה היה הספק הגדול ביותר שלו, והוא זה שמסר לו חשבוניות של השביעייה בתמורה לסחורה שהמערער רכש ממנו. בהתייחס לאישומים 1-7, אישר המערער כי הוא רשם בספריו את החשבוניות של השביעייה, אך לדבריו הוא קיבל את החשבוניות מאשרפה, בגין סחורה שנמסרה לו בפועל, לאחר שביצע תשלום מלא של הסכום המופיע בחשבוניות. המערער כפר בטענה כי מדובר בעיסקאות פיקטיביות, וכן הכחיש כי עשה שימוש בחשבוניות של חברות הזוג או שמכר סחורה כלשהי באמצעות חשבוניות של חברות הזוג. בהתייחס לאישום השמיני, שעניינו אי ניכוי מס במקור, טען המערער כי מאחר שהמערערות 2 ו-3 היו חברות פעילות במשך תקופה קצרה מ-24 חודשים, הן פטורות מניכוי מס במקור מספקים. עוד נטען, כי החומר החשבוני הרלבנטי הועבר בשלמותו למנהל החשבונות של החברה. אשר לאישום התשיעי, הנוגע להדפסת מסמכים מזויפים והכנת חותמות כוזבות, אישר המערער כי הוא מכיר את חמאדה אך כפר באשמה המיוחסת לו. המערער גם כפר בעבירות שעניינן שיבוש מהלכי משפט, שיוחסו לו באישומים העשירי והאחד עשר, ולגבי הנטען באישום האחד

עשר, טען המערער כי בעת מציאת החשבוניות הוא היה עצור, ולכן לא היו לו יד ורגל בהסתרתן. ביחס לאישום השלושה עשר, טען המערער כי הוא לא החזיק בתמרורים של מע"צ ברשותו. בהתייחס לאישום החמישה עשר, הכחיש המערער כי העלים את ספרי החשבונות של תיק העוסק המורשה שלו, וטען כי כל החומר נמצא במע"מ אשדוד.

21. טרם הדיון באישומים השונים לגופם, ציין בית משפט קמא כי עדים רבים הוכרזו, במהלך המשפט, כעדים עויינים וסתרו בעדותם את הודעותיהם במשטרה, בפרטים מהותיים. לפיכך, ביקשה התביעה להעדיף את ההודעות על פני העדויות שנמסרו בבית המשפט, מכוח סעיף 10א לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971 (להלן: פקודת הראיות). ההגנה טענה, בהקשר זה, כי יש לראות בעובדה כי עדים רבים הוכרזו כעדים עויינים משום ראייה לכך כי החוקרים הפעילו עליהם לחץ בלתי הוגן, וניסו לקבל מהם גרסה המפלילה את המערער. בית משפט קמא דחה טענה זו בציינו כי גובי האמרות העידו בבית המשפט ושללו, מכל וכל, את הטענה כי הפעילו לחץ על הנחקרים למסור גרסה כזו או אחרת. כמו כן, הם שללו בתוקף את הטענה כי איימו, צעקו, או הבטיחו הבטחות כלשהן לנחקרים. בסיכומו של חלק זה, קבע בית משפט קמא כי "אני מקבל את עדויות החוקרים ומאמין להן". לטעמו של בית משפט קמא, "החזרה המסיבית" של עדים מדבריהם בחקירה, נובעת מרצונם לסייע למערער, ועוד צוין כי חלק מאותם עדים הובא לבית המשפט באמצעות צו הבאה. לגישתו של בית משפט קמא, העדויות השונות מחזקות אלו את אלו ויוצרות מארג של ראיות השלובות ביניהן, באופן המספק את דרישת החיזוק, המופיעה בסעיף 10א(ד) לפקודת הראיות "ואף למעלה מכך".

22. לאחר זאת, נפנה בית משפט קמא לבחון את האישומים עצמם, תוך חלוקה לקבוצות, בהתאם לנושא המשותף. הקבוצה הראשונה שנבחנה נוגעת לאישומים 1, 3, 5 ו-6 שם עסקינן בהכללת חשבוניות השביעייה בספרי המערערות, בהתייחס לשנות המס 2003, 2004 ו-2005. בהקשר לאישומים אלה, טענה המאשימה כי גם אם נרכשה סחורה מגורם זה או אחר, ברי כי אותה סחורה לא התקבלה מהשביעייה, וככל שקיימות חשבוניות ממקור זה, הרי שמדובר בחשבוניות פיקטיביות. בית משפט קמא דחה את טענת המערער, כי הוא קיבל את החשבוניות הנ"ל מאשרפה או מחמאדה וכי הן משקפות עסקאות אמיתיות. בית משפט קמא התייחס אף ליסוד הנפשי הנדרש בעבירות המיוחסות למערער באישומים אלה וקבע כי את היסוד שעניינו "מטרה להתחמק או להשתמש מתשלום מס", ניתן להוכיח בהסתמך של הלכת הצפיות "שכן [המערער] צפה ששימוש בחשבוניות כוזבות יוביל להשתמטות מתשלום מס". לגישת בית משפט קמא, המאשימה הוכיחה את היסודות העובדתיים באישומים אלה "בראיות ...

הקושרות את [המערער] לשביעייה, ובעדותם של עדים שהסבירו מי הם חברי השביעייה ושלא היה להם קשר עסקי עם [המערער] וחברותיו". יצוין, כי בית משפט קמא דחה את טענת המערער לפיה יש להחיל בעניינו את דוקטרינת ההגנה מן הצדק, אשר התבססה על העובדה כי חמאדה לא הובא להעיד בבית המשפט ואף לא מסר עדות מוקדמת, טרם ששוחרר ממעצר. לטענת המערער, לו הובא חמאדה לעדות "היה בעדותו לשפוך אור על הפרשה המורכבת בכלל ועל סוגיית השביעייה בפרט". לעניין זה אתייחס בהמשך.

23. תחת הכותרת "השביעייה וקשריה עם [המערער]", סקר בית משפט קמא את העדויות שנשמעו מפי העדים הרלבנטיים. נידאל מסראווה (להלן: נידאל), אחד מחברי השביעייה (מופיע בסעיף 10א' לחלק הכללי), העיד כי אינו מכיר כלל את המערער, את חמאדה או את אשרפה. הוא לא עסק בתחום המתכת, והפרטים המופיעים על גבי החשבוניות שהוצגו בפניו, ונכללו בספרי המערערות 2 ו-3, אינם נכונים, זאת למעט מספר עוסק המורשה ומספר תעודת הזהות שלו. לדבריו, הוא לא הוציא, הדפיס או כתב את החשבוניות האמורות. הוא עצמו אינו יודע לכתוב, אפילו לא בערבית, ולכן אין מדובר בכתב ידו.

איאד בלעום, הנמנה על חברי השביעייה (להלן: איאד) (מופיע בסעיף 10ב' לחלק הכללי), מסר באמרותיו במשטרה, ת/16 ו-ת/17, כי הוא מעולם לא עסק בתחום המתכות והוא אינו מכיר את המערער, את אשרפה, את חמאדה, וגורמים נוספים שנזכרו. לדבריו, לפני כשמונה שנים הוא פתח תיק עוסק מורשה במע"מ וקיבל מסמכים שונים, אך אלה נגנבו ממנו, לאחר שרכבו נפרץ. בעקבות כך, הוא הורה לרואה החשבון שלו, אשר טיפל בפתיחת העסק, לחדול מכך, "וכך היה". העד שלל כל קשר לחשבוניות שהוצגו לו בבית המשפט ושלל את האפשרות כי הוא הדפיס פנקסי חשבוניות כפולים.

שפיק קשקוק (להלן: שפיק), בעל חברת נוסה סחר בינלאומי בע"מ (נזכרת בסעיף 10ג' לחלק הכללי של כתב האישום), העיד כי החברה לא עסקה מעולם בסחר במתכות. הוא אינו מכיר את המערער ואת חברותיו, ומעולם לא היה במושב שדה עוזיהו. משהוצגו בפני העד החשבוניות המיוחסות לחברתו הוא שלל את האפשרות, כי הוא הוציא חשבוניות אלה וטען כי הן אינן שייכות לחברה, וגם הנייר והלוגו של החברה אינם תואמים את המסמכים שבהם הוא עושה שימוש. לדברי שפיק, רק הוא מוציא חשבוניות בחברה שלו, ולטענתו פעילותה של החברה הוקפאה בשנת 1997, ועד למועד זה הוצאו חשבוניות בודדות בלבד.

יצחק בן עוזי, רו"ח שסייע בפתיחת חברת א.ס. אמיר סנטר בע"מ (מופיעה בסעיף 10ד' לחלק הכללי), ועו"ד יצחק כהן, העידו כי החברה נוסדה ביום 2.4.2000, בידי אדם בשם אולג קמוז, ומאז לא דווח לרשם החברות על שינוי בבעלות. אותו אולג קמוז עזב את הארץ ביום 16.9.1997 ולא שב מאז לישראל, ולכן ברור כי החברה לא ביצעה כל פעילות עיסקית ולא הוציאה חשבוניות, בגין עיסקאות שבוצעו, כביכול, על ידה.

דיאב סאיב (להלן: דיאב), ניהל כשכיר, עד לפני כשנה, את חברת אר.אס.אס.די. למסחר בע"מ (מופיעה בסעיף 10ז' לחלק הכללי), ולדבריו החברה עסקה בשיווק מוצרי חברת סלקום ברשות הפלשתינאית, ומעולם לא עסקה בסחר במתכות. החשבוניות שהוצגו לעד לא הוצאו, לטענתו, על-ידי החברה. דיאב הוסיף, כי לא נהוג בחברתו למלא חשבוניות בכתב יד, כפי שנעשה במקרה דנן. כמו כן, החותמת המופיעה על גבי החשבוניות, ת/20, אינה חותמת של החברה. עם זאת, על גבי החשבונית ת/21 "מתנוססת חתימתו כמורשה חתימה בחברה". הוא עצמו אינו מכיר את המערער או את המערערות 2 ו-3.

24. בהתייחסו לעדויות אלה, טען המערער כי הספק הגדול ביותר שלו, שממנו הוא קיבל את מרבית הסחורה, הוא חמאדה, שאותו מכיר המערער מזה למעלה מ-15 שנה. לדברי המערער, לעיתים נלווה לחמאדה אדם בשם אשרפה, אשר טען כי הוא שותף שלו. חמאדה עבד בכל רחבי המדינה ושכר מהמערער משק במושב שדה עוזיהו, ומשם הוא פעל. כראיה לכך שבוצעו עיסקאות עם חמאדה, ציין המערער כי ביום הפשיטה על מתחמו בשדה עוזיהו היו בשטח 150,000 טון סחורה, ששווייה למעלה מחמישה מיליון ₪. בית משפט קמא קבע, בהקשר זה, כי אכן היתה סחורה בשטחו של המערער, והמערערות 2 ו-3 ניהלו מסחר במתכות "והיו גם עיסקאות שהתנהלו כחוק", אך הדבר אינו סותר את טענות התביעה בנוגע לפעילות הבלתי חוקית שנעשתה, כמפורט בכתב האישום. בית משפט קמא הוסיף וקבע, כי אין בעובדה שחמאדה ניהל את עסקיו ממתחמו של המערער, כדי להפוך את הפעילות העיסקית שהתנהלה בין חמאדה לבין המערער לכשרה. לדידו של בית משפט קמא, ההפך הוא הנכון, שכן "דווקא קרבתו הפיזית של חמאדה [למערער] מעלה חשדות בהקשר לאופי העסקאות שניהלו השניים ולטענה שאולי הם היו שותפים". לפיכך, נראה, לכאורה, כי "מדובר על אותם עסקים". בית משפט קמא ציין, כי משנשאל המערער מדוע קיבל מחמאדה או מאשרפה חשבוניות שאינן של פ.ה. סחר שהיא חברתו של חמאדה, השיב המערער כי הם (חמאדה ואשרפה – א.ש.) אמרו לו שהחברות הנ"ל הן שותפות של חמאדה, או שחמאדה קונה מהן ומוכר למערער, כך שחמאדה "היה רק מתווך", ולכן הוצאו

החשבוניות "ישר על השם של [המערער]". בית משפט קמא דחה את הסברו זה של המערער, הן משום שמדובר בעדות כבושה שנזכרה רק בעדותו בבית המשפט, והן משום שכל הגורמים הקשורים בשביעייה הכחישו כי פעלו בתחום המתכת וכי הכירו את חמאדה או את אשרפה. בית משפט קמא הוסיף וקבע, כי גרסה זו גם אינה מתיישבת עם המענה של המערער לכתב האישום, כאשר גם במהלך עדותו הוא לא היה עקבי ביחס לחלקם של חמאדה ואשרפה, "האם הם השותפים של חלק מהשביעייה או רק מתווכים/שליחים?". טענתו של המערער כי תמיד התלווה לחמאדה אדם נוסף "בהקשר לחשבוניות השביעייה", אף היא בגדר עדות כבושה, מבלי שהמערער נתן הסבר לכבישת העדות, וקיים חשש כי המערער התאים גרסה זו לעדויות הרבות שכבר נשמעו בתיק, לרבות עדויות ההגנה. לשאלה, האם במקרה נשמט שמו של חמאדה מהמענה לכתב האישום, אמר המערער כי מסר את שמו "ואולי לא רשמו את זה". בית משפט קמא קבע, בהקשר זה, כי אין לטענה זו כל בסיס "ומוטב היה להימנע מטענה חסרת שחר מסוג זה". בהתייחס להאזנת סתר לשיחה שקיים המערער (שיחה 14 להאזנת סתר מיום 15.12.2005), שם הוא אמר לבן שיחו "השותף שלו פריד (הכוונה לחמאדה – א.ש.) בדרך אליכם", מסר המערער כי התעתד להקים שותפות עם חמאדה ואף נפתח חשבון בנק משותף לשניהם, אך השותפות לא קמה לבסוף. יצוין, עם זאת, כי בית משפט קמא לא קבע ממצא עובדתי לפיו המערער וחמאדה היו שותפים, למרות החדשות שהועלו על-ידו בנידון דידן.

25. ההגנה טענה בסיכומיה כי מטרת חברי השביעייה, בהכחישם את העסקאות עם המערער, היתה להתחמק מתשלום מס שאותו הם חבים לרשויות, כאשר בפועל מדובר בעסקאות כשרות. בית משפט קמא דחה הסבר זה בציינו כי לא עלה בידי המערער להסביר כיצד הגיעו חשבוניות השביעייה לספרייה של המערערות 2 ו-3 "ונמצאות גם בספרים של חברות הזוג". המערער טען, בנסותו להסביר את "המקורות" הזו, כי יש להפנות שאלה זו אל מי שניהל את חברות הזוג ולא אליו. בית משפט קמא קבע, בהקשר זה, כי "מדובר בראיה מסבכת [שהמערער] לא סיפק לה שום הסבר משכנע ולמעשה לא סיפק הסבר כלל, אלא התחמק מתשובה". בנוסף לכל אלה, קבע בית משפט קמא כי גרסת המערער לפיה חמאדה הפיק ומסר לו את החשבוניות, נסתרת בעדותו של מומחה לכתב יד, שבדק דוגמאות כתב ידו של חמאדה בהשוואה לכתב היד ב-22 חשבוניות, וקבע כי "לא נמצאה התאמה בין כתב ידו לחשבוניות האמורות".

26. מכאן נפנה בית משפט קמא לדון בטענת ה"הגנה מן הצדק" שהעלה המערער, באשר לטענתו הסתירה ממנו המאשימה חומר חקירה הכולל חומר סודי, שממנו עולה כי חמאדה היה אחראי להפצת החשבוניות הפיקטיביות ולא המערער. המאשימה טענה

כי חלקו של חמאדה הצטמצם לזיוף החותמות, בצוותא חדא עם המערער, כמתואר באישום התשיעי, ולכן הוא שוחרר ממעצר. עוד ציין בית משפט קמא כי היתה, כנראה, כוונה להעמיד את חמאדה לדין, אך בסופו של דבר לא הוגש נגדו כתב אישום בהיותו תושב עזה. לבית המשפט הוגשה, בהסכמה, אמרתו של חמאדה במשטרה, ת/117, ממנה עולה כי הוא שמר על זכות השתיקה וסרב לחתום על מסמכים ועל האמרה עצמה, כאשר חמאדה עצמו לא התייצב לעדות בבית המשפט. בית משפט קמא הוסיף וציין, כי מעדותו של מי שחקר את חמאדה, יצחק אייזנמן, אשר זומן לעדות מטעם ההגנה, עולה כי חמאדה היה סוחר מתכות תושב עזה שניהל את חברת פ.ה. סחר ממחסום ארז, והיתה לו פעילות גם בארץ. עם פינוי חבל עזה, המשיך חמאדה לנהל את עסקיו מהמתחם של המערער בשדה עוזיהו. לאחר שחמאדה נחקר במשטרה, הומלץ להעמידו לדין, אך הדבר לא נעשה משום שחמאדה שוחרר ממעצר וחזר לעזה. החוקר אייזנמן הוסיף, כי למערער ולחמאדה היו קשרים עסקיים הדוקים, הגם שאינו יודע אם הם היו שותפים. בין היתר, ציין אייזנמן כי חמאדה היה "פורט" כספים עבור המערער, ולמערער עצמו היו מפתחות לכספת שעליה היה כתוב "חמאדה". לטענת ההגנה, חמאדה היה בתקופת מעצרו בשליטת המדינה, אך הוא שוחרר ממעצר בהחלטת בית המשפט ושב לעזה. עוד נטען, כי חמאדה רשום כעד תביעה בכתב האישום שהוגש נגד המערער אך המדינה לא טרחה להביאו לעדות, דבר שפגע בהגנתו של המערער. נטען לקיומו של מחדל חקירה בכך שלא נערכו עימותים בין המערער לבין חמאדה, שעה שהלה היה נתון במעצר. נטען בנוסף, כי לו התייצב חמאדה על דוכן העדים יכול היה המערער להוכיח את גרסתו בנוגע לחשבוניות השביעייה. לגישתה של ההגנה, היתה אפשרות להוכיח באמצעות חמאדה כי הוא זה שמסר את החשבוניות לידי המערער, בעת שפעל כמתווך בין חברות השביעייה לבין המערער. עוד נטען, כי חמאדה קיבל כספים מהמערער בעבור סחורה שסופקה לו על-ידי "כל אחד מיחיד השביעייה". משלא הובא חמאדה לעדות, ולו לעדות מוקדמת טרם שחרורו ממעצר, נגרם למערער, כך נטען, נזק ראייתי מהותי ונמנעה ממנו האפשרות להוכיח את גרסתו. ההגנה הוסיפה וטענה, כי הימנעותה של התביעה מלהעיד את חמאדה מחזקת את ראיות ההגנה, לאור ההלכה לפיה הימנעות מהבאת עד פועלת לרעת אותו צד שנמנע מלהביא את הראיה.

27. בית משפט קמא החליט לדחות את טענת ההגנה מן הצדק. בהתייחס למסמכים הסודיים, המלמדים, כביכול, על חלקו של חמאדה, ציין בית משפט קמא כי מדובר בעדות מפי השמועה ולא בראיות קבילות. מעבר לכך, כל הדו"חות נמסרו לידי ההגנה ולפיכך לא נגרם למערער כל נזק ראייתי. אשר לטענה בדבר אי העדתו של חמאדה, ציין בית משפט קמא כי הלה שוחרר ממעצר בתנאים שקבע בית המשפט ושב לעזה, מקום מגוריו "מבלי שהיתה יכולת לרשויות האכיפה לתופסו". נעשו מספר ניסיונות, הן מטעם

התביעה והן מטעם ההגנה לזמנו לעדות, אך הלה לא התייצב ואין כל ראייה כי הוא קיבל, כל עיקר, את ההזמנות לדיון. בהתייחס לטענה כי היה מקום לגבות את עדותו של חמאדה במסגרת עדות מוקדמת, ציין בית משפט קמא כי לא היתה צומחת למערער כל תועלת ממהלך זה כיוון שחמאדה שמר על זכות השתיקה ולא אמר דבר בחקירתו, כך שלא ניתן היה לעשות שימוש ראייתי באמרתו. בית משפט קמא ציין עוד, כי ההגנה נמנעה מלבקש את העדתו של חמאדה בעדות מוקדמת, ומכל מקום הוגשה אמרתו של חמאדה במשטרה, ת/117, ונמצא כי אין בה כל תוכן ממשי. אשר לנושא העימות עם חמאדה, קבע בית משפט קמא כי יש בטענה זו משום עזות מצח, כאשר עולה מחומר החקירה כי המערער עצמו סרב להשתתף בעימותים. בית משפט קמא הוסיף וקבע, כי המערער ידע, כבר בתחילת משפטו, כי חמאדה לא יעיד בבית המשפט ועל כן הוא עשה כל אשר ביכולתו "להפלייל את חמאדה בביצוע העבירות על מנת לנקות את עצמו".

28. מכאן עבר בית משפט קמא לדון בנושא החשבוניות הפיקטיביות, ולאחר שסקר את המסגרת הנורמטיבית, קבע בית המשפט את הממצאים הבאים:

א. המערער ידע כי החשבוניות המדוברות אינן של חמאדה או של אשרפה וכי הן לא שיקפו עסקאות נכונות ואמיתיות.

ב. המדובר בחשבוניות פיקטיביות, שכן המערער לא ביצע עסקאות כלשהן עם חברי השביעייה, ודי בכך שהמערער ביצע עסקה עם מי שאינו בעלי החשבוניות ושאינו מוסמך להוציאן, על מנת שהחשבוניות תחשבנה כפיקטיביות, ובכך התגבשה העבירה המיוחסת למערער בהקשר זה.

ג. אשר ליסוד הנפשי הדרוש בעבירה לפי סעיף 117(ב)(3) לחוק מע"מ, קבע בית משפט קמא כי ניתן להחיל על המערער "לכל הפחות" את הלכת הצפיות, שכן "הוא צפה בהסתברות קרובה לוודאי כי שימוש בחשבוניות כוזבות יוביל להשתמטות ממס, צפייה שכמוה ככוונה של ממש".

בית משפט קמא ציין, בהסתמך על פסיקתו של בית משפט זה (למשל, רע"פ 5718/05 אוליבר נ' מדינת ישראל (9.8.2005)) כי אין להבחין בין חשבונית פיקטיבית לחשבונית זרה, אשר משקפת עיסקה אמיתית למרות שהחשבונית עצמה לא הוצאה על ידי בעליה. זו גם זו, אינה משקפת את המציאות לאשורה ומדובר במעשה הונאה מובהק אשר נועד להונות את שלטונות המס, ולהתחמק מתשלום מס אמת. לפיכך, לגישת בית משפט קמא, גם אם תאמר שמדובר בחשבוניות זרות, עדיין עסקינן

בחשבוניות פיקטיביות, כאשר המערער המשיך לעשות בהן שימוש למרות שידע כי חמאדה ואשרפה אינם בעלי החשבוניות. בית משפט קמא הוסיף וקבע, כי הוא החליט לבוא לקראת המערער, למרות שניתן, על יסוד החומר הראייתי, להחמיר עימו ולקבוע כי הוא היה שותף בהוצאת החשבוניות השביעיים ביחד עם חמאדה, ולא רק בהכללת החשבוניות בספריו, שכן יש לאותה גישה מחמירה "הוכחות וראיות למכביר".

29. קבוצת אישומים נוספת שנבחנה על-ידי בית משפט קמא נוגעת לאישומים 2, 4 ו-7, החוסות תחת הכותרת "חברות הזוג – מ.ת. מתכות ו-ג.ג.ה.ג.נ.". לטענת המאשימה, המערער הפיץ לגורמים שונים חשבוניות של חברות הזוג מבלי שהיה מורשה לכך ומבלי שהתקיימה כל עסקה ביחס להוצאתן של החשבוניות. כמו כן, מייחסת המאשימה למערער הכללת חשבוניות השביעיים בספרי החשבוניות של חברות הזוג. המערער טען בתגובה, כי את חברת מ.ת. מתכות – אחת מחברות הזוג, הוא הכיר בעקבות רכישה חד פעמית של סחורה שביצע בשנת 2004 או 2005 ממהרבנד, שהיה הבעלים של החברה. לפיכך, ניתן למצוא בספריו רק חשבונית אחת של חברת מ.ת. מתכות. לדברי המערער, ידוע לו שגם בוחבוט היה שותף של מהרבנד בחברה זו. אשר לחברת ג.ג.ה.ג.נ. – חברה זו היתה שייכת לאביו במשך תקופה קצרה במהלך החודשים יולי-אוגוסט 2003, וטרם פטירתו נמכרה החברה לאדם בשם מקסים קובלנק (להלן: מקסים). את המשא ומתן למכירת החברה ביצע אביו של המערער, וביום 30.8.2003, עברה החברה אל מקסים. המערער הכחיש כי מכר סחורה לאותם גורמים שקיבלו חשבוניות של חב' ג.ג.ה.ג.נ., וביניהם: אחמד נעימה, יעקב פאר, רונן יצחקי, דני סעודיאן ואפריים מסיקה.

30. מטעם התביעה זומן לעדות מהרבנד, אסיר שהובא על-ידי שב"ס. בהודעותיו במשטרה מסר מהרבנד כי פנה אליו פלוני אלמוני, שלאחר מכן הובהר על-ידי מהרבנד כי מדובר במערער, וביקש ממנו להקים חברה בשם מ.ת. מתכות בע"מ, תוך הבטחה לחלק מהרווחים. מהרבנד הקים את החברה באמצעות רו"ח בן נון, והזמין קבלות, חותמות, חשבוניות ותעודות משלוח "כל מה שצריך כמו שסיכמתי איתו (הכוונה למערער – א.ש)". לאחר שהפיק את כל החומר הנ"ל הוא הביאו למשרדו של המערער, ולדבריו הוא הוציא בעצמו חשבונית אחת או שתיים בימיה הראשונים של החברה, ומלבד זאת הוא לא היה מעורב יותר "בכל הטיפול הזה". לדברי מהרבנד, כתב היד על גבי החשבוניות שהוצגו בפניו אינו שלו והוא לא ביצע כל עסקאות עם החברות ששמן מופיע בחשבוניות. לטענתו של מהרבנד, "כל החשבוניות שהוצגו לו פיקטיביות". מהרבנד זיהה את המערער במשרדי החקירות וטען כי אחיו של המערער, צורי גלאם,

נכח במשרדו של המערער בעת שמהרבנד פתח את חברת מ.ת. מתכות והביא למשרד את כל החומר, הכולל פנקסי חשבוניות, תעודות משלוח וכד'.

31. בית משפט קמא ציין בהכרעת דינו כי מהרבנד סתר את עצמו באמרותיו השונות ביחס להקמת החברה מ.ת. מתכות ולאופן הפעלתה. באמרה ת/23 ח', מסר מהרבנד כי המערער פנה אליו וביקש ממנו להקים את החברה ולהיות שותפו. באמרה ת/23 ט', טען מהרבנד כי רכש את חברת מ.ת. מתכות מאדם בשם אבי בן הרוש, בחודש אוקטובר 2004. בסתירה לטענה כי הוא הקים את החברה לבקשתו של המערער, סיפר מהרבנד, באמרה ת/23 ט', כי הקים את החברה עוד לפני שהתבקש לעשות כן על-ידי המערער, מתוך כוונה להתחלק עמו ברווחים. באמרה ת/23 א', טען מהרבנד כי בוחבוט הוא שהציע לו לפתוח את החברה ושניהם פנו לרו"ח בן נון, אשר טיפל בפתיחת החברה. עוד נטען על ידי מהרבנד, כי בוחבוט הכיר לו את המערער ואמר לו לעבוד אצלו בשדה עוזיהו. למחרת היום, נשלח מהרבנד על-ידי המערער לבית דפוס בתל אביב, שם הודפסו פנקסי חברת מ.ת. מתכות, והביא את הפנקסים למערער. לטענתו של מהרבנד, הוא גם נשלח על-ידי המערער לפרוע שיק שקיבל, אצל בני רביזדה.

32. בעדותו בבית המשפט שינה מהרבנד את טעמו מהקצה לקצה. לדבריו, חברת מ.ת. מתכות היתה חברה שלו, מבלי שהמערער קשור לעניין. לטענתו של מהרבנד, הוא כלל אינו מכיר את המערער ומעולם לא ראה אותו, עד שאחד החוקרים הצביע עליו במהלך החקירה, ודרש ממנו לומר כי המערער קשור לעניין. מהרבנד הכחיש את הדברים שנאמרו על-ידו באמרותיו במשטרה, ולפיכך הוא הוכרז כעד עוין. מהרבנד הוסיף וטען בעדותו בבית המשפט, כי הוא עשה שימוש גם בחברת ג.נ.ה.ג.נ. והוציא חשבוניות של חברה זו, כאשר למערער אין כל קשר לחברה זו. מהרבנד לא זיהה חשבוניות שהוצגו לו, אשר הוצאו על-ידי מסראווה נידל ונוסה סחר בינלאומי, לחברת מ.ת. מתכות, וטען כי הוא לא עשה עסקים עם חברות אלה. כמו כן, טען מהרבנד כי אינו מכיר אדם בשם יוסף אשרפה ולא זכור לו אם היו ל-מ.ת. מתכות לקוחות בשם: אל בשאר, פאר סחר, דני סעודיאן, אחמד נעימה או רונן יצחקי, הגם שהוכח מעיון בחשבוניות כי "אלו חברות שעשו עסקאות ענק עם חברות הזוג". בהתייחס לטענתו של מהרבנד, לפיה החוקר שלומי חכמון ביקש ממנו להפליל את המערער ואף כתב באמרות דברים שלא נאמרו על ידו, כאשר בחלק מהאמרות החתימות מזויפות, נקבע על-ידי בית משפט קמא כי אין לטענה זו כל שחר. בית המשפט צפה בהקלטת החקירה, ת/61, והתרשם כי מדובר בחקירה הוגנת, שבמהלכה מהרבנד דיבר באופן חופשי, התווכח עם החוקרים, ואף לא חשש למסור "גרסאות שונות ולעיתים סותרות", גם כאשר

החוקרים הטיחו בו כי הוא סותר את עצמו. לאור האמור, התקבלו אמרותיו של מהרבנד כראיה לתוכנן, בהתאם לסעיף 10א' לפקודת הראיות והועדפו על פני עדותו של מהרבנד בבית המשפט.

33. בהמשך, עמד בית משפט קמא על עדויות נוספות הנוגעות לעסקאות שבוצעו עם חברות הזוג. עדאל אלסייד (להלן: אלסייד), אשר מניות חברת מ.ת. מתכות הועברו אליו ביום 12.7.2004, העיד כי הוא היה בעל מניות בחברה זו לתקופה של שבועיים בלבד, ולדבריו, הוא מעולם לא עסק בתחום המתכות. אלסייד סיפר כי אדם בשם "רפי", אותו הוא אינו מכיר, פנה אליו וביקש ממנו להקים חברה שהוא יהיה רשום כבעליה ואשר תעסוק במסחר בברזל. ואכן, הוא רכש את מניות חברת מ.ת. מתכות מאדם בשם אבי בן הרוש, ובחלוף כשבועיים הוא החזיר את המניות לבן הרוש, לבקשת רפי. לעד הוצגו תמונות שונות אך הוא לא זיהה את רפי, ולא ידע לומר אם מדובר ברפי בוחבוט או במישהו אחר.

עד בשם ארנון פרי סיפר כי הוא עוסק בענף המתכות כמייצא סחורה לחו"ל. לדבריו, הוא רכש סחורה מהמערער בשנת 2005 ומהמערערת 2 בין התאריכים 30.6.2004-7.6.2005. העד ציין כי עבד מול חמאדה בשנת 2005, ואת ההמחאות שילם למערער עצמו או לנהגים שנשלחו מטעמו. כמו כן מסר, כי חמאדה קיבל תשלומים שונים, ללא קשר למערער, באמצעות העברות בנקאיות.

העד רונן יצחקי הוכרז כעד עוין לאחר שסתר את הדברים שמסר בחקירתו במשטרה. באמרתו, ת/35, מסר יצחקי כי המערער היה הבעלים של חברת ג.ג.ה.ג.ג.ג. "לאורך כל הדרך", לאחר מות אביו. בהמשך, ולאחר הכחשות שונות, אישר יצחקי כי גם חברת מ.ת. מתכות שייכת למערער, וכי התנהלותו העיסוקית היתה אל מול המערער בלבד, כאשר את מהרבנד הוא ראה לא יותר מפעם-פעמיים. לדבריו, מהרבנד היה איש קשר בלבד אל המערער, והוא זיהה את כתב ידו של המערער על גבי חשבוניות של חברות הזוג. בעדותו בבית המשפט הכחיש יצחקי כי היה לו קשר עיסוקי עם המערער, ולדבריו, התנהלותו היתה אך ורק מול מהרבנד. יצחקי אף הרחיק לכת בדבריו, כאשר טען כי המערער עבד אצל מהרבנד "ולא להפך". מעדות החוקר שגבה את הודעתו של יצחקי, טובי יגר, עולה כי ההודעה נגבתה מרצונו הטוב והחופשי של יצחקי, הוא הוזהר, ותוכן האמרה משקף את דברי העד.

34. עד התביעה, דני סעידיאן (להלן: סעידיאן), סתר אף הוא את הדברים שנמסרו על-ידו בחקירתו במשטרה. העד, ניהל את חברת אביב ש.י. בע"מ, שעסקה בגרוטאות

ברזל ועמדה בקשרים עיסקיים עם חב' ג.נ.ה.ג.נ., כעולה מכרססת החברה לשנת 2003. באמרתו במשטרה, ת/87, מסר העד כי את החשבונות של חברת ג.נ.ה.ג.נ. הוא קיבל מילדיו של פנחס גלם, הוא אביו של המערער, ואילו בעדותו בבית המשפט טען כי האב עצמו מסר לו את החשבונות. בהמשך עדותו, מסר סעידיאן כי קיבל חשבונות משותפו של האב, אך לא ידע לומר מיהו השותף. לטענתו, האב מכר את החברה לאותו שותף. לשאלה מדוע לא הזכיר בחקירתו במשטרה כי לאבי המערער היה שותף בחברה, השיב סעידיאן כי לא היה לו קשר לאותו שותף, למעט בנושא מסירת החשבונות. לטענתו של סעידיאן, לא היה לו כל קשר עסקי עם המערער, למעט בנושא תשלום דמי שכירות בעבור שטח ששכר בשדה עוזיהו. גם המערער הכחיש בעדותו כי מכר לעד סחורה או מסר לו חשבונות של חברת ג.נ.ה.ג.נ., למרות שגרסתו בנושא היתה שונה מההסבר שניתן על-ידי העד. מעדותו של כרמי מן, אשר חקר את סעידיאן עולה כי הלה מסר את דבריו מרצונו הטוב והחופשי, וכל דבר שאמר נרשם במלואו. משנשאל החוקר מדוע לא הוגשו חשבונות מקוריות של חברת ג.נ.ה.ג.נ. שנמסרו לחברת שי אביב, הוא מסר כי בחיפוש שנערך במשרדי החברה החשבונות המקוריות לא נמצאו, ולכן נעשה שימוש בהעתקים צילומיים שהנחקר חתם עליהם.

בית משפט קמא ציין, בהקשר זה, כי בנסיבות העניין ניתן לקבל את הראיה המשנית – היינו את החשבונות המצולמות.

35. העד אחמד נעימה (להלן: אחמד) עוסק במכירת גרוטאות, ובין השנים 2004-2006 היו המערער ואביו ספקים שלו. אחמד מסר כי עבד עם האב במשך כ-25 שנים ולאחר מותו של האב, הוא עבר לעבוד עם המערער, עד לחודש ינואר 2006, כשאז נחקר במע"מ אודות קשריו העיסקיים עם המערער. לדברי אחמד, היקף הסחורה שקיבל מהמערער היה גדול, כאשר הסחורה הובאה במשאית אחת או שתיים ליום. אחמד הוסיף עוד, כי אינו מכיר את מהרבנד או את אשרפה, וטען כי אינו זוכר אם הכיר את חברות הזוג. לדברי העד, הוא מכיר את חמאדה דרך ספק אחר. בשלב זה של העדות, הוכרז אחמד כעד עויין שכן באמרותיו במשטרה הוא אישר כי קיבל חשבונות של חברות הזוג מהמערער. בית משפט קמא ציין, בהקשר זה, כי בא כוחו של המערער אישר כי אחמד מסר את הדברים במשטרה מרצונו הטוב וכי "ההודעה משקפת את שאמר לחוקרים". בחקירתו במשטרה מסר אחמד כי הוא מכיר את חברת מ.ת. מתכות כאשר "בעל הבית הוא [המערער] ממושב שדה עוזיהו". אחמד הדגיש כי עמד בקשר רק עם המערער וכי אינו מכיר אדם בשם מהרבנד. משהוצגו לו חשבונות של מ.ת. מתכות, מסר העד כי הוא קיבלם מהמערער. לדבריו, ההתחשבות עם המערער נעשתה לסירוגין, במגרשו של המערער או במגרשו שלו, אך הוא תמיד שילם למערער במזומן.

העד אישר בהמשך כי גם את חשבוניות חברת ג.נ.ה.ג.נ. הוא קיבל מהמערער, תמורת תשלום במזומן. באמרה ת/36 סיפר אחמד כי המערער סיפק לו כ-90% מכמות הסחורה שהוא קונה. באותה אמרה מסר העד כי ראה את המערער כותב חשבוניות בעסק של העד, והוא לא קיבל חשבוניות מכל אדם אחר, מלבד המערער, ככל שמדובר בחשבוניות של חברות הזוג. רק בחלק קטן מהמקרים הוא שילם למערער בהמחאות, וככל הנראה מדובר בהמחאות של לקוחות, שכן במרבית המקרים הוא שילם במזומן. בית משפט קמא ציין כי תשלומים בסכומי עתק שבוצעו במזומן אינם מאפשרים פיקוח נאות על מעבר הכספים בין הצדדים "ולכן הוא מותיר חשד והוא אף אופייני לעסקאות פיקטיביות וזו דרך מקובלת להעלמת כספים ובכללם תשלומי חובה לרשויות". בית המשפט הפנה לחוק התכנית להבראת כלכלת ישראל (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנות הכספים 2003 ו-2004) במסגרתו התקבל תיקון לחוק מע"מ ונקבע כי תשלום בעבור נכסים או שירותים בסכום הגבוה מ-20,000 ₪ לא יבוצע במזומן. לסיכום, קבע בית משפט קמא כי יש לדחות את טענת העד בעדותו בבית המשפט לפיה לא המערער מסר לו את החשבוניות, והוסיף כי אחמד ניסה ככל יכולתו לסייע למערער.

36. העד אבן בארי סאלם שימש כנהג מונית של אשרפה ממחסום ארז לישראל. העד ביצע מספר שליחויות, וביניהן העברת מעטפה מהמערער לאחמד, ובכך הוכח, לטענת התביעה, הקשר העיסקי בין השניים.

37. העד יעקב פאר (להלן: פאר) הוא סוחר מתכות ולקוח של חברת ג.נ.ה.ג.נ. מעדותו של פאר עולה כי בין השנים 2003-2005 היה אביו של המערער ספק שלו, ולאחר מכן נכנס המערער לנעליו, והפך לבעלים של חברת ג.נ.ה.ג.נ., לאחר פטירת האב. הוא והמערער היו מסכמים כמויות סחורה ומחירים אחת למספר ימים, ולאחר הספקת הסחורה המערער היה מוציא לו חשבוניות והעד שילם למערער. פאר הוסיף עוד כי קיבל שיקים מחברת נ.מ.א. מתכות שבעליה הוא מועין, בנו של אחמד נעימה, והוא נהג להסב את השיקים לחברת ג.נ.ה.ג.נ., ולעיתים התלווה המערער אל פאר כשהלכו לבנק כדי לפדות את השיק. העד מסר כי בחלק מהמקרים הוא החתים את המערער על ספח של השיק, אך בחומר שנתפס אצל העד לא נמצא כל ספח של שיק או חותמת הסבה שלו. היקף העיסקות עמד על מיליוני שקלים לחודש. פאר העיד כי הוא מכיר את חמאדה לאחר שפגש אותו אצל המערער, וזכור לו כי הוא עשה עמו מספר עיסקות לפני שנת 2003.

דבריו אלה של פאר בדבר הקשר העיסקי עם המערער הוכחו על-ידי המערער ונטען כי פאר מנסה לחלץ עצמו מאשמה של קבלת חשבונות פיקטיביות. בית משפט קמא דחה את גרסתו של המערער וקבע כי עדותו של יעקב פאר מהימנה בעיניו. נקבע, כי לא היתה כל סיבה לפאר להעליל, כביכול, על המערער, ותיאוריית הקונספירציה שהועלתה על-ידי המערער נדחתה על-ידי בית משפט קמא.

38. העד צחי בוחבוט (להלן: צחי), הוכרז כעד עויין לאחר שסתר את דבריו בחקירתו במשטרה, לפיהם המערער הוא הבעלים של חברת ג.ג.ה.ג.נ., הגם שאישר בעדותו כי אמר אמת במשטרה. עם זאת, טען צחי כי הבעלים של חברת מ.ת. מתכות הוא מהרבנד ולא המערער. בפני העד הוצגו שתי חשבונות, האחת של חברת ג.ג.ה.ג.נ. והשניה של מ.ת. מתכות, שהוצאו לחברת טל מתכות בה עבד העד. החשבונות של חברת ג.ג.ה.ג.נ. נכתבה על-ידי המערער, ומאחר שבחשבונות האחרת כתב היד זהה, נשאל צחי האם ייתכן שגם חשבונות זו נכתבה על-ידי המערער. העד השיב כי אינו יודע מי כתב את החשבונות הנ"ל. גולן דהן, אשר גבה את אמרתו של העד, ת/22, מסר כי אמרתו של צחי נמסרה מרצונו הטוב והחופשי של העד, ודבריו נרשמו במדויק.

39. עד תביעה נוסף הוא טל בוחבוט (להלן: טל), שאף הוא הוכרז כעד עויין. טל סיפר בחקירתו במשטרה על הקשרים העיסקיים שהיו לו עם חברת ג.ג.ה.ג.נ., שהיתה בבעלותו של המערער. את המשא והמתן העיסקי בקשר לחברה זו הוא ניהל עם המערער. התשלום עבור הסחורה שקיבל בוצע באמצעות המחאות לפקודת ג.ג.ה.ג.נ., ולאחר מכן המערער "היה כותב חשבונות, חותם עליה ומוסר לו". לעומת זאת, חשבונות מטעם חברת מ.ת. מתכות נמסרו לו על-ידי מהרבנד. בעדותו בבית המשפט טען טל כי עבד מול אביו של המערער ככל שמדובר בחברת ג.ג.ה.ג.נ., ולאחר מות האב הוא המשיך לעבוד במשך חודש אחד בלבד עם המערער, ולאחר מכן עברה חברה זו לידי מהרבנד. לטענתו, החוקרים הוסיפו לאמרתו דברים שלא אמר, ולדבריו הוא התרשם שהחוקרים מפעילים לחץ על מהרבנד. החוקרים, דניאל אברהם ודני גבאי, שללו את טענותיו של טל ומסרו כי אמרתו נמסרה מרצונו הטוב והחופשי, וכי לא היתה כל כוונה להניע את העד או עדים אחרים להפליל את המערער. בית משפט קמא ציין כי צפייה בת/61, דו"ח העימות בין טל לבין מהרבנד, תומכת בדברי החוקרים. לפיכך, קבע בית משפט קמא כי יש להעדיף את דבריו של טל במשטרה על פני עדותו בבית המשפט. בית המשפט הוסיף כי "ניכר ניסיונו (של העד – א.ש.) לסייע [למערער] בכל מחיר, לרבות באמירת שקרים".

40. העד האחרון בחלק זה הוא אפרים מסיקה (להלן: מסיקה), אשר עסק שנים רבות בתחום המתכת בשדה עוזיהו. מסיקה מסר כי עבד עם אביו של המערער שהיה הבעלים של חברת ג.ג.ה.ג.נ., ובזמן שהאב היה חולה הוא עבד מול המערער. בעדותו בבית המשפט טען מסיקה כי לאחר מות האב, נמכרה חברת ג.ג.ה.ג.נ. לבוחבוט ולבחור נוסף (כנראה לבוחבוט רפי – האב, ובוחבוט שמעון – הבן), כאשר את ההיכרות ביניהם ערך המערער. עם זאת, בחקירתו במשטרה, מסיקה כלל לא הזכיר את בוחבוט כאחד מבעלי חברת ג.ג.ה.ג.נ. ומסר כי עמד בקשר רק עם המערער.

41. על יסוד הראיות שפורטו לעיל, ולאחר שאמרותיהם של מרבית העדים התקבלו כראיה לתוכנם מכוח סעיף 10א לפקודת הראיות, קבע בית משפט קמא כי המערער "הוא שניהל את חברות הזוג ואת כל הפעילות בשם חברות אלה... וכן הנפיק חשבוניות של החברות".

42. בשלב זה, פנה בית משפט קמא לבחון את השאלה האם המערער סיפק חשבוניות פיקטיביות של חברות הזוג לעסאם אלבשאר (להלן: עיסאם). עיסאם הוא בעל חברת אלבשאר סחר מתכות והובלה בע"מ, העוסקת במחזור מתכות. לטענת עיסאם, היה המערער הספק העיקרי שלו, בין השנים 2003-2006, והוא סיפק לו סחורה גם כעוסק מורשה וגם כחברה. היקף העבודה של עיסאם עם המערער עמד על שניים עד שלושה מיליון ₪ לחודש, כאשר 80% מהתוצרים שלו מיועדים לייצוא. התשלום למערער נעשה לרוב במזומן או בפריעת שיקים במזומן, שעיסאם היה מושך עבור המערער. לגבי הבעלות על חברת ג.ג.ה.ג.נ., לאחר מות האב, מסר עיסאם כי המערער המשיך לנהל את החברה למרות שאינו יודע אם מניותיה עברו אליו. עיסאם הוסיף עוד, כי התעוררה בעיה של ניכוי מס במקור בחברות של המערער, מאחר שפג תוקף האישור לניכוי מס. עיסאם ביקש מהמערער אסמכתא לחידוש האישור, אך הדבר לא הומצא לו. למרות זאת, המשיך עיסאם לנכות מס במקור מתוך הנחה כי המערער ימציא לו את האישור בהקדם. עיסאם טען בנוסף, כי החשבוניות שקיבל מחברת מ.ת. מתכות (100/ת) וחשבוניות חברת ג.ג.ה.ג.נ. (ת/100א') נכתבו על-ידי המערער בגין סחורה שסיפק לו. העד אינו מכיר את מהרבנד או את בוחבוט, אך פעם אחת הוא פגש את חמאדה. בית משפט קמא ציין כי בא-כוח המערער לא חקר את עיסאם בנוגע לגרסת המערער לפיה מהרבנד ובוחבוט מסרו לו את החשבוניות מטעם חברות הזוג, כאשר ההסבר לכך הוא שגרסה זו של המערער טרם נולדה והיא באה לאוויר העולם רק בעדותו של המערער בבית המשפט. יצוין כי עיסאם דחה בעדותו את טענת המערער לפיה הוא לא עבד עימו לאחר מות האב, ולדבריו, המערער מעולם לא הפסיק לעבוד עימו עד לפרוץ החקירה בפרשה שלפנינו. עיסאם ציין בנוסף, כי חלק מהסחורה סופקה

לו על-ידי אדם בשם אבו אל ווליד, שהיה בעצמו ספק של המערער. לדבריו, חלק מהסחורה שקיבל מאבו אל ווליד היתה לא איכותית, והמערער ביקש לדווח ישירות לאבו אל ווליד על הבעיות בסחורה "ובכך לחסוך ויכוחים בין [המערער] לאבו אל ווליד". עיסאם ציין בנוסף בעדותו, כי המערער פעל לבדו ולא היה לצידו כל שותף, ולטענתו הוא אינו מכיר את חמאדה ואת אשרפה ולא היה לו כל קשר עיסקי עימם. עיסאם הוסיף בעדותו כי אין לו טענה שהחשבוניות שקיבל מהמערער לא שיקפו עיסקה אמיתית.

43. בהתייחס לעדותו המפורטת של עיסאם, טען המערער כי לא היה ביניהם כל קשר עיסקי פרט למכירה חד פעמית של סחורה מחברת פ.ג. הובלות, והדבר הופסק מאחר שהם לא הגיעו לעמק השווה מבחינת המחיר. בית משפט קמא ציין, בהקשר לגרסה זו, כי בשנים 2005 ו-2006 בוצעה האזנת סתר לשיחות שניהל המערער עם עיסאם, המלמדות על פעילות עיסקית עניפה בין השניים. בית משפט קמא קבע, בהקשר זה, כי למערער לא היה הסבר של ממש לפשרן של שיחות אלה, והן סותרות לחלוטין את גרסתו כי מדובר בעיסקה חד פעמית עם עיסאם. המערער התבקש להתייחס להפקדה בחשבון המערער של סכום בסך מיליון וחצי ₪ מאת עיסאם לפקודת חברות הזוג, ולטעמו של בית משפט קמא הוא מסר שתי תשובות בעייתיות:

א. התשובה האחת היתה כי הוא לא ידע על דבר ההפקדה האמורה, שכן בוחבוט הפקיד את השיקים בחשבון המערער ומשך מזומנים תחתיהם. בית משפט קמא ציין כי מדובר "בתשובה מזוהה" שכן קשה להאמין שאם בוחבוט קיבל שיקים המשוכים לפקודת חברות הזוג, הוא יפקידם בחשבון של המערער דווקא, ומכל מקום לא הוכח כי בוחבוט עשה כרצונו בחשבון של המערער, כפי שנטען על-ידי המערער.

ב. נטען לחילופין כי חלק מהסכום של המיליון וחצי היה שייך לאביו של המערער ולא לחברות הזוג.

בית משפט קמא ציין, בהקשר זה, כי המערער אינו רשאי להציג הסברים חילופיים סותרים, אך מכל מקום גם הסבר זה הוא בעייתי, כיוון שחברת מ.ת. מתכות נוסדה בשנת 2004 כשנה לאחר פטירתו של האב. גם אם קיים שיק אחד שניתן ימים ספורים טרם מותו של האב, הרי שמרבית השיקים הם למועדי פרעון מאוחרים בהרבה, והחלק הארי של השיקים מתייחס בכלל לחברת מ.ת. מתכות.

בית משפט קמא דחה את טענת המערער לפיה, אבו אל ווליד היה הספק של עיסאם, ומשום שהרכישה בוצעה במזומן, הונפקו לו חשבוניות של חברות הזוג על-ידי חמאדה, אשרפה, בוחבוט או ווקנין. בית המשפט האמין לעיסאם כי הוא אינו מכיר את הגורמים הנ"ל וקבע עובדתית כי עיסאם "ביצע עסקאות הקשורות לחברות הזוג רק עם [המערער]". טענת הקונספירציה שהועלתה על-ידי המערער גם במקרה זה, נדחתה מכל וכל על-ידי בית משפט קמא.

44. חיזוק ממשי לדבריו של עיסאם מצא בית משפט קמא בעדויות של גורמים שונים הקשורים לחברה שבבעלותו. כך, העיד עפיף עבדאללה, מנהל החשבונות של חברת אלבשאר סחר מתכות בע"מ, כי בוצעה פעילות עסקית עניפה עם חברות הזוג שהחלה, לפחות לגבי חברת ג.ג.ה.ג.נ., עם אביו של המערער ונמשכה עם המערער עצמו. מרבית התשלומים למערער נעשו במזומן או בשיק מזומן, כיוון שלחברות הזוג היו בעיות בבנק "ואי אפשר היה להפקיד שיקים בחשבונם". ריאד אלבשאר שעבד עד לשנת 2004 עם אחיו עיסאם, מסר בעדותו כי המערער מכר פעמים רבות סחורה לעיסאם, ומתפקידו היה למיין אותה. מרבית התשלומים נעשו במזומן עקב מגבלות שהיו למערער בבנק. לעיתים חתם המערער חתימת היסב על גבי השיקים והעד הפקידם בחשבונו ומסר למערער כסף מזומן. כמו כן, העידו שרבבל חתר, רואה החשבון של חברת אלבשאר סחר מתכות בע"מ; אבו כאלב רמי, שעבד בחברתו של עיסאם; חליל עבד אלפתח, נהג בחברה; ובעלי תפקידים נוספים באותה חברה. כל העדים, אישרו באופן זה או אחר, כי התקיימה פעילות עסקית נרחבת עם המערער.

לסיכום, קבע בית משפט קמא כי "נראה שהיה מעבר סחורות בין [המערער] לבין [עיסאם], כי זה מה שהעידו מרבית העובדים של [עיסאם]... גרסת [המערער], כאמור, עומדת בסתירה לכל הראיות והיא נדחית".

45. בהמשך הכרעת הדין, עמד בית משפט קמא על הראיות הנוספות שהובאו "להוכחת האישומים הנוגעים לחברות הזוג ולטענה שהינן חברות קש". מהשוואת כתבי יד בחשבוניות ותעודות משלוח של חברות הזוג לכתב ידו של המערער, עולה כי נמצאה התאמה "בתכונות כתיבה בין כתב היד במילוי החשבוניות ותעודות המשלוח... לבין דוגמאות כתב היד בשם ניסים גלם (המערער – א.ש.) ולדעתי קיימת אפשרות סבירה שהרישומים הנ"ל שבטיעון נכתבו על ידו" (חוות דעתו של ניצן ניב, מומחה להשוואת כתבי בד במז"פ, ת/39). לעומת זאת, לא נמצאה כל התאמה לכתב ידו של חמאדה. עוד מצא המומחה כי יד אחת כתבה את החשבוניות של חברת ג.ג.ה.ג.נ., מ.ת. מתכות,

המערער 2 והמערער 3, כאשר קיימת אפשרות סבירה כי מדובר בכתב ידו של המערער בכולן.

רו"ח חיים בן נון, טיפל בעניינה של חברת ג.ג.ה.ג.ג. ולדבריו מי שהביא לו את המסמכים באופן שוטף ושילם עבור הטיפול היה המערער, עמו נפגש אחת לחודשיים לערך. במהלך החקירה בשנת 2006 הוא התבקש לזהות את המערער, ואכן זיהה אותו. בעדותו מסר רו"ח בן נון כי מלבד המערער עמדו מאחורי חברות הזוג גם וקנין ומיקי בוחבוט. לדבריו, מהרבנד היה איש קש בחברת מ.ת. מתכות והוא מעולם לא שילם לו את שכר טרחתו, בעבור ניהול חשבונות החברה.

46. לאחר ניתוח יסודות העבירות שיוחסו למערער באישומים 2, 4 ו-7, על פי חוק מע"מ ופקודת מס הכנסה, הגיע בית משפט קמא למסקנה, על יסוד התשתית הראייתית שהוצגה בפניו, כי יש להרשיע את המערער בעבירות אלה.

47. על מנת להשלים את התמונה לגבי חברות הזוג, מן הראוי לדון באישום 9 שבו נטען כי המערער, ביחד עם חמאדה, זייף חשבוניות, קבלות ופנקסי חשבונות של חברות הזוג מתוך כוונה להביא להפחתת חיובי המס שלו. כמו כן, נטען כי המערער ייצר חותמות של שתיים מהחברות הנמנות על השביעייה. להוכחת אישום זה העיד מר תקוע יהונתן (להלן: תקוע), מנהל בית הדפוס "פיקס פקס" אשר ניהל בעבר את בית הדפוס "גיל דוד". אמרתיו של העד במשטרה (ת/1-3/ת) הוגשו בהסכמה כתחליף לחקירה ראשית. באמרות אלה מסר תקוע כי המערער וחמאדה "יחד ולחוד" הזמינו אצלו פנקסי חשבונות, תעודות משלוח, פנקסי קבלות, מזכרים וכרטיסי ביקור של חברות שונות, בנוסף למערערות 2 ו-3 וחברות הזוג. השניים שילמו ביחד או לחוד עבור העבודות. תקוע סיפר בחקירתו במשטרה על הזמנות שביצעו המערער וחמאדה עבור חברות שונות, לרבות חברות הזוג. כך למשל, מסר תקוע באמרה ת/3, בהתייחס להזמנת עבודה מס' 11086 על שם המערער, כי הלה הגיע פיזית לבית הדפוס והזמין קבלות, תעודות משלוח, חשבוניות, וחותמות של חברות מ.ת. מתכות ו-ג.ג.ה.ג.ג. התשלום עבור הזמנות אלה בוצע לרוב במזומן. לעומת האמור באמרתיו במשטרה, שינה תקוע בבית המשפט את גרסתו וטען כי הגורם הדומיננטי היה חמאדה ולא המערער, בעקבות כך הוכרז תקוע כעד עויין, ובהמשך עדותו סייג את עצמו ומסר כי אינו יודע מי היתה הדמות הדומיננטית בין השניים, והוא תיאר לעצמו כי מדובר בשותפים. תקוע מסר עוד כי בוצעו הזמנות שונות עבור המערער, גם אם הוא עצמו לא הגיע פיזית לבית הדפוס, אלא ביצע הזמנה טלפונית. עוד נמסר על-ידי תקוע, כי חמאדה אמר לו כי אם הוא לא ישלם לו אישית עבור ההזמנה, המערער יעשה זאת. בית

משפט קמא ציין בהכרעת דינו כי גם אם מתעלמים מאמרותיו של תקוע, עולה בבירור מעדותו בבית המשפט כי קיים קשר הדוק בין חמאדה לבין המערער בקשר להזמנת המסמכים. בית משפט קמא הוסיף וקבע כי "אין מקריות בכך שבאותו בית דפוס הודפסו חומרים הנוגעים [למערער 2] לשביעייה ולחברות הזוג, גם אם בנפרד על-ידי [המערער] וגם אם על-ידי פריד חמאדה והעובדה שהעד ידע לקשר בין שניהם ואף חשב שהם שותפים".

הוגשו גם אמרותיו של מר בוזגלו יעקב, בעל בית דפוס "האחים". לדבריו, הוזמנו אצלו 20 פנקסי תעודות משלוח של חב' ג.נ.ה.ג.נ. ושל גלם ניסים סחר כללי. עפ"י רישומיו של העד, ההזמנה בוצעה בסבירות גבוהה על-ידי אותו אדם, משום "ששני הפורמטים נמצאים על אותו הדף ונושאים אותו תאריך 5.1.2005". באותו בית דפוס בוצעו, קודם לתאריך זה, עבודות הדפסה עבור המערער 2. לבסוף, ציין בית משפט קמא כי נתפס ברשות המערער פנקס חשבוניות של חברת ג.נ.ה.ג.נ. (ת/68) ובו צוינו פרטי בית הדפוס "האחים".

בהתייחס לנטען באישום התשיעי, אישר המערער כי עבד עם בית הדפוס "פיקס פקס" והזמין ממנו חשבוניות שלו כעוסק מורשה ושל המערערות 2 ו-3, כמו גם של חברת ג.נ.ה.ג.נ., לבקשת אביו, בעת פתיחת החברה בשנת 2003. בית משפט קמא ציין, כי המערער לא ידע להסביר כיצד באותו בית דפוס הודפסו מסמכים עבורו ועבור המערערות 2 ו-3, וכן מסמכים של השביעייה. המערער טען למקריות, שעה שבאותו יום הוזמנו תעודות משלוח של ניסים גלם ושל חברת ג.נ.ה.ג.נ., וזאת בשנת 2005, כאשר ברור שלא היתה כל מעורבות מצד אביו של המערער. אשר להזמנה שבוצעה בדפוס "האחים", שם הוכח כי המזמין הגיע ברכב מסוג ב.מ.וו. בצבע שחור, כפי רכבו של המערער, נטען כי למאיר בוחבוט יש רכב בצבע דומה, והוא זה שעומד מאחורי חברת מ.ת. מתכות.

48. האישום העשירי מייחס למערער עבירה של שיבוש מהלכי משפט בכך שפנה לאחיו, כשבוע לפני הפשיטה על המתחם השייך לו, וביקש ממנו להסתיר שקית ובה חומר הנוגע לשביעייה. טענת ההגנה, בהקשר זה, היתה כי עובר לפשיטה המערער לא ידע שמתנהלת נגדו חקירה סמויה וכי הוא צפוי להעצר, ולכן לא ניתן להרשיעו בעבירה המיוחסת לו באישום זה. מטעם התביעה העיד צורי גלם, אחיו של המערער, (להלן: צורי), אשר הוכרז כעד עויין מאחר שהוא סתר את האמור באמרותיו במשטרה (ת/א8-ת/18). יצוין, כי צורי נחקר באזהרה בגין החשד כי הוא החזיק ברשותו רכוש גנוב. רשימת המסמכים שנתפסו בביתו של צורי (ת/9) כוללת פנקסי תעודות משלוח

משומשים וחדשים של חברת ג.נ.ה.ג.נ.; פנקסי חשבוניות משומשים של חברת ג.נ.ה.ג.נ.; חותמות עסק של חברה זו; פנקסי תעודות משלוח, פנקסי חשבוניות, חותמות עסק ופנקסי קבלות של חברת מ.ת. מתכות; חותמות עסק של חברות אר.אס.א.די. ו-א.ס. אמיר סנטר, המהוות חלק מהשביעייה; וכן פנקסים שונים של המערערות 2. בית משפט קמא ציין, כי עיון במסמכים שנתפסו מלמד על הקשר שבין המערערות 2 לשביעייה מצד אחד, ובין חברות הזוג לשביעייה מצד שני. חברות הזוג כללו בספריהן חשבוניות שהוצאו על-ידי השביעייה וכך עשו גם המערערות 2 ו-3. בהודעתו בפני רשות המיסים (ת/10) מסר צורי כי אחיו, המערער, ביקש ממנו, בתחילת חודש ינואר 2006, לאפסן במחסן השייך לו שק לבן, שבו מצויה, כפי שנמסר על-ידי המערער, ניירת הקשורה לעסק שלו "עד שייקח את השק בחזרה". לדברי צורי, הוא לא שאל את אחיו מדוע הוא מאחסן את השק אצלו, למרות שאין למערער כל בעיה עם מקומות אחסון. בעדותו בבית המשפט, מסר צורי כי יחד עם אחיו היה גם חמאדה שעבד עם המערער. כשנשאל מדוע לא ציין פרט זה בחקירתו, השיב צורי כי אמר זאת לחוקרים, אך כמו במקרים אחרים גם דברים אלה לא נרשמו. יצוין, בהקשר זה, כי חוקריו של צורי, רמי אלכס ועמיאל משה, מסרו בעדותם כי כל דבריו של צורי נרשמו במלואם והודעותיו הוקראו לו, טרם שהוא חתם עליהם. באף אחת מההודעות, לא נמסר על-ידי צורי כי חמאדה נלווה אל המערער בעת מסירת שק המסמכים. צורי גם סתר את עצמו בטענה כי הוא לא בדק את תכולתו של השק, כאשר באמרותיו במשטרה מסר כי בדק את תוכנו של השק, וכי התכולה הוצגה בפניו לאחר עריכת החיפוש בביתו. בהתייחס לעדותו של צורי בבית המשפט, קבע בית משפט קמא כי הוא "עשה מאמץ לולייני להלך בין הטיפות כשגרסתו מתפתחת עם החקירה". כך, למשל, שינה צורי את גרסתו לגבי נוכחותו של חמאדה, כאשר אמר בתחילת עדותו ובניגוד לגרסתו במשטרה, כי חמאדה נכח בעת מסירת השק על-ידי המערער; ואולם, בהמשך טען צורי כי השק נמסר לו על-ידי חמאדה, גם אם בנוכחות המערער, וכי חמאדה אמר לו שהשק ותכולתו שייכים לו, וכי עקב מקום מגוריו בעזה נוח לו להשאיר את הפריטים באשקלון, שם הוא מנהל את חשבון הבנק שלו. בניגוד לנאמר באמרותיו, שם ציין צורי כי חמאדה מכר למערער כמויות של מתכת הנעות בין 80 ל-100 טון לחודש בסכום המתקרב ל-840,000 ₪ לשנה, טען צורי בעדותו בבית המשפט כי הוא אינו יודע אם חמאדה מכר כלל סחורה למערער. סתירה נוספת נוגעת לאשרפה, כאשר באמרותיו במשטרה מסר צורי כי הלה היה הספק העיקרי של המערער, אך בעדותו בבית המשפט הוא חזר בו מאמירה זו וטען כי אינו יודע אם למערער היו עסקים עם אשרפה. לסיכום עדותו של צורי, קבע בית משפט קמא כדברים הבאים: "לאורך כל החקירה בבית המשפט ניכר כי העד ניסה לעשות כל שידו משגת על מנת לעזור לאחיו [המערער]. העד חזר בו מדברים רבים שאמר במשטרה ואף התחבט רבות עד שבית המשפט נאלץ להתערב

ולהבהיר לו שאלה כזו או אחרת, כאשר העד התמהמה במתן תשובה". כאמור, החוקר עמיאל משה, ציין בעדותו כי המסמכים נתפסו במחסן המצוי בשטחו של צורי (דו"ח התפיסה, ת/12). לדבריו, דו"ח החיפוש (ת/9) משקף את כל מה שנתפס במקום והפריטים נרשמו בצורה מסודרת בדו"ח, כאשר צורי חתם על כל מסמך שנתפס ונרשם. בית משפט קמא עמד על גירסתו של המערער באשר לתפיסת המסמכים בחצריו של אחיו, כאשר לטענתו, בתאריך 10.1.2006, יום לפני התפיסה, התקשר אליו חמאדה וביקש ממנו לשלוח עם אחיו צורי שק ששייך לו, מבלי שהוא ידע את תכולתו. לטענת המערער, באותם ימים לא ניתן היה להכניס או להוציא דבר מעזה. המערער מסר את השק לאחיו צורי, והלה העבירו לאשקלון. כפי שיובהר בהמשך, גירסתו זו של המערער לא זכתה לאמונו של בית משפט קמא.

49. באישום האחד עשר נטען כי המערער שיבש מהלכי משפט בכך שהסתיר, עובר ליום 17.1.2006, מתחת לערמת גרוטאות, במתחם שבבעלותו במושב שדה עזייהו, חשבוניות של החברות אר.אס.די ו-א.ס., בכוונה להכשיל הליך שיפוטי או חקירה פלילית נגדו. ביחס לאישום זה, העיד חיים טמיר, מחקירות מכס ומע"מ תל אביב, כי הוא השתתף בפשיטה על מתחמו של המערער והוא תפס ארגז שבו מסמכים, אשר הוסלקו במתחמו של המערער מחוץ למשרד, הכוללים: פנקסי חשבוניות ותעודות משלוח חדשות של חברות הזוג (ת/68). כמו כן, נתפסו באותו ארגז תעודות משלוח, קבלות וחשבוניות של חברת א.ס. אמיר סנטר בע"מ, הנמנית על השביעייה, חשבוניות שהוצאו למערער כעוסק מורשה. בנוסף, נתפסה חשבונית שהוצאה לחברת מ.ת. מתכות. המערער טען, בהקשר לאישום זה, כי הוא לא החביא דבר במתחם והוסיף כי יתכן שחמאדה ואשרפה, ששהו זמן רב במגרשו, הם שהסתירו אצלו את המסמכים. טענה נוספת שהועלתה על-ידי ההגנה היא, כי גם אם יוכח שכל המסמכים המפורטים באישומים העשירי והאחד עשר הוסתרו על-ידי המערער, אין בכך משום עבירה של שיבוש מהלכי משפט, משום שהמערער לא ידע כי מתנהלת נגדו חקירה סמויה וכי הוא עומד להיעצר. בית משפט קמא דחה טענה זו משום שעל פי הפסיקה אין צורך להוכיח כי החקירה או ההליך המשפטי תלויים ועומדים, ודי בכך שהנאשם ידע או האמין כי צפוי הליך מעין זה. בית משפט קמא הוסיף וקבע, כי "הראיות הנסיבותיות והצטברותן מדברות בעד עצמן". בשני המקרים נתפס חומר הקושר את המערערים לעבירות שיוחסו להם, ומוכיח את הקשר בין חברי השביעייה, חברות הזוג, המערערת 2, והמערער עצמו. בית משפט קמא הדגיש, כי "לא יעזור [למערער] הניסיון לטעון שפריד חמאדה הוא שניסה בשני המקרים לשבש הליכים". זאת, שכן רק למערער היה אינטרס לסכל את החקירה בנוגע להתנהלותו ואין ספק, כך לדידו של בית משפט קמא, כי הוא ידע שהחקירה בעניינו בוא תבוא. סמיכות הזמנים בין העברת החומר לאחיו, לבין המועד

בו נפתחה החקירה הגלויה, מעידה על חשדותיו של המערער כי צפויה להיפתח חקירה נגדו. עוד ציין בית משפט קמא, כי מדובר בהתנהלות שיטתית מצידו של המערער, שכן "דרך העסקים הרגילה היא שאין אדם מוסר שק עם תכולת ת/12 לאחיו – הרחק ממקום ניהול עסקי ואין אדם מחביא את תכולת ת/68 בשטח מחוץ למשרדו. מי שפועל כך מתכוון להכשיל הליך שיפוטי וחקירה שהוא יודע היטב שיגיעו".

50. המערער זוכה, מחמת הספק מהאישומים השנים עשר והארבעה עשר שיוחסו לו, לאחר שבית משפט קמא קבע, לגבי חלק מהרכוש שנתפס במגרשו (כגון מקלדות למחשב), כי אפשר שהוא נרכש כדין, ולגבי חלק אחר, נקבע כי לא הוכחה ידיעתו של המערער כי הוא מחזיק ברכוש החשוד כגנוב.

51. באישום השלושה עשר נטען, כי המערער החזיק רכוש החשוד כגנוב ממע"צ אשר כלל מעקה מתכת, וכן שלט, עמודים ותמרורים שונים. אשר למעקה, נקבע על ידי בית משפט קמא, כי לא הוכח שהמערער ידע כי הוא מחזיק במעקה המתכת, ולכן יש לזכותו מפריט זה. בהתייחס ליתר הפריטים שנתפסו במתחם השייך למערער, העיד גד נאדל (להלן: נאדל) מנהל חברת מפעלי מתכת אלברזליים, שהמערער היה ספק שלו מזה שנים רבות. משיחה בין העד לבין המערער (ת/30) שהוקלטה ותומללה, עולה כי נאדל מבקש מהמערער שלא לשלוח יותר סחורה שיש בה תמרורים, מחשש שמדובר בפריטים גנובים. המערער הגיב על בקשה זו באומרו כי התמרורים נקנו באישור, ואין לנאדל ממה לחשוש. יצוין, כי נאדל העלה את הבקשה בפני המערער לאחר שקרא בעיתונות על התופעה של גניבת תמרורים. לאחר אותה שיחה, נאדל לא בדק אם יש למערער היתר או רישיון למכור את התמרורים. כמו כן, העיד גבריאל מויאל (להלן: גבריאל), ממונה שירות במע"צ מרחב דרום. לדבריו, התקיים מבצע, ביום 17.12.2006, של מע"צ ביחד עם משטרת ישראל במושב שדה עוזיהו והתגלו במתחמו של המערער שלט של מע"צ, תמרור, וכמה עמודים השייכים למע"צ. לדברי העד, מע"צ סובלת מזה כשש שנים מגניבות של תמרורים ושלטים, והוסיף כי אחת לשנתיים מתפרסם מרכז שבמסגרתו נמכרת פסולת הברזל של מע"צ לקבלנים. אשר לשלט שנתפס במתחמו של המערער, מסר גבריאל כי מדובר בשלט הכוונה לשוב שגב שלום, המיוצר אך ורק על-ידי מע"צ, כאשר שלט זה נגנב פעמיים, חודש אחר חודש. חלק מהשלט נותר במקומו, כך שברור שאכן מדובר בגניבה של אותו שלט. בהתייחס לעמודים ולתמרורים שנתפסו, מסר גבריאל כי לא ניתן לקבוע חד משמעית שהם שייכים למע"צ ואפשר שהם שייכים לגורמים אחרים.

המערער טען לגבי השלט, כי פריט זה נמצא במתחם עוד מתקופת אביו והוא עצמו לא ידע שמדובר בשלט גנוב. בית משפט קמא דחה גרסה זו, בקובעו עובדתית כי השלט נגנב ממע"צ וכי הדבר היה בידיעתו של המערער. כמו כן, נקבע כי טענת המערער לפיה השלט מצוי ברשותו עוד מתקופת אביו הינה שקרית, ובכל מקרה עולה מטענה זו כי המערער ידע שהשלט מצוי בחזקתו. אשר לתמרורים, קבע בית משפט קמא כי מהאזנת הסתר עם נאדל עולה כי המערער ידע שיש תמרורים ברשותו וכי מתעורר החשד כי הם גנובים. חשד זה לא הוסר ואף לא הוצגו אישורים שהתמרורים נרכשו כדין.

52. האישום החמישה עשר מייחס למערער העלמת ספרי החשבונות של תיק העוסק המורשה האישי שלו, מתוך כוונה להשתמט מתשלום מס ובמטרה להכשיל את החקירה וההליך הפלילי נגדו. המערער הכחיש את העלמתו של תיק הנהלת החשבונות שלו, והעלה מספר גרסאות סותרות. בחקירתו הראשית ניסה המערער לגלגל את האשם על יועץ המס שלו, חג'ג' יוסף, וטען כי הוא לא לקח את המסמכים מיועץ המס. בית משפט קמא ציין, כי כאשר הבין המערער שטענה זו אינה אמינה, הוא שינה את גרסתו וטען כי קיבל בחזרה את ספרי הנהלת החשבונות שלו והעבירם למשרדי מע"מ באשדוד, בחודש מאי 2005. עם זאת, לא השכיל המערער למסור שם של עובד במע"מ, או אף את התאריך המדויק שבו נמסר החומר במשרדי מע"מ, ולכן לא ניתן היה לבדוק טענתו זו של המערער. חג'ג' יוסף, יועץ המס של המערער, העיד כי הוא לא עסק בהנהלת ספרי החשבונות של המערער, והלה ניהל אותם בעצמו. תפקידו התמצה בהגשת דו"חות שנתיים למס הכנסה, ולאחר הגשת הדו"חות הוא נהג להחזיר למערער את כל החומר. לאחר עיון בראיות הרלבנטיות לאישום זה, קבע בית משפט קמא כי "איני נותן אמון בגרסתו של [המערער] שמשנתנה מחקירתו הראשית לחקירתו הנגדית. יתרה מכך, לא די בכך שנישום יאמר באופן סתמי, שמסר את החומר למע"מ בלא שיוכל להראות מה מסר, למי מסר ומתי מסר". בית משפט קמא הוסיף וקבע, כי: "לא ניתן לנתק את התנהגותו של [המערער] באירוע זה מההתנהלות כפי שהוכחה באישומים האחרים, לפיהם פעל בכל מאודו, בכל דרך והשקיע מאמצים ותכנון להשתמט ממס לרבות ע"י העלמת חומר בכוונה להתחמק ולהשתמט מתשלום מס, וראה למשל העלמת החומר ע"י הברחתו לאחיו והעלמת החומר ע"י הסתרתו במגרשו". מהתנהלותו זו של המערער הסיק בית משפט קמא, כי מדובר "במעשים דומים" השוללים את הטענה בדבר תום ליבו של המערער ומוכיחים את הכוונה המיוחדת הנדרשת בסעיף 220(5) לפקודת מס הכנסה. לסיכום, נקבע על-ידי בית משפט קמא כי "יש לדחות את גרסת [המערער] ולקבל את גרסת המאשימה, לפיה [המערער] הסתיר והעלים את ספרי החשבונות של תיק העוסק

המורשה האישי שלו תוך שימוש בעורמה ותחבולה בכוונה להשתמש מתשלום מס ובמטרה להכשיל הליכי משפט".

53. בפסקה 15 להכרעת הדין נדרש בית משפט קמא לעבירה שעניינה איסור הלבנת הון, לפי סעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון, כמפורט באישומים 1 עד 7. לאחר שעמד בהרחבה על התשתית הנורמטיבית, קבע בית משפט קמא כי עבירת המקור אשר הביאה לצבירת הרכוש האסור נעוצה בהוצאת החשבונות הפיקטיביות, כאשר "מדובר בסכום כסף רב-מיליונים [שהמערערים] החסירו מקופת המדינה". בית משפט קמא הוסיף קבע, כי "[המערערים] קיבלו כספים שונים בתמורה לחשבונות שהוציאו חברות הזוג והשביעייה. הכספים אלו – בין אם מדובר בעסקה שכלל לא נעשתה והוצאה חשבונית, ובין אם מדובר בתשלום על עסקה שבוצעה והחשבונות בגינה פיקטיביות – הם רכוש אסור". עוד נקבע, כי המערער היה מודע למקורו הפסול של הרכוש שצבר ואף הביא להתהוותו, והוא ביצע פעולות שונות בכדי להסוות או להסתיר את מקורו ואת תנועותיו. בין היתר, המערער ערבב או הטמיע את הרכוש האסור ברכוש כשר, כגון כספים שהיו לו בחשבונות בנק, וזאת "באופן שלא ניתן להתחקות אחר הרכוש הכשר או האסור, עד כדי כך שאין להפרידם", ולכן רואים את כל הרכוש כרכוש אסור. דרכי הסוואה נוספות של הרכוש האסור היו: רכישת משק בשדה עוזיהו ורישומו על שם אחיו, צורי; וקניית רכב מסוג ב.מ.וו. שמומן באמצעות הלוואה מחמאדה, אותה היה אמור המערער להחזיר מכספים כשרים וכן מהרכוש האסור. המערער העביר לחשבונו של חמאדה בעזה 5 מיליון ₪, ובבית המשפט טען כי עשה כן בשל העלות הנמוכה של ניכיון השיקים בעזה. לגישת בית משפט קמא, במעשהו זה ביצע המערער עבירה לפי סעיף 9 לחוק איסור הלבנת הון, המחייב דיווח על כספים הנכנסים או היוצאים מישראל, בין במזומן ובין בהמחאות, כאשר שיעור הכספים עומד על 100,000 ₪ או יותר. נקבע, כי המערער פעל על מנת להעלים את הפעולות הכספיות הנ"ל, תוך הימנעות מכוונת מחובת הדיווח החלה עליו. עוד נקבע, כי החזרת הכסף לרשותו של המערער במזומן, מנעה במכוון התחקות אחר מקורותיו. בית משפט קמא ציין בהכרעת דינו, כי המערער לא הואשם בעבירה לפי סעיף 9 לחוק איסור הלבנת הון, והגם שניתנה לו הזדמנות להתגונן מפני ביצוע עבירה זו, החליט בית משפט קמא שלא להרשיעו בה. עם זאת, קבע בית משפט קמא כי ההתייחסות לעבירה זו נועדה "להמחיש ולהוכיח עוד דרך בה פעל [המערער] להלבין הון על פי סעיף 3 לחוק".

54. אשר לסכומי הכסף הנקובים בכתב האישום, ציין בית משפט קמא כי הסכומים הללו נבדקו "על פי החשבונות שהוגשו וכרטסת הנהלת החשבונות". בנוסף, הזכיר בית משפט קמא, כי ההגנה אישרה, במסגרת המענה לכתב האישום, כי המערער הכליל

בספריו את חשבוניות השביעייה, אך טען כי קיבל חשבוניות אלה מאשרפה בגין סחורה שנמכרה לו בפועל. לפיכך, אין מחלוקת בנוגע לסכומים המתייחסים לנספחים א', ג', ה' ו-ו' לכתב האישום. אשר לנספחים ב', ד' ו-ז', החשבוניות עצמן הוגשו "פיזית" לתיק המוצגים. העולה מן המקובץ הוא, כי סכומי הכסף הנטענים בכתב האישום, למעלה מ-350,000,000 ₪, הוכחו על-ידי התביעה ואין מדובר בכפילויות "כגון חשבוניות פיקטיביות של השביעייה שנועדו לכסות על הכנסות של חברות הזוג".

55. פרק נוסף בהכרעת הדין הוקדש לתיאור הראיות הנסיבתיות שהוצגו על-ידי התביעה להוכחת היסודות הפיזיים והנפשיים הדרושים להוכחת העבירות שיוחסו למערער בכתב האישום. בין היתר, מנה בית משפט קמא ראיות נסיבתיות אלה, "כמקבץ לא ממצה", כלשון בית משפט קמא:

א. ההזמנה שבוצעה על-ידי המערער וחמאדה של פנקסי חשבונות, תעודות משלוח, וכד' של חברות הזוג, בנוסף להזמנות שבוצעו עבור המערערות 2 ו-3.

ב. העברת שק ובו מסמכים שונים, ובכלל זה פנקסי חשבונות של חברות הזוג וחותמת של אחת מחברי השביעייה, על-ידי המערער לאחיו צורי.

ג. תפיסה של פנקסי חשבוניות ותעודות משלוח של חברות הזוג בשטחו של המערער. זאת בנוסף לתעודות משלוח, קבלות וחשבוניות שהוצאו למערער ולמערערות 2, כמו גם חשבוניות של חלק מהשביעייה.

ד. חוות דעת מז"פ לגבי הזהות "כאפשרות סבירה", של כתב היד על גבי חשבוניות של החברות הלגיטימיות של המערער וחשבוניות של חברות הזוג.

ה. חשבוניות של חברי השביעייה שהופיעו בספרי החשבונות של המערערות 1 ו-2, ובספרי החשבונות של חברות הזוג.

ו. למרות הכחשתו של המערער, הוכחו קשריו העיסקיים עם עיסאם אלבשאר.

56. לבסוף, הקדיש בית משפט קמא פרק שלם בהכרעת דינו להתרשמות מעדות המערער. בפתח דבריו, קבע בית משפט קמא כי "עדות [המערער] הותירה בי רושם שלילי ולא אמין". ראשית, מדובר, בעיקרו של דבר, בגרסה כבושה שנמסרה לראשונה מפי המערער, כאשר הוא עלה על דוכן העדים, והסבר לכבישת העדות נדחה על-ידי

בית משפט קמא כבלתי אמין. בית משפט קמא קבע עוד, כי האמת לא היתה נר לרגליו של המערער, וגם כאשר ניסיונות ההתחמקות שלו כשלו "והשקר היה ברור וגלוי", הוסיף המערער ודבק בגרסתו השקרית תוך גיבוב הסברים בעייתיים, כגון תיאוריית הקונספירציה, שלדבריו נקשרה נגדו. כאשר נדחק המערער לפינה, הוא הודה כי אין לו הסבר לראיות העומדות לחובתו. המערער שינה את גרסאותיו על פי הצרכים המשתנים "להבנתו", והוא גם שינה את גרסתו לאחר ששמע את מלוא ראיות התביעה. חוסר שיתוף הפעולה של המערער עם חוקרי המשטרה בא לידי ביטוי בסירובו לחתום על אמרות, סירוב למסור דוגמה מכתב ידו, סירוב לערוך עימותים, ושמירה על זכות השתיקה. בית משפט קמא ציין עוד, כי התנהלות המערער והתנהלות ההגנה, לאורכו של ההליך המשפטי, הותירה בו רושם כי מגמתם היא לדחות את מסירת עדות המערער, להאריך את המשפט "ולדחות את הקץ". להמחשת חוסר האמון במערער, מעבר להתרשמות השלילית ממנו, הביא בית משפט קמא מקבץ של סתירות ופירוכות שעלו בעדותו, בהקשר לכלל הראיות שהובאו בתיק, ובין היתר מנה בית משפט קמא את אלו:

א. גרסת המערער עומדת בסתירה חזיתית לעדויות חברי השביעייה, אשר מסרו כאיש אחד, כי אין להם כל קשר לחשבוניות השביעייה, הם מעולם לא עסקו בסחר במתכות, ולא הכירו את המערער ואת חמאדה. גרסתו של המערער, בהקשר זה, לא היתה עקבית, ונקבע כי הטענה לפיה חשבוניות השביעייה סופקו לו על-ידי חמאדה או אשרפה, היא חסרת שחר.

ב. גרסתו של המערער, לפיה אין לו קשר להקמת חברת הקש מ.ת. מתכות, איננה אמת. בית משפט קמא אימץ, לעניין זה, את דבריו של מהרבנד במשטרה, לפיהם הוא התבקש על-ידי המערער להקים חברה זו, תמורת רווח כספי.

ג. המערער מסר גרסה שיקרית באשר לתיאור עסקיו עם עסאם אלבשאר, אשר העיד כי המערער היה אחד הספקים הגדולים שלו, באמצעות חברות הזוג. גרסתו של אלבשאר נתמכה על-ידי שורה ארוכה של עובדים בחברתו, וכן באמצעות המחאות בסכומי כסף גדולים שהופקדו בחשבוננו האישי של המערער.

ד. לקוחות שונים של חברות הזוג קישרו מפורשות את המערער לחברות אלה, ויש לדחות את טענת המערער כי גורמים אלה קשרו קשר כדי להפלילו.

ה. המערער מסר גרסה שאינה תואמת את גרסת אחיו, צורי, באשר להסתרת המסמכים על-ידי צורי. ככל שצורי ביקש לסייע לאחיו, הוא מעולם לא טען כי המסמכים נמסרו לו על-ידי חמאדה, בעוד שהמערער טען כי היה שליח של חמאדה.

ו. בנושא העלמת תיק העוסק המורשה, סתר המערער את עצמו כאשר טען בחקירתו הראשית כי מסר את החומר ליועץ המס שלו ולא קיבלו בחזרה, ואילו בחקירתו הנגדית טען כי החומר הועבר למע"מ אשדוד.

ז. תיאורית הקונספירציה שהעלה המערער קרסה לאחר שהובהר כי אין קשר בין העדים שהעידו לחובתו, ולפיכך אין זה סביר כי היה תיאום עדויות ביניהם. זאת בעיקר, כאשר חלק מהעדים ניסו לסייע למערער בכך שחזרו בהם מהעדויות המפלילות נגדו.

57. בסיכום הכרעת הדין, החליט בית משפט קמא להרשיע את המערערים בעבירות שפורטו בפסקאות 2-4 לעיל.

גזר דינו של בית משפט קמא

58. בבואו לגזור את עונשם של המערערים, ובראשם המערער, ציין בית משפט קמא כי מדובר בפרשה חמורה של עבריינות צווארון לבן "בהיקף כספי שהינו כמעט ללא תקדים". המערער הורשע ב-13 אישומים הכוללים עבירות כלכליות שונות ומגוונות, ובית משפט קמא ציין, כי על מנת להתמודד עם עבריינות מסוג זה נקבעה רמת ענישה גבוהה ומחמירה. בית משפט קמא הוסיף וקבע, כי המערער פגע, במעשיו ובמחדליו, בעקרון השוויון של הנשיאה בנטל המס, שעה שהוא מסר דיווחים כוזבים לרשויות המס; ניהל ספרים כוזבים; השמיט הכנסות מדו"חותיו; הוציא חשבוניות בסכומי עתק שאינן משקפות עסקאות אמיתיות; ניכה תשומות ללא מסמך כדין; והלבין כספים תוך הטמעתם ברכושו. המערער הפעיל מנגנון מתוחכם באמצעות "חברות קש", תוך שהוא מפיץ חשבוניות פיקטיביות של אותן חברות. עוד ציין בית משפט קמא, כי אין מדובר במעידה חד פעמית ואקראית, אלא שמדובר בביצוע שיטתי ועיקבי של עבירות במשך מספר שנים, כאשר המטרה היא לגזול כספים מהקופה הציבורית ולהעשיר את כיסו הפרטי. העבירות הנוספות שביצע המערער, כגון שיבוש מהלכי המשפט, המתווספות לעבירות המס, מעידות על אופיו העברייני של המערער, דבר המצדיק ענישה קשה. לכך יש להוסיף את העבירות שעניינן הלבנת הון, לפי סעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון, שהמחוקק קבע בצידן עונש של 10 שנות מאסר. בית משפט

קמא קבע, כי המערער עשה שימוש מגוון בפירות הסחר בחשבונות הפיקטיביות, ונקט בדרכים שונות להסוואת מעשיו, כך שלא ניתן להתחקות אחר עקבותיו של הרכוש האסור ולהבחין בינו לבין הרכוש הכשר. המעשים בוצעו במשך תקופה ארוכה, שבמהלכה הפיק המערער ממון רב.

בהמשך, התייחס בית משפט קמא לטענת המאשימה לפיה אין לזקוף לזכותו של המערער את הסרת המחדלים. בית משפט קמא ציין, בהקשר זה, כי רכוש השייך למערער נתפס ומומש על-ידי רשויות המס, והוסכם בין הצדדים כי שווי הנכסים שמומשו עומד על 1,650,000 ₪. זאת, לאחר ניכוי סכום של 70,000 ₪ שהמערער קיבל בחזרה במסגרת הסכם שומה עם מע"מ, הנוגע למערכת 3, וסכום של 200,000 ₪ שהופקד בקופת בית משפט השלום ברמלה במסגרת תנאי השחרור בערובה. בית משפט קמא הזכיר כי המערער הורשע בביצוע עבירות מע"מ בהיקף העולה על 52 מיליון ₪, ובאי ניכוי מס במקור בהיקף העולה על 6 מיליון ₪, כאשר סך היקף העבירות שבוצעו על-ידי המערער עומד על סכום בלתי נתפס של 364,900,000 ₪. המערער עצמו לא פעל להסרת כל מחדליו, למרות שהיו לו הזדמנויות רבות לכך במהלך משפטו. לפיכך, קבע בית משפט קמא, כי אין בהסרת המחדל החלקי (הנובע מתפיסת ומימוש הרכוש כמפורט לעיל) כדי להצדיק הקלה בעונש. בית משפט קמא הוסיף וקבע, כי הסכומים שהגיעו לידי המדינה הם מזעריים, ביחס להיקף האדיר של עבירות המס, וגם המעט שהתקבל לא הגיע לקופת המדינה בשל רצונו של המערער לכפר על מעשיו הנלוזים, ולהשיב מרצונו לקופה הציבורית חלק ממה שגזל ממנה. בית משפט קמא ציין, כי הרכוש שמומש התקבל לאחר פעולות של תפיסה וחילוט "וזאת בניגוד לרצון [המערער]". בית משפט קמא הוסיף עוד, כי אין להקל ראש גם בעבירות שעניינן החזקת רכוש החשוד כגנוב, ככל שהדבר נוגע לרכוש ולשלטים של מע"צ. בית המשפט ציין, בהקשר זה, כי החזקת מתכות וברזל החשודים כגנובים, בהיקפים גדולים ביותר, בקרב סוחרי המתכות, הפכה לתופעה רחבה ויש להלחם בה באמצעות הטלת עונשים ממשיים.

59. אשר לטענה שהועלתה על-ידי ההגנה בדבר התמשכות ההליכים בתיק, ציין בית משפט קמא כי מדובר בתיק מורכב ורחב היקף, שבמסגרתו נשמעו למעלה מ-70 עדים והוגשו מאות מסמכים. חלק מהעדים התייצבו רק לאחר שהוצאו נגדם צווי הבאה, בעקבות כך שהם לא הגיעו למתן עדות במועד שנקבע לכך, ומסיבה זו נדחו מספר ישיבות שנועדו לשמיעת העדים. בנוסף, כך קבע בית משפט קמא, התנהלות ההגנה היתה בעייתית "בלשון המעטה", ונוצר הרושם שכל מטרתה "למשוך" עוד ועוד את ההליך בעניינו של המערער. כדוגמא לכך, הזכיר בית משפט קמא את החלטתו מיום

25.4.2010, שבה התייחס בית המשפט לגישתה של ההגנה, אשר הביאה לדחיות רבות במהלך המשפט. לדידו של בית משפט קמא, התנהלות ההגנה היא הגורם המרכזי והעיקרי להתמשכות ההליכים, ומשכך אין בחלוף הזמן משום עילה להקלה בעונש. בית משפט קמא הוסיף עוד, כי גם אם יש ממש בטענת המערער כי חלוף הזמן פגע בו ובמשפחתו, אין בכך משום שיקול מכריע להקלה בעונש, שכן המציאות מלמדת כי בתיקים מורכבים מסוג זה, ההליך המשפטי נמשך זמן רב, והמקרה דנן אינו חורג באופן משמעותי מהמקובל בתיקים מעין אלה.

60. בית משפט קמא נתן את דעתו לשיקולים לקולה, שהם, בין היתר, נסיבותיו האישיות של המערער ומצבו הרפואי; עברו הפלילי שאינו מכביד; וכן פעילותו הציבורית ותרומותיו הכספיות לאנשים נצרכים. עם זאת, הבהיר בית משפט קמא כי לא ניתן לזקוף לזכותו של המערער הודאה באשמה, לקיחת אחריות והבעת חרטה על מעשיו, הגם שזו היתה זכותו המלאה לנהל את משפטו עד תום. לאור כלל השיקולים לקולה לחומרה, גזר בית משפט קמא על המערערים את העונשים המפורטים בפסקה 5 לעיל.

הערעור

61. בהודעת ערעור ארוכה ומפורטת התופסת 56 עמודים, משיג המערער על הכרעת הדין במספר מישורים. המערער טוען כי יש לזכותו מהעבירות שיוחסו לו במסגרת האישומים 8, 11, 13 ו-15; טוען לפגם שנפל בהכרעת הדין בחישוב הנזק שגרם המערער לקופה הציבורית, בכך שבית משפט קמא ייחס לו העלמת מס בסכום של כ-350,000,000 ₪; כמו כן, נטען להגנה מן הצדק, בשל מה שהוגדר על-ידי המערער כ"אכיפה בררנית זועקת"; עוד נטען כי לא היה מקום להרשיע את המערער בעבירות לפי סעיף 117(ב)(3) לחוק מע"מ, על ההשלכות שיש לכך על הרשעתו של המערער בעבירות לפי חוק איסור הלבנת הון; לבסוף, נטען כי מעשיו של המערער אינם מצדיקים את העונש החמור שהושת עליו, שכן יש בתקופת המאסר ובקנס שהוטל עליו משום חריגה קיצונית מרף הענישה המקובל בעניינים כגון דא.

להלן יפורטו הטענות בערעור, לפי סדר הופעתם בהודעת הערעור.

62. באישום זה נטען כי המערער לא ניכה, בשנת 2005, מס במקור בשיעור של 6,451,958 ₪ מספקיה הפיקטיביים השונים של המערער. החובה בניכוי מס במקור נקבעה בסעיף 164 לפקודת מס הכנסה, ולטענת המערער, הוראה זו לא נועדה להטיל חבות נוספת במס אלא להקל על גביית המס, ולהפחית את הסיכון לאי תשלום מס אמת, בגין התמורה ששולמה. מאחר שלטענת המאשימה מדובר באי ניכוי מס במקור מספקים פיקטיביים, ברור, כך נטען, שאין בפנינו גורם אשר קיבל תמורה שממנה יש לנכות מס במקור. זאת בעיקר, כאשר בית משפט קמא נמנע מלקבוע אם מדובר בספקים פיקטיביים שלא סיפקו סחורה כלל או בספקים שסיפקו סחורה, אך נזקקו לחשבוניות זרות של השביעייה, כדי להעלים הכנסות. המערער מסכים כי אם חשבוניות השביעייה מייצגות עיסקת אמת שבוצעה, גם אם מדובר בגורמים שאינם חברי השביעייה, כי אז היה על המערער לנכות מס במקור בגין עסקאות אלה, בהתאם לסעיף 164 לפקודת מס הכנסה. ואולם, מוסיף וטוען המערער, כי בהעדר הכרעה מטעם בית המשפט בשאלה זו, הספק פועל לטובתו, וכאשר ישנן שתי אפשרויות, על בית המשפט להניח כי מתקיים מצב עניינים המיטיב יותר עם המערער, היינו כי חשבוניות השביעייה אינן משקפות כל עיסקה, ולכן לא קמה למערער כל חבות לנכות מס במקור.

הערעור על ההרשעה באישום האחד עשר

63. באישום זה נטען, כי המערער הסתיר מתחת לערמת גרוטאות במתחם שבבעלותו במושב שדה עוזיהו, חשבוניות של חברות אר.אס.אס.די. ו-א.ס., בכוונה להכשיל הליך שיפוטי או חקירה פלילית. נטען על-ידי המערער, כי העד חיים טמיר, שלדברי המאשימה הוא שתפס את המסמכים במתחמו של המערער (ראו, הדו"ח ת/68), לא היה בין אלה שגילו את המסמכים המדוברים במתחם. המערער מוסיף וטוען, כי העד טמיר אישר בעדותו כי את המסמכים הנ"ל מצאו אנשי המשטרה, אשר ערכו חיפוש במתחם, והוא רק תפס וסימן אותם. לפיכך, כך נטען, מדובר בעדות שמיעה שכן טמיר לא יכול היה להעיד מכלי ראשון כי המסמכים היו מוסלקים מתחת לערימת גרוטאות כנטען בכתב האישום. בהתייחס לעובדה כי המסמכים הוגשו לבית המשפט ללא התנגדות, נטען על-ידי המערער כי אין בהעדר התנגדות כדי להכשיר ראיה פסולה, בדמות עדות מפי השמועה. זאת, בהסתמך על סעיף 56 לפקודת הראיות, שלפיו ראיה בלתי קבילה שהתקבלה בטעות או בהיסח הדעת לא תשמש כראיה במשפט פלילי.

64. באישום זה יוחסה למערער עבירה של החזקת רכוש החשוד כגנוב, בגין החזקת מספר תמרורים של מע"צ, אך הוא הורשע, לבסוף, בהחזקת חלק משלט עליו מופיע הכיתוב "שגב שלום", בשפה האנגלית והערבית. נטען על ידי המערער, כי שלט זה היה מונח במגרש עוד מתקופת אביו, ועדותו בעניין זה לא נסתרה. מנגד, מסתמכת התביעה על שיחת הטלפון עם גד נאדל (ת/30), במסגרתה ביקש נאדל שלא לשלוח אליו סחורה הכוללת תמרורים, מחשש שמדובר בסחורה גנובה. המערער טען באותה שיחה, כי התמרורים נקנו באישור ואין לו מה לחשוש. כמו כן, העיד איש מע"צ גבריאל מויאל, אשר מסר כי שלט ההכוונה לשגב שלום נגנב פעמיים, חודש אחר חודש, והחלק שנמצא אצל המערער תואם לחלק שנותר בשטח, שבו מופיע הכיתוב בעברית בלבד. לגישת המערער, אין כלל ודאות כי השלט שנתפס ברשותו משלים את החלק מאותו שלט שנותר בשטח, ולטענתו לא הוצגה ראיה אובייקטיבית בהקשר לכך. לפיכך, נטען על-ידי המערער, כי אין לשלול את גרסתו לפיה השלט היה במקום עוד מתקופת אביו, היינו מאז שנת 1990, כאשר חלקו החסר של השלט נגנב על-ידי אדם אחר. עוד נטען, כי מאחר שמע"צ מוכרת באמצעות מכרז שלטים פגומים, לא מן הנמנע כי השלט נרכש כדין על-ידי אביו של המערער. לחילופין, נטען לטעות במצב דברים, שכן אפשר שהמערער טעה לסבור כי השלט נרכש על-ידי אביו עוד בשנת 1990. זאת, כאשר למתחמו של המערער מגיעות כמויות גדולות של סחורה, ואין להניח כי הוא מודע לקיומו של כל פריט ופריט, ולכן גם לא היה מודע, בהכרח, לקיומו של השלט. זאת ועוד, מאחר שמדובר בשבר של שלט בלבד, היה רשאי המערער להניח כי "מדובר בשבר שלט שהושלך ככלי אין חפץ בו".

65. עניינו של האישום החמישה עשר הוא בטענה כי המערער העלים את ספרי החשבונות של תיק העוסק מורשה האישי שלו, בכוונה להשתמט מתשלום מס ובמטרה להכשיל את החקירה ואת ההליך המשפטי נגדו. לטענת המערער, אין ללמוד מעדותו של יועץ המס, יוסף חג'בי, כי המערער העלים את ספרי החשבונות שלו. כל שאמר חג'בי הוא שתפקידו מסתכם בהגשת דו"חותיו האישיים של המערער למס הכנסה, וכי חומר הנהלת החשבונות שהיה ברשותו לצורך הכנת הדו"חות הוחזר למערער. לטענת המערער "יכול אדם להחזיק את ספרי חשבונותיו אצלו... ודבר אין לכך עם העלמת ספרי חשבונות". אשר לטענה כי המערער מסר גרסאות סותרות בחקירתו הראשית ובחקירתו הנגדית, גורס המערער כי אין מדובר בסתירה, שכן בשני שלבי החקירה הוא עמד

בתוקף על טענתו כי החומר נמסר למע"מ אשדוד. בחקירה הראשית הוא הכחיש, אמנם, כי החומר הוחזר לו על-ידי יועץ המס, אך הוסיף כי אנשי מע"מ ביקרו במשרדו של היועץ ולקחו "כל מה שצריך לקחת... וחלק מהחומר נמצא במע"מ אשדוד ושם אפשר למצוא את החומר". בחקירתו הנגדית מסר המערער, כי הוא נטל את החומר ממשרדו של יועץ המס, ובחודש מאי 2005, הוא מסר אותו במע"מ אשדוד. כאמור, המכנה המשותף לשתי הגרסאות הוא כי החומר נמצא במע"מ אשדוד, ונטען על-ידי המערער, כי "לא הובא עד אחד ממע"מ אשדוד כדי לטתור טענה זו". בהתייחס לאמור בהכרעת הדין, כי המערער לא מסר את שמו של אותו עובד במע"מ אשדוד שקיבל את החומר, וגם לא ציין את התאריך המדויק בו נמסרו המסמכים, ולפיכך לא ניתן להתייחס לטענה זו, נטען על-ידי המערער כי היה זה מחובתה של המאשימה לבדוק כראוי את גרסתו, בהקשר זה. משלא נעשה ניסיון להפריך או לאשש את הטענה, טוען המערער כי היה על בית משפט קמא לקבל את דבריו, כמשקפים את המציאות לאשורה. אשר להסתמכותו של בית משפט קמא על מה שהוגדר על-ידו "כמעשים דומים", נטען על-ידי המערער כי עבירות השיבוש המיוחסות לו באישומים העשירי והאחד עשר, אינם נכנסים לקטגוריה של מעשים דומים. זאת, מכיוון שעבירות אלו בוצעו, לכאורה, בחודש ינואר 2006, בעוד שהסתרת ספרי החשבונות הנטענת התרחשה חודשים רבים קודם לכן. נטען בנוסף, כי לא היה מקום להרשיע את המערער בעבירת השיבוש המיוחסת לו באישום האחד עשר, ולפיכך אין לדבר על ביצוע מעשים דומים. נטען עוד, כי מדובר במעשי עבירה אחרים "שאסור היה להביא אותם כראיה בבית המשפט", ומכל מקום עסקינן בראיה מסייעת בלבד, ובנפול הראיה המרכזית כפי שהובהר לעיל, לא ניתן להרשיע את המערער בעבירה המיוחסת לו באישום החמישה עשר.

טענות בדבר טעויות של בית משפט קמא בחישוב חסרון הכיס שנגרם למדינה

66. המערער משיג על קביעתו של בית משפט קמא, לפיה הוא העלים הכנסות בסך 306,100,435 ₪ והשתמט מתשלום מע"מ בסכום של 52,376,479 ₪. ברמה העקרונית נטען כי הכנסה שאיננה מדווחת אינה מבטאת את הנזק שנגרם לקופה הציבורית, שכן יש לנכות מהכנסה זו את ההוצאות המותרות בניכוי, כאשר גם הרווח המתקבל אינו מועבר כולו למס הכנסה, אלא רק אחוז מסוים ממנו. לפיכך, כך נטען, גם אם מדובר בהעלמת הכנסה של כ-306,000,000 ₪, הנזק לקופת המדינה מתבטא במיליונים בודדים, בהנחה שקיים רווח כלשהו. אשר לטענה בדבר קיומן של הכנסות לא מדווחות, נטען כי יש הבדל תהומי בין ההכנסות שהושמטו על-ידי המערערות 2 ו-3, תוך שימוש בחשבונות השביעייה (אישומים 1, 3, 5 ו-6), להכנסות שהושמטו תוך שימוש בחברות הזוג (אישומים 2, 4, 7 ו-7), כאשר לטענת המערער, במקרה אחרון זה

אין מדובר כלל בהכנסות. נטען, בהקשר זה, כי בית משפט קמא נמנע מלקבוע אם העסקאות שביצע המערער דרך חברות הזוג הן אמיתיות או שמא מדובר בסחר בחשבוניות פיקטיביות. לפיכך, יש להניח לטובת המערער כי אין מדובר בעסקאות אמת, ולכן ברור שהסכומים המופיעים בחשבוניות אינם משקפים כל הכנסה. ככל שתקבל הגישה כי חשבוניות הזוג אינן משקפות עסקאות אמיתיות, נטען על-ידי המערער כי יש להפחית מסכום ההכנסות הכולל את "הכנסות" חברות הזוג בסכום של 211,715,898 ₪, כך שסכום ההכנסות הלא מדווחות יעמוד על 94,384,537 ₪ בלבד.

67. המערער הוסיף ונטען, כי מסך ההכנסות, סכום העומד לטענתו על 94,384,537 ₪, יש לחשב את הרווח הנקי שהפיק. מאחר שבית משפט קמא לא עשה כן, מוצע על-ידי המערער לקחת בחשבון "שיעור רווח נקי אקראי ומופרז של 10% מכלל המחזור". על פי חישוב זה, ותוך לקיחה בחשבון של מס חברות בשיעור הנע בין 34% ל-36% בשנים 2003-2005, מגיע המערער לסכום של 4,799,227 ₪ בלבד, המבטא את הפגיעה שנגרמה לאוצר המדינה.

68. אשר לסכומי המע"מ שמהעברתם השתמט המערער, נטען כי כספי המע"מ שמקורם בחברות הזוג "מעולם לא הגיעו במלואם למערער". המדובר בסכום של 36,365,642 ₪ שאותו יש להפחית מהסכום שנקבע על-ידי בית משפט קמא, ששיעורו הוא 52,376,499 ₪. המערער הוסיף ונטען, כי "אם כל תכליתן של החשבוניות הפיקטיביות הוא לאפשר למקבלן לשלשל לכיס את שיעור המע"מ שכביכול שילמו לחברות הזוג, הרי שלא ניתן לקבל את הטענה לפיה המערער קיבל מלקוחות חברות הזוג את כל שיעור המע"מ בתמורה להפקת החשבוניות הפיקטיביות". להמחשת טענה זו, הציג המערער חשבונית מסויימת שנמסרה לעיסאם אלבשאר, שבה הופיע סכום מע"מ של 649,198.55 ₪ כאשר התמורה שקיבל המערער בגין חשבונית זו הסתכמה ב-162,300 ₪, היינו 35% בלבד מסכום המע"מ בחשבונית. נטען, בהקשר זה, כי גורמים אחרים גרפו רווחים משמעותיים הרבה יותר מהמערער, ולפיכך עומדת למערער הטענה בדבר אכיפה בררנית המקימה את ההגנה מן הצדק.

הטענה בדבר אכיפה בררנית בה נקטה המאשימה

69. בהינתן העובדה, הנטענת על-ידי המערער, כי החשבוניות של חברות הזוג היו חשבוניות פיקטיביות, שמאחוריהן אין עיסקה אמיתית בפסולת מתכת, הרי שמדובר בעבירות רבות משתתפים "כאשר המערער הוא רק צלע אחת בסיפור מרובה צלעות כשהוא איננו המרוויח העיקרי". עוד נטען, כי גם לגישת המאשימה המערער היה

החוליה הראשונה בשרשרת החשבונות הפיקטיביות, ולטענתו של המערער הנהנים העיקריים היו לקוחות חברות הזוג, ובהם: עיסאם אלכשאר; אחמד נעימה; ויעקוב פאר, אשר לטענת המערער שלשלו לכיסם מיליוני שקלים בגין ביצוע העבירות בצוותא חדא עם המערער. לנוכח הפגם הנעוץ באי העמדתם לדין של העבריינים העיקריים, כנטען על-ידי המערער, ובשל הפגיעה החריפה בתחושת הצדק, מבקש המערער לבטל את האישומים 2, 4 ו-7, ולחילופין הוא מבקש להקל באורח משמעותי בעונשו.

הטענה כי מעשי המערער, במסגרת האישומים 1-7, אינם נכנסים בגדר סעיף 117(ב)(3) לחוק מע"מ

70. עניינו של סעיף 117(ב)(3) לחוק מע"מ הוא במי שהוציא חשבונית מס או מסמך הנחזה להיות כחשבונית מס, מבלי שעשה או התחייב לעשות עסקה, שלגביה הוא הוציא את החשבונית או את המסמך האמור. זאת, במטרה להתחמק או להשתמט מתשלום מס. לטענת המערער, אין להרשיעו בעבירה זו, הן בגין חשבוניות השביעייה, כמפורט באישומים 1, 3, 5 ו-6, והן בגין חשבוניות חברות הזוג, כמפורט באישומים 2, 4 ו-7. אשר לקבוצה הראשונה, נטען כי קיימת הבחנה בין עצם הוצאתן של החשבוניות הפיקטיביות לבין השימוש בהן, פעולה המהווה עבירה לפי סעיף 117(ב)(5) לחוק המע"מ. לפי קביעותיו של בית משפט קמא, חשבוניות השביעייה נמסרו למערער על-ידי חמאדה ואשרפה או מי מהם, והמערער רק עשה בהם שימוש, בידעו כי מדובר בחשבוניות שלא הוצאו על-ידי מי מחברי השביעייה. בנסיבות אלה, מוסיף וטוען המערער כי מאחר שהוא עצמו לא הוציא את החשבוניות אלא רק השתמש בהן, לא ניתן להרשיעו בעבירה לפי סעיף 117(ב)(3) לחוק מע"מ. אשר לקבוצת החשבוניות השנייה, המתייחסת לחברות הזוג, נטען על-ידי המערער כי חשבוניות אלה לא הוצאו על-ידי המערער במטרה להתחמק מתשלום מס. פעולתו של המערער נועדה, כנטען, לאפשר למקבלי החשבוניות להתחמק מתשלום מס על-ידי הקטנת תשלומי המס המתחייבים, ולגישתו של המערער פעולה זו נכנסת בגדרו של סעיף 117(ב)(1) לחוק מע"מ, ולא של סעיף 117(ב)(3) לחוק. לטענת המערער, יש לנושא זה נפקות באשר להרשעתו של המערער בעבירה לפי חוק איסור הלבנת הון.

הטענה כי לא היה מקום להרשיע את המערער בעבירה לפי חוק איסור הלבנת הון

71. במסגרת האישומים 1-7 נטען, כי המערער ביצע פעולות ברכוש אסור שמקורו בכספי מע"מ שהיו אמורים לעבור לרשויות. עוד נטען, כי המערער ערבב את הרכוש האסור עם כלל רכושו במטרה להסתיר את מקורו, ולמנוע אפשרות להבחין בינו לבין

הרכוש הכשר. לפי כתב האישום, בוצעה ההסוואה בכך שהמערער רכש בכסף זה סחורה ששולבה בעסקיו, ובכך שהוא רכש נכסים שונים כמו רכב מסוג ב.מ.וו. ומשק במושב שדה עוזיהו. המערער טוען כי אם יתקבל ערעורו לגבי הרשעתו בעבירה לפי סעיף 117(ב)(3) לחוק מע"מ, הרי שלא בוצעה על ידו עבירת מקור, וממילא לא ניתן להרשיעו בעבירה לפי חוק איסור הלבנת הון. אשר לעבירות החלופיות בהן הורשע, היינו עבירה לפי סעיף 117(ב)(5) ועבירה לפי סעיף 117(ב)(1) לחוק מע"מ, נטען כי עבירות אלה אינן יכולות לשמש כעבירות מקור.

72. המערער טוען בנוסף, כי פעולותיו לא נועדו להסוות את מקורו של הרכוש, ולכן יש לזכותו גם מסיבה זו, מהעבירה שיוחסה לו, לפי סעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון. אשר לרכישת משק נוסף במושב כפר עוזיהו, אישר המערער כי הוא רכש את המשק ורשם אותו על שמו של אחיו, צורי גלם. הדבר נעשה, לדבריו, משום שלא ניתן לרשום שני משקים על שמו, ואף לא ניתן היה לרשום את המשק על שם בנו הקטין. המערער טען כי רכש את המשק הנוסף בסכום של 210,000 דולר, כאשר לצורך המימון הוא קיבל הלוואה מחמאדה בסכום של 300,000 דולר. המערער הוסיף וטען, כי גרסתו זו אושרה בעדותו של אחיו, צורי גלם, אשר מסר כי המשק הנוסף נרכש מאדם בשם אברהם נחייסי. לטענת המערער, אין מדובר כלל בניסיון להסוות את מקורו של הרכוש האסור, ותעיד על כך כוונתו לרשום את המשק על שמו, עד שהובהר לו כי הוא לא יוכל להחזיק בשני משקים באותו ישוב. המערער טען עוד, כי לא ניתן להרשיעו גם בעבירה לפי סעיף 4 לחוק איסור הלבנת הון, שכן כאמור לעיל, לא בוצעה על ידו כל עבירת מקור, ומכל מקום אין מדובר בסכומים המצטברים כדי 500,000 ₪, כנדרש בתוספת השנייה לחוק.

73. טענה נוספת שהיתה בפי המערער היא, כי אפילו יעמדו הרשעותיו של המערער על כנף, לא ניתן להורות על חילוט רכושו, משום שבית המשפט נמנע מלחשב את הרווח שהפיק בגין ביצוע העבירות. מאחר שתכליתו של החילוט היא מניעת רווח שהפיק העבריין באופן לא כשר, יש הכרח בקביעת שיעור הרווח שהושג, שאחרת לא ניתן להורות על חילוט הרכוש.

הערעור על גזר הדין

74. בערעור על גזר הדין נטען, כי העונש שהושת על המערער חורג באופן קיצוני מרף הענישה המקובל, הן ברכיב המאסר והן ברכיב הקנס. אשר לעונש המאסר, טוען המערער כי בית משפט קמא טעה טעות בסיסית בכך שהתייחס למעשיו של המערער

כמעשים חסרי תקדים מבחינת היקפם. ואולם, כך נטען, אין מדובר במקרה חריג המצדיק תגובה עונשית חריגה, גם אם מדובר בהעלמת הכנסות בסכום של כ- 306,000,000 ₪ ומס שלא שולם לרשויות מע"מ בסכום של כ-52,000,000 ₪. עוד נטען כי במקרים חמורים הרבה יותר נדונו העבריינים לעונשים הנעים בין 4 ל-6.5 שנות מאסר ולקנסות כשיעורים שאינם עולים על מיליון ₪. נטען בנוסף, כי העבירות על חוק איסור הלבנת הון, שבהן הורשע המערער, אינן מצויות בליבת החוק, ליבה השמורה "לעסקאות אפלות, דוגמת עסקאות סמים, סחר בנשים, סחר בלתי חוקי בנשק או עסקאות מפותקות אחרות", אלא בפריפריה של החוק. לפיכך, יש מקום להקלה בעונש גם מסיבה זו. המערער מוסיף וטוען, כי שיקול הרתעת הרבים אינו נדרש בענייננו, בשם לב לשינויים שחלו בענף פסולת המתכת. על-פי תקנות מס ערך מוסף מחודש דצמבר 2005, רוכש הפסולת הוא שחייב בתשלום מע"מ והוא נדרש להוציא חשבונית ערוכה על שמו (חשבונית עצמית). בדרך זו, כך נטען על-ידי המערער, "חוסלה המוטיבציה והאפשרות להשתמש בחשבונות פיקטיביות בענף", ולכן אין עוד צורך בהרתעת הרבים. המערער גורס כי, גם אם תיקון 113 לחוק העונשין אינו חל בענייננו, עדיין יש לגזור את הדין בהתאם לרוחו של התיקון, ולגישתו עקרון ההרתעה הכללית נדחק לשוליים במסגרת תיקון זה.

75. אשר לקנס כשיעור של 5 מיליון ש"ח או שתי שנות מאסר תמורתו, נטען על-ידי המערער כי יש לבטלו, וזאת גם אם תיוותר ההרשעה בעבירות על חוק איסור הלבנת הון, על כנה. הטעם לביטול הקנס נעוץ, לשיטתו של המערער, בחילוט צפוי של רכוש רב, ובכלל זה: 200,000 ₪ שהופקדו בבית משפט השלום ברמלה והועברו לטובת הקנס; רכוש שמומש על-ידי רשויות המס בשווי של 1,650,000 ₪; ומשק מס' 32 במושב שדה עוזיהו שחולט לטובת המדינה.

בנסיבות אלה, סבור המערער כי אין מקום להשית עליו קנס, לאחר שחלק משמעותי מ"בילעו" כבר ניטל ממנו. במידה שייקבע כי אין מנוס מהטלת קנס על המערער, יש לעשות כן בהתחשב ביכולותיו הכלכליות, דבר שלא נבדק על-ידי בית משפט קמא. נטען, בהקשר זה, כי במהלך כל תקופת המשפט, שהתנהל במשך כ-6 שנים, זנח המערער את עסקי המתכת ועבד כמנהל אירועים באולם, בשכר זעום של 3,800 ₪ לחודש. לטענתו של המערער, כל הרכוש אשר היה לו אבד. לפיכך, התבקשנו לבטל את הקנס או לחילופין לקבוע קנס ללא מאסר תמורתו, ולחילופי חילופין, להקטין באורח משמעותי את שיעור הקנס.

76. בפתח עיקרי הטיעון מטעמה, ציינה המשיבה כי "לבו" של כתב האישום נעוץ בפעולות שעשה המערער, בתחום הסחר בפסולת מתכת, באמצעות חשבוניות פיקטיביות, תוך שימוש בחברת קש. פעילות זו בוצעה באמצעות משולש שלו יש שלושה קודקודים. בקודקוד האחד נמצאים המערערים (המערער ושתי החברות שבבעלותו); בקודקוד השני נמצאים שבעה עוסקים המכונים השביעייה; ובקודקוד השני נמצאות חברות הזוג. האישומים 1, 3, 5 ו-6 עניינם בהוצאת חשבוניות פיקטיביות של השביעייה שאתם כלל המערער כתשומות בספרי החשבונות של המערערים. האישומים 2, 4 ו-7 עוסקים בהוצאת חשבוניות פיקטיביות של חברות הזוג על ידי המערער לחברות אחרות, וכן הוצאת חשבוניות פיקטיביות נוספות של השביעייה, והכללתן כתשומות בספרי החשבונות של הזוג, לצורך כיסוי החשבוניות הפיקטיביות שהוצאו על-ידי חברות הזוג.

77. בהתייחס לטענה לפיה חשבוניות השביעייה לא שיקפו עיסקה אמיתית בפסולת מתכת, טענה המשיבה כי מדובר בטענה חדשה שהועלתה לראשונה במסגרת הערעור, כאשר טענה זו מנוגדת באופן חזיתי לעמדתו של המערער בערכאה הדיונית. המשיבה הוסיפה וטענה, כי הניסיון להציג את המערער כמי שמפיץ חשבוניות פיקטיביות גרידא, סותר את טענתו כי "הוא סוחר מתכות בהיקפי מסחר נרחבים מאד". המשיבה טענה בנוסף, כי במענה לכתב האישום, בנוגע לחשבוניות השביעייה שנכללו בספרי המערערים, נאמר מפורשות כי חשבוניות אלו הוצאו "בגין סחורה שהוא [המערער] קיבל בפועל ושילם בגינה את הסכומים הרשומים בחשבוניות". עוד נטען, כי בית משפט קמא ציין בהכרעת דינו כי "לא היתה מחלוקת של ממש בנוגע לסכומים שנרשמו בכתב האישום", שעה שבהודעת הערעור הוקדש חלק נרחב מאוד לטענות מטענות שונות כנגד סכומים אלה. לפיכך, כך טוענת המשיבה, מדובר בשינוי יסודי של קו ההגנה, במסגרת הערעור, מבלי שהועלתה טענה בנוגע לכשל בייצוג, וכידוע אין בהחלפת הייצוג כדי להצדיק את פתיחת ההליכים מחדש. המשיבה ציינה עוד, כי גם בית משפט קמא קבע כי מדובר בחשבוניות זרות שנועדו ליתן אופי לגיטימי לעסקאות שבוצעו עם אשרפה או חמאדה, ובלשונו של בית המשפט: "לאור האמור, הגעתי לכלל מסקנה, כי [המערער] ידע שאשרפה או חמאדה... אינם בעלי החשבוניות [והמערער] אפילו הודה בכך בחצי פה בעדותו בבית המשפט. מכאן עולה כי [המערער] ידע שמדובר בחשבוניות זרות ופיקטיביות שאין לעשות בהן שימוש, ובכל זאת בחר להמשיך בעסקאות עימן". יתירה מזאת, המשיבה טוענת כי לא זו בלבד שהמערער ידע כי מדובר בחשבוניות זרות, אלא

שהוא היה שותף פעיל בהוצאת חשבוניות אלה לעצמו, וכפי שקבע בית משפט קמא "הוצאת חשבוניות השביעייה היתה בעצם לעצמו וגם על כך יש הוכחות וראיות למכביר".

78. אשר לטענות המערער בנוגע להרשעתו באישום השמיני, שעניינו אי ניכוי מס במקור, הפנתה המשיבה לעדותו של רו"ח לוי שני, שהעיד מפורשות כי הוא הודיע למערער שעליו לנכות מס במקור, אך פנייתו זו לא נענתה. מנגד, דחה בית משפט קמא את גרסתו של המערער לפיה לא נאמר לו דבר וחצי דבר לגבי ניכוי מס במקור. המשיבה הביאה מדבריו של בית משפט קמא, בהקשר זה, אשר קבע כי "מצאתי כי עדות [המערער] אינה אמינה. שוב עדים אנו לכך [שהמערער] מנסה לגלגל את האשמה ממנו לאחר – לרו"ח, אני מאמין לעד לוי שהזהיר את [המערער] שאין לעבוד עם ספקים מסויימים, לרבות השביעייה, ושאין לעבוד בלא לנכות מס במקור, כשהדבר נדרש על פי חוק". לאור האמור, נקבע, כי המערער "לא ניכה מס במקור בגין תשלומים ששילמה [המערער] 2] לספקים, בשיעור של 6,451,958 (הסכום לא שנוי במחלוקת)". לגישת המשיבה, אין מקום להתערב בממצא זה של בית משפט קמא, כשם שאין להתערב בקביעתו העובדתית של בית משפט קמא כי חשבוניות השביעייה היו חשבוניות זרות, שהמערער היה שותף בהוצאתן לעצמו.

79. בהתייחס להשגותיו של המערער על הסכומים שנקבעו על-ידי בית משפט קמא, המבטאים חסרון כיס שנגרם לקופה הציבורית, הזכירה המשיבה את דבריו של בית משפט קמא לפיהם הסכומים הנקובים בכתב האישום לא היו שנויים במחלוקת. המשיבה הוסיפה וטענה, כי למרות שלא היתה מחלוקת לגבי הסכומים הרי שבית משפט קמא טרח ובדק אותם פעם נוספת, ורק לאחר זאת "אישר אותם כממצא בפסק דינו". לטענת המשיבה, מדובר בממצא עובדתי שאין כל בסיס להתערב בו. עוד נטען, כי בחישוביו של המערער גלומה טעות עקרונית לגבי עבירות המס, שכן עבירות אלה אינן עבירות תוצאתיות אלא "עבירות התנהגות מסוג מטרה שעניינן הוא המרמה שבהתנהגות הנאשם". לפיכך, מוסיפה וטוענת המשיבה "אין המדובר בחישוב של תוצאת המס וה'רווח' לנאשם (או 'נזק' לקופת האוצר) – אלא בנסיבות הנוגעות להתנהגותו העבריינית של מבצע עבירות מס אלה שהינן עבירות התנהגות ולא עבירות תוצאתיות". כאמור, הסכומים עצמם לא היו שנויים במחלוקת ואין להתיר למערער לחלוק עליהם עתה, והמשיבה חוזרת וטוענת כי "השאלות של 'רווח' למערער או 'נזק' לאוצר כלל אינן שייכות לעניין ההרשעה בפלילים". לפיכך, נטען על-ידי המשיבה כי "אין לקבל את טענות המערער לגבי 'חסרון הכיס שנגרם למדינה'".

80. אשר לטענת ההגנה מן הצדק, נטען על-ידי המשיבה כי הטענה שהועלתה במסגרת הערעור שונה מזו שנטענה בבית משפט קמא. הטענה שנטענה בערכאה הדיונית נגעה לאי קבלת חומר חקירה, ובנוגע לאי העדתו של חמאדה. טענה זו נדחתה על-ידי בית משפט קמא, אשר קבע לגבי חומר החקירה כי לא נגרם כל נזק להגנתו של המערער, ובאשר לאי העדתו של חמאדה נקבע כי המערער ידע כי הוא לא יעיד, והוא ניצל עובדה זו כדי "להפליל את חמאדה בביצוע העבירות על מנת לנקות את עצמו". בשלב הערעור, נטען להגנה מן הצדק בעילה של אכיפה בררנית בשל כך שלקוחות חברות הזוג, אשר קיבלו את החשבונות הפיקטיביות שהוציא המערער, לא הועמדו לדין. לגישת המשיבה, מדובר בטענה מופרכת המבוססת על כך שהמערער מעלה טענות עובדתיות חדשות בשלב הערעור. שהרי, בכל שלבי ההליך שהתקיים בפני בית משפט קמא טען המערער שאין לו כל קשר לחשבונות חברות הזוג, ולפיכך לא ניתן היה להעמיד לדין את לקוחות חברות הזוג, על יסוד חומר החקירה הקיים. עתה מתקומם המערער, המודה לראשונה כי הוא הפיץ את החשבונות הפיקטיביות של חברות הזוג, על כי לא הועמדו הלקוחות לדין. לגישת המשיבה, די בכך כדי לדחות את הטענה, שכן לא ניתן לטעון כי "על רשויות התביעה היה לנהוג כלפי לקוחות הזוג כאילו כבר הודשע המערער בהפצת חשבונות פיקטיביות של הזוג". מעבר לכך, נטען על-ידי המשיבה כי בשים לחלקו הדומיננטי של המערער בפרשה זו והגרסה שליוותה אותו בשלבי החקירה וההליך בבית משפט קמא, לא ניתן לראות באי הגשת כתבי אישום נגד לקוחות חברות הזוג כאכיפה בררנית. לפיכך, סבורה המשיבה כי דין הטענה להגנה מן הצדק להידחות.

81. מכאן עברה המשיבה לדון בטענה לפיה לא ניתן להרשיע את המערער בעבירה לפי סעיף 117(ב)(3) לחוק מע"מ. טענה זו הועלתה על-ידי המערער בשני ראשים. הראש האחד נוגע לאישומים 1, 3, 5 ו-7 העוסקים בחשבונות השביעייה, והראש האחר נוגע לאישומים 2, 4 ו-7 שעניינם חשבונות חברות הזוג. אשר לחשבונות השביעייה, נטען על-ידי המשיבה כי אין לקבל את גישתו של המערער, לפיה לא הוכח כי הוא נטל חלק בהוצאת החשבונות הפיקטיביות, ולפיכך ניתן להרשיעו אך רק בשימוש בחשבונות אלה, לפי סעיף 117(ב)(5) לחוק מע"מ. המשיבה טוענת כי אין כל ממש בטענה זו, שכן המערער "גם הוציא חשבונות פיקטיביות של השביעייה וגם כלל חשבונות אלה בספריו ובספרי המערער". מסיבה זו יוחסו למערער, הן עבירות לפי סעיף 117(ב)(3) "לגבי הוצאת החשבונות הפיקטיביות של השביעייה", והן עבירות לפי סעיף 117(ב)(5) "לגבי השימוש בחשבונות אלה בספרי המערערים".

אשר לאישומים הנוגעים לחברות הזוג, נטען על-ידי המשיבה כי אין בסיס לטענת המערער לפיה ניתן להרשיעו בעבירה לפי סעיף 117(ב) לחוק מע"מ ולא בעבירה לפי סעיף 117(ב)(3) לחוק. זאת, משום שלטענת המערער הוא הוציא חשבוניות פיקטיביות של חברות הזוג על מנת שהלקוחות יתחמקו מתשלום מס "ולא על מנת שהמערער יתחמק ממס". לגישת המשיבה, מדובר בטענה מופרכת על פניה, וזאת ממספר טעמים. ראשית נטען, כי המערער שוכח כי אין מדובר בהוצאת חשבוניות פיקטיביות שלו, אלא של חברות הזוג, ולפיכך "בוודאי שמתקיים בו היסוד של כוונה להתחמק ממס". זאת, מאחר שהחיוב במס הוא של חברות הזוג ולא של המערער, או של המערערות. שנית, אפילו תתקבל הגישה הנוחה למערער לפיה מדובר בחשבוניות פיקטיביות מבלי שבוצעה עסקה אמיתית בינו לבין לקוחות הזוג, עדיין יש, לגישת המשיבה, להרשיעו בעבירה לפי סעיף 117(ב)(3), שכן הוכחו יסודותיה של עבירה זו, שהיא העבירה הספציפית לעומת העבירה הכללית המופיעה בסעיף 117(ב) לחוק מע"מ. נטען בנוסף, כי התמונה העובדתית מורכבת יותר מזו שמנסה המערער להציג. גם אם ניתן להסתפק בעצם הוצאת החשבוניות הפיקטיביות על-ידי שימוש בחברות קש, הרי שבמקרה דנן הוכח כי בוצעו עסקאות בהיקפים גדולים עם לקוחות חברות הזוג. כך, למשל, הלקוח אחמד נעימה קיבל מן המערער סחורה בהיקף גדול, שילם בד"כ במזומן, וקיבל מהמערער חשבוניות של חברות הזוג. כך הוא הדבר גם לגבי הלקוח אלבשאר, לגביו נקבע בהכרעת הדין כי היה מעבר סחורות, בהיקף משמעותי, בין המערער לבין אלבשאר, כאשר גרסתו של המערער לפיה מדובר בעסקאות בודדות נדחתה על-ידי בית משפט קמא. מכאן עולה, כי אין מדובר בהפצת חשבוניות פיקטיביות גרידא, אלא שהמערער השתמש בחשבוניות אלה, אותן הוציא ללקוחות חברות הזוג, על מנת להקטין את היקף עסקאותיו, שלו ושל המערערות, ובכך להקטין את שיעור המס שעליו לשלם בגין עסקאותיו. לגישת המשיבה, מצב דברים זה מחייב "מקל וחומר" להרשיע את המערער בעבירות לפי סעיף 117(ב)(3) לחוק מע"מ. נטען בנוסף, כי המערער הורשע, בין היתר, בהוצאת חשבוניות פיקטיביות של השביעייה שנכללו בספרי חברות הזוג "על מנת לאפס ו/או להקטין את חיוב הזוג במס בגין החשבוניות הפיקטיביות של הזוג, שהוציא המערער ללקוחות הזוג". גם מסיבה זו סבורה המשיבה כי יש להרשיע את המערער בעבירות לפי סעיף 117(ב)(3) לחוק מע"מ.

82. בהמשך, התייחסה המשיבה לטענותיו של המערער בנוגע להרשעתו בעבירה לפי חוק איסור הלבנת הון. נטען, כי בהנחה שהמערער לא יזוכה מהעבירות לפי סעיף 117(ב)(3) שיוחסו לו, הרי שגם לשיטתו של המערער יש להותיר על כנה את הרשעתו בעבירות לפי חוק איסור הלבנת הון. עבירה זו הוגדרה כעבירת מקור בחוק איסור הלבנת הון, ולא בכדי – שכן מדובר בעבירה שבה "מותנע" תהליך של הלבנת ההון,

באמצעות שימוש בחשבוניות פיקטיביות, כאשר הוצאת החשבוניות הפיקטיביות מאפשרת גם לאחרים להלבין הון שחור. כעבירות מקור נוספות יש לראות גם את הרשעתו של המערער בשתי עבירות של קשירת קשר לזיוף, וב-145 עבירות של זיוף, הנוגעות לזיוף של חשבוניות ומסמכים אחרים, לרבות חותמות. לטענת המשיבה, מדובר בזיוף מסמכים הנוגעים למסכת העבריינית כולה, כך שבכל מקרה הוכחו עבירות מקור, מלבד העבירה לפי סעיף 117(ב)(3) לחוק מע"מ. עוד נטען, כי העבירות לפי סעיף 117(ב)(3) נעברו בנסיבות מחמירות, שכן מדובר בשש עבירות מסוג זה ובהעלמת סכומים הרבה מעבר לסכום הנקוב בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין. המשיבה מבקשת לדחות את טענת המערער לפיה רווחים שנוצרו כתוצאה מהחיסכון במס אינם יכולים להיחשב כרכוש אסור. לעניין זה מסתמכת המשיבה על פסה"ד שניתן בע"פ 5140/13 מדינת ישראל נ' אוסקר (29.8.2013), ממנו היא למדה כי "יש לדאוג במס שנחסך, רכוש אסור לצורך הרשעה באיסור הלבנת הון". לפיכך, ראוי היה להורות על חילוט משק 32 במושב בית עוזיהו, שנרכש באמצעות הרכוש האסור, כמו גם את רכב ה-ב.מ.וו. של המערער.

83. בהתייחס לטענות המערער בנוגע לאישומים 11, 13 ו-15, נטען על-ידי המשיבה כי מדובר בטענות המופנות כלפי קביעת ממצאים עובדתיים על-ידי הערכאה הדיונית. גרסתו של המערער בנוגע לאישומים אלה נדחתה כבלתי אמינה ונקבעו "ממצאי חוסר מהימנות נוקבים" אודותיו. בנסיבות אלה, סבורה המשיבה כי אין להתערב בממצאיו ובקביעותיו של בית משפט קמא בנוגע לאישומים אלה.

אשר לאישום האחד עשר, שבו מדובר בניסיון להסתיר מסמכים שונים בחלקתו של המערער, נטען על-ידי המשיבה כי יש לדחות את טענת המערער בנוגע לעדותו של החוקר חיים טמיר. נטען, בהקשר זה, כי טמיר היה מעורב בחקירה המסועפת והמורכבת בעניינו של המערער, ולכן הוא יכול להעיד מכלי ראשון על מה שנתפס במסגרת החקירה. זאת בעיקר כאשר לא היתה כל התנגדות להגשת מזכר שנכתב על-ידו, כמו גם לעדותו בבית המשפט, ולפיכך מדובר בראיה קבילה.

84. לבסוף, התייחסה המשיבה בעיקרי הטענות לגזר דינו של המערער. אשר לעונש המאסר שנגזר עליו נטען כי מדובר בתקופת מאסר המצויה בגדר רף הענישה המקובל, אף מבלי לקחת בחשבון את הרשעתו של המערער בעבירות לפי חוק איסור הלבנת הון. מכל מקום, אין מדובר בעונש החורג ממדיניות הענישה המקובלת בעבירות כלכליות חמורות, כפי העבירות בהן הורשע המערער. אשר לעונש הקנס ולמאסר שנקבע תחתיו, נטען כי מדובר בטענה המשולה לזעקת "הקוזאק הנגזל", שכן המערער ביצע עבירות

מס חמורות ועבירות על חוק איסור הלבנת הון בהיקפים עצומים, ולפיכך הוא אינו יכול להישמע בטענה כי אין ביכולתו לעמוד בתשלום הקנס שהושת עליו.

לאור האמור, מבקשת המשיבה לדחות את ערעורו של המערער על שני חלקיו.

טיעוני הצדדים בדיון שהתקיים בערעור

85. ביום 9.1.2014, קיימנו דיון בערעור שלפנינו. עו"ד יעקב וינרוט, בא כוחם של המערערים, ציין בפתח דבריו כי מרכז הטיעון מתמקד בשאלת עונשו של המערער, וההשגה על הכרעת הדין מצטמצמת למספר קטן של עבירות. לגישתו של עו"ד וינרוט, נגזר על המערער עונש חסר תקדים בחומרתו מאחר שבית משפט קמא קבע כי מדובר בהעלמת מס בסכום של כ-306 מיליון ₪, באי העברת תשלומי מע"מ בסכום של כ-52 מיליון ₪, ובאי ניכוי מס במקור בסכום של כ-6.5 מיליון ₪. עו"ד וינרוט ציין, בהקשר זה, כי מבחינת ההרשעה אין להבחין בין חשבונית פיקטיבית, שאינה מייצגת כל עיסקה שבוצעה, לבין חשבונית זרה, המשקפת עיסקה אמיתית, אך לא עם הגורם שהוציא, כביכול, את החשבונית. עו"ד וינרוט הוסיף וטען, כי בית משפט קמא לא קבע באורח חד משמעי, הן לגבי חשבוניות חברות הזוג והן לגבי חשבוניות השביעייה, אם מדובר בחשבוניות פיקטיביות או בחשבוניות זרות, ועל כן, בחישוב סכומי ההעלמה או בקביעת סכום חסרון הכיס שנגרם למדינה, יש לצאת מתוך ההנחה הנוחה יותר למערער. כך, למשל, בעניין חברות הזוג, שם הסכימה המדינה, לטענתו של עו"ד וינרוט, כי מדובר בעיסקאות פיקטיביות, המשמעות היא כי חברות הזוג לא מכרו סחורה אלא מכרו חשבוניות ריקות מתוכן. לפיכך, יש להפחית מסכום ההכנסות שנקבע לכדי כ-306 מיליון ₪, סכום של 217,715,898 ₪, שזה סיכום אריתמטי של החשבוניות הפיקטיביות שהפיצו חברות הזוג. לטענת עו"ד וינרוט, "כל הסכום הזה, זה משהו שרשמו על נייר ונתנו למישהו. הרי לא עברה סחורה", והמערער לא קיבל את הסכומים הנקובים בחשבוניות הללו. לאחר ניכוי סכומי החשבוניות הפיקטיביות, מגיעים לסכום הכנסה העומד על 94,384,537 ₪ בלבד, ולא כפי שנקבע על-ידי בית משפט קמא. ככל שמדובר בהכנסה, יש עדיין לחשב את הרווח שהופק ורק אותו ניתן למסות. לפי תחשיב רווח בשיעור של 22% מהמחזור, מגיעים לסכום רווח של כ-10 מיליון ₪, כאשר החבות במס אינה עולה על כ-5 מיליון ₪, ולטענת עו"ד וינרוט "זה הנזק לקופת המדינה". אשר לחשבוניות שהונפקו, כביכול, על-ידי השביעייה למערערים, הזמין עו"ד וינרוט את בית המשפט לקבוע "על סמך אינדיקציות שיש בתיק", כי מדובר בחשבוניות זרות המשקפות עיסקאות אמת, דבר שיש לו השלכות, הן

לעניין ההכנסות שהיו למערער והן לעניין החיוב בתשלומי מע"מ. ככל שמדובר באי ניכוי מס במקור, יש חשיבות רבה לקביעה אם מדובר בעיסקאות פיקטיביות או בעיסקאות אמת. ככל שמדובר בעיסקה כוזבת, הרי שאין כל מקום לנכות מס במקור כיוון שלא היתה כל עיסקה. לעומת זאת, במקום שבו היתה עיסקת אמת, אך נמסרו חשבוניות זרות, חלה החובה לנכות מס במקור. דברים דומים יש לומר, כך הוסיף וטען עו"ד וינרוט, גם לגבי החבות בתשלומי מע"מ. שכן, אם מדובר בחשבוניות פיקטיביות, אין ספק כי המערער לא שילשל לכיסו את מלוא סכום המע"מ המופיע בחשבוניות אלא רק חלק קטן ממנו, מה שאין כן כאשר מדובר בחשבוניות זרות.

86. אשר להרשעתו של המערער בעבירות על חוק איסור הלבנת הון, נטען על-ידי עו"ד וינרוט, כי מבין כל העבירות המנויות בחוק מע"מ, רק העבירה לפי סעיף 117(ב)(3) לחוק יכולה לשמש כעבירת מקור, לצורכי חוק איסור הלבנת הון. סעיף זה עוסק במי שהוציא חשבונית כוזבת בכוונה להתחמק ממס, ולטענתו של עו"ד וינרוט עבירה זו לא הוכחה בעניינו של המערער. אשר לחברות הזוג, גם אם החשבוניות הוצאו על-ידי המערער עצמו, הרי שהדבר לא נועד להתחמקות ממס של המערער, אלא שהוא "עשה זאת במטרה לכך שאחר יתחמק ממס". לגבי חשבוניות השביעייה, נטען על-ידי עו"ד וינרוט, כי אלו הוצאו על-ידי חמאדה או אשרפה ולא על-ידי המערער, גם אם הוא עשה בהם שימוש, ולפיכך מדובר בעבירה לפי סעיף 117(ב)(5) (שאינה עבירת מקור) ולא בעבירה לפי סעיף 117(ב)(3) לחוק מע"מ.

87. בהתייחס לעבירות נוספות בהן הורשע המערער, נטען לגבי האישום החמישה עשר, הנוגע להעלמת ספרי החשבונות על-ידי המערער, כי טענת המערער לפיה הוא מסר את החומר במשרדי מע"מ לא נבדקה, ולפיכך גם לא הופרכה. לגבי האישום השלושה עשר, שבו נטען כי המערער החזיק בתמרורים של מע"צ שהם רכוש החשוד כגנוב, נטען כי המערער קנה פסולת ברזל בכמויות עצומות, ולפיכך לא ידע ולא יכול היה לדעת כי אותם תמרורים הגיעו לרשותו, ולכן אין מדובר בהחזקת רכוש החשוד כגנוב.

88. לבסוף, נטען על-ידי עו"ד וינרוט כי גם אם הרשעתו של המערער תעמוד על כנה, ומבלי שיחול כל שינוי בסכומים שנקבעו על-ידי בית משפט קמא, עדיין מדובר בעונש החורג מהותית מרמת הענישה המקובלת והראויה. עו"ד וינרוט הוסיף וטען, כי במקרים חמורים יותר הושטו עונשים קלים בהרבה על העבריינים, והוצגו על-ידו

תקדימים שונים לעניין זה. אשר לקנס שהוטל על המערער, 5 מיליון ₪ או שתי שנות מאסר תמורתו, נטען כי יש להתחשב ביכולתו הכלכלית של הנאשם, שכן המטרה היא כי הוא ישלם את הקנס ולא ירצה עונש מאסר נוסף. בעניינו של המערער, כך נטען, משמעות הקנס היא כי עליו לרצות שנתיים נוספות מאחורי סורג ובריח, שכן אין באפשרותו לעמוד בתשלום הקנס, בעיקר לאחר חילוט רכושו. לאור האמור, התבקשו להקל באורח משמעותי בעונש המאסר שהושת על המערער ולהפחית את שיעור הקנס ואת תקופת המאסר שתתווסף לה אם לא ישולם הקנס.

89. המשיבה, באמצעות בא כוחה עו"ד עמנואל לינדר, מבקשת לדחות את הערעור על כל חלקיו. לטענתו של עו"ד לינדר, התמונה המצטיירת מהכרעת הדין שונה בתכלית מהתמונה אותה מנסה לצייר המערער. המדובר בענף כלכלי של מסחר בגרוטאות מתכת שהוא חלק מענפי הכלכלה השחורה. ביום בו נעצר המערער היו במגרשו כ-150 טונות של גרוטאות מתכת, אשר נרכשו במזומן מ"חאפרים" ומגנבי מתכות, שאינם מדווחים על עיסקותיהם ואינם מוציאים חשבוניות. המערער וחברותיו מכרו את פסולת המתכת לגורמים נוספים, ולצורך כך קיבלו והנפיקו חשבוניות פיקטיביות, שבאמצעותן הם קיבלו החזרי מע"מ ששולמו כביכול על-ידם. עו"ד לינדר ציין כי מדובר במציאות בעייתית של כלכלה שחורה, שהובילה גם להלבנת הון מצידו של המערער. המצב היה כה גרוע, עד כי המחוקק נזעק והוחלט לשנות את חוק מע"מ באופן שגביית המע"מ תעשה על-ידי סוחר המתכות ולא על-ידי מי שסיפקו לו את הסחורה. עו"ד לינדר הוסיף וטען, כי הכלכלה השחורה שניהל המערער הגיעה למימדים ענקיים עם הקמת 9 חברות קש, חברות הזוג והשביעייה. שיטת הפעולה היתה כדלקמן: פסולת המתכת נרכשה מגורמים בלתי רשומים שלא היה ביכולתם וברצונם להנפיק חשבוניות. לצורך כך הוכנו חשבוניות פיקטיביות, כביכול, מאת גורמי השביעייה, על מנת "לכסות" את רכישת המתכות. המכירה נעשתה באמצעות חשבוניות פיקטיביות שהוצאו על-ידי חברות הזוג, שהן חברות קש שהוקמו על-ידי המערער. לטענתו של עו"ד לינדר בשני המקרים מדובר בחשבוניות זרות שנועדו "כדי לכסות את הרכישות", וכך גם נקבע על-ידי בית משפט קמא. עו"ד לינדר הוסיף וטען כי אין כל בסיס לטענה, לפיה אדם שתואר כסוחר מתכות בהיקף של מאות טונות, הפך להיות, כביכול, למפיץ חשבוניות פיקטיביות. המערער עצמו סיפק גרסאות אין ספור, כאשר מידי פעם הוא משנה את גרסאותיו, ולראשונה במסגרת הערעור הוא טוען כי מדובר בחשבוניות פיקטיביות, שאינן משקפות כל עיסקה. אשר לטענה כי לא נעברה עבירה על סעיף 117(ב)(3) לחוק מע"מ, גורסת המשיבה כי אין בה ממש. שהרי גם לפי הגירסה האחרונה של המערער, חשבוניות השביעייה היו חשבוניות זרות שהוצאו על-ידו במטרה לקזז תשומות. מכאן,

שלא יכולה להיות מחלוקת כי קיימת עבירת מקור, לפחות לגבי חשבוניות השביעייה. גם חשבוניות חברות הזוג הוצאו על-ידי המערער כדי להתחמק מתשלום מס עסקאות, וזו הסיבה שהדבר לא נעשה באמצעות חברותיו של המערער, הן המערערות 2 ו-3. לפיכך, ברי כי נעברה בקשר לחשבוניות אלה עבירה לפי סעיף 117(ב)(3) לחוק מע"מ. כמו כן, יש לראות כעבירות מקור, לעניין חוק איסור הלכנת הון, גם את עבירות הזיוף שביצע המערער, שאינן מוכחות.

90. אשר לערעור הנוגע להרשעתו של המערער באישומים 11, 13 ו-15, נטען על-ידי המשיבה כי מדובר בערעור הנוגע לקביעות עובדתיות שנעשו על-ידי בית משפט קמא. עוד נטען, בנוגע לאישומים אלה, כמו גם לגבי האישומים האחרים, כי בית משפט קמא לא נתן אומן בגרסאותיו המשתנות של המערער. כך, למשל, לגבי ספרי החשבונות, ניסה המערער לגלגל את האשם על יועץ המס שלו, וכאשר הביין שטענה זו היא בלתי אמינה הוא חזר בו ממנה וטען כי מסר את המסמכים במשרדי מע"מ, מבלי שהציג כל אסמכתא לכך, או לציין את שמו של הפקיד שקיבל את המסמכים. כך הוא הדבר גם לגבי השלט של מע"צ, שהוא חלק משלט גדול שנגנב בתקופה האחרונה, ולפיכך אין לקבל את טענת המערער כי הוא לא ידע על דבר קיומו של השלט.

91. אשר לערעור לעניין העונש, הפנה עו"ד לינדר לתצהיר שנכתב על-ידי המערער, בבקשה לעכב את ביצוע תשלום הקנס שהושת עליו, ובו הצהיר כי הוא חייב לשלטונות מע"מ סכום של 143 מיליון ₪ ולמס הכנסה סכום של 100 מיליון ₪. המערער לא עשה דבר על מנת להסיר את המחדלים, למרות הרווחים העצומים להם הוא זכה, תוך הונאת שלטונות המס. עוד נטען, כי הסכומים שנקבעו בהכרעת דינו של בית משפט קמא מיטיבים עם המערער, כאשר לפי חישוב נכון ומדויק צריך להוסיף לסכום ההעלמה, 64 מיליון ₪ נוספים. היקף העבירות שביצע המערער, הכוללות עבירות מס רבות, 145 עבירות של זיוף מסמך, שיבוש מהלכי משפט, החזקת רכוש החשוד כגנוב, ולבסוף גם עבירות של הלכנת הון, כל אלה מצדיקים הטלת עונש כבד על המערער, הן כמאסר בפועל והן ברכיב הקנס. נטען בנוסף, כי עיקר האחריות להתמשכות ההליכים בתיק זה רובצת לפתחה של ההגנה, אשר הערימה קשיים על התנהלותו התקינה של ההליך המשפטי. לאור האמור, התבקשו לדחות את הערעור על כל חלקיו.

92. כזכור, חוייב המערער, במסגרת גזר דינו של בית משפט קמא, בתשלום קנס בשיעור של 5,000,000 ₪ או שתי שנות מאסר תמורתו. המערער הגיש בקשה לעכב את תשלום הקנס, אשר סכומו תפח לכדי 7.5 מיליון ₪, בגין תוספות פיגורים שהצטברו, עקב אי תשלום הקנס. יצוין, כי בית משפט קמא לא קבע בגזר הדין מועד נדחה לתשלום הקנס או לפריסתו, ולפיכך היה על המערער לשלם את הקנס באופן מיידי, בהתאם לסעיף 66(א) לחוק העונשין. עוד ראוי להזכיר את הוראת סעיף 49 לחוק העונשין, שלפיו יש לרצות תחילה את עונש המאסר בגין אי תשלום הקנס. המערער טען כי אין ביכולתו לעמוד בתשלום הקנס שכן נצברו לחובתו תשלומים לרשויות שונות, המסתכמים בסכום של כ-380 מיליון ₪, כאשר כל חשבונותיו מעוקלים בגין חובות אלה. השופט י' דנציגר, אשר דן, ביום 28.8.2013, בבקשה זו ציין בהחלטתו, כי "בית משפט זה אינו נוהג לעכב ביצועו של עונש תשלום קנס שהושת על אדם", משום שאין מדובר בנזק בלתי הפיך. עוד ציין השופט דנציגר, כי המערער נקט בשיהוי רב כאשר פנה לבית משפט זה למעלה מתשעה חודשים מהיום שבו נמסרה לו הדרישה הראשונה לתשלום הקנס, על-ידי המרכז לגביית קנסות. עם זאת, ולפנים משורת הדין, החליט השופט דנציגר לעכב באופן ארעי את ביצוע עונש המאסר חלף תשלום הקנס, וזאת כדי לאפשר למערער לפנות, פעם נוספת, אל המרכז לגביית קנסות כדי "לבטט כדבעי את טענתו בדבר חוסר יכולתו הכלכלית ולהציע הצעה משופרת לתשלום הקנס שהושת עליו". המערער התבקש להגיש הודעת עדכון בנושא הפנייה למרכז לגביית קנסות, עד ליום 17.10.2013. בהחלטה נוספת, מיום 22.10.2013, ציין השופט דנציגר כי המערער עדכן שהוא פנה למרכז לגביית קנסות בבקשה לפריסת תשלום הקנס, ובעקבות פנייה זו הופחת סכום של 1,500,000 ₪ מתוספת הפיגורים שהצטברה לקנס המקורי, אך הוא נדרש לשלם לאלתר את הקנס בשיעור של 5,000,000 ₪, כאשר יתרת תוספת הפיגורים נפרסה ל-39 תשלומים. המערער טען, בהקשר זה, כי אין לו יכולת כלכלית לעמוד בדרישה האמורה, ולכן ביקש לעכב את ביצוע עונש המאסר תמורת תשלום הקנס. השופט דנציגר דחה את הבקשה בציינו כי הפנייתו של המערער אל המרכז לגביית קנסות נעשתה לפנים משורת הדין, ואף הובילה להפחתת סכום לא מבוטל מחובו של המערער, ובהעדר כל הצדקה להקלה נוספת עם המערער, נדחתה בקשתו לעיכוב ביצוע המאסר. התוצאה היא כי על המערער לרצות תחילה שתי שנות מאסר בגין אי תשלום הקנס, ולאחר מכן עליו לרצות את עונש המאסר שהושת עליו על-ידי בית משפט קמא.

דיון והכרעה

93. בא כוחו של המערער, עו"ד וינרוט, צמצם את ערעורו למספר נושאים, אשר יפורטו להלן, ולפיכך אין צורך לדון במכלול הטיעונים שהועלו במסגרת הודעת הערעור. הנושאים אליהם יש להידרש, בגדרו של הערעור המונח לפנינו, הם אלה:

א. הסכומים שנקבעו על-ידי בית משפט קמא שהם בגדר העלמת הכנסות; אי תשלום סכומי מע"מ בהם היה מחוייב המערער; ואי ניכוי מס במקור כמתחייב מפקודת מס הכנסה. טענות אלה אינן נוגעות לשאלת ההרשעה, אלא, כפי שהבהיר עו"ד וינרוט, יש להם השלכה לעניין העונש בלבד.

ב. הרשעתו של המערער בעבירה לפי סעיף 117(ב)(3) לחוק מע"מ, והשלכות הרשעה זו על הרשעתו בעבירה לפי סעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון.

ג. הרשעתו של המערער בעבירות שיוחסו לו באישומים 11, 13 ו-15 לכתב האישום.

ד. השגה על חומרת עונשו של המערער, בין אם תתקבל הטענה לגבי הסכומים שנקבעו על-ידי בית משפט קמא ובין אם לאו, וזאת הן לגבי רכיב המאסר והן לגבי רכיב הקנס והמאסר שנקבע תמורתו.

94. טרם שנצלול למכלול הנושאים הדורשים הכרעה במסגרת ערעור זה, מן הראוי לחזור ולהזכיר את ההלכה המושרשת לפיה לא בנקל תתערב ערכאת הערעור בממצאי עובדה וקביעות מהימנות שנעשו על-ידי הערכאה הדיונית. זאת, בשל היתרון האינהרנטי המוקנה לערכאה הדיונית, אשר יכולה להתרשם באורח בלתי אמצעי מן העדים, מהאופן שבו הם מסרו את עדותם, מהתנהגותם על דוכן העדים, משפת גופם, וכיוצא באלה סממנים (ראו, מבין רבים, ע"פ 9468/10 פלוני נ' מדינת ישראל (10.7.2013); ע"פ 16.4.2012); ע"פ 5633/12 ניימן נ' מדינת ישראל (10.7.2013); ע"פ 28.11.2013); ע"פ 2016/12 לויגולף נ' מדינת ישראל (30.7.2012)).

הלכה זו אינה מתיימרת לקבוע כלל קטיגורי שלא ניתן לסטות ממנו, וברכות השנים התפתחו לכלל האמור חריגים שונים, שבהתקיימם עשוייה ערכאת הערעור להתערב בקביעות שבעובדה ובמצאי מהימנות של בית משפט קמא (על החריגים לכלל אי ההתערבות, ראו, ע"פ 2439/10 פלוני נ' מדינת ישראל (6.6.2012); ע"פ 8164/09 אבשלום נ' מדינת ישראל (8.9.2011); ע"פ 6399/10 פלוני נ' מדינת ישראל (15.7.2012); ע"פ 4776/10 פלוני נ' מדינת ישראל (22.10.2010)).

נציין, כבר עתה, כי ככל שמדובר בהשגה על ממצאים עובדתיים שנקבעו על-ידי בית משפט קמא ובהערכת מהימנות העדים, לא מצאתי כל מקום להתערבות, ואינני סבור כי בנידון דידן חל אחד או יותר מבין החריגים לכלל הנדון. בית משפט קמא פירט, בפסק דין יסודי ומעמיק, את הטעמים שהביאוהו להעריך את מהימנותם של העדים שהופיעו לפניו ולקבוע ממצאים עובדתיים בנושאים הטעונים הכרעה, ואינני רואה כל מקום להתערב בקביעות אלה.

95. במוקד הערעור שלפנינו עומד נושא החשבוניות הפיקטיביות, שבהן עשה שימוש המערער, לטענת המשיבה, בין בעצמו ובין באמצעות חברות קש שהוקמו על-ידו.

נפתח, אפוא, בסקירה קצרה הנוגעת לתפקיד החשוב שיש לחשבוניות המס במסגרת חוק מע"מ. בהעדר חשבונית, אין ניתן לשלם את המס המתחייב ואין אפשרות לנכות כדין מס תשומות, בהתאם לסעיף 38(א) לחוק מע"מ. סעיף 47(א) לחוק מע"מ קובע כי רק מי שהוא בגדר "עוסק מורשה" רשאי להוציא חשבונית מס, ולפיכך "עוסק הרוצה לנכות את מס התשומות עליו יהיה לדאוג לרכוש את תשומותיו ממי שהוא עוסק מורשה המוסמך להוציא חשבונית מס" (אהרון נמדר מס ערך מוסף (מהדורה חמישית, 2013, כרך ב', עמ' 766) (להלן: נמדר)).

עם זאת, נקבע ברע"פ 9008/01 מדינת ישראל נ' א.מ. תורג'מן בע"מ (בפירוק) (25.3.2004) (להלן: ענין תורג'מן), כי זכותו של העוסק לנכות את מס התשומות, הנקוב בחשבונית שהוצאה לו, אינה תלויה בחובתו של מוציא החשבונית להעביר את המס לשלטונות. השופט א' מצא (כתוארו אז) הבהיר, כי:

"... החוק מבחין בבירור, בין חובת עוסק להוציא חשבונית בגין כל עסקה ולכלול בה את המע"מ החל עליה, לבין זכות עוסק ששילם מע"מ לנכות את המס ששולם על-ידו מן המע"מ שנגבה על ידו, באופן שתחול

עליו חובה להעביר למס ערך מוסף רק את ההפרש שבין הסכומים. על העוסק שהוציא את החשבונית מוטלת חובה להעביר למס ערך מוסף את המע"מ שגבה, ואילו לעוסק שקיבל את החשבונית עומדת זכות לנכות את המע"מ ששילם כמס-תשומות; וזכותו של האחרון אינה תלויה, כלל ועיקר, בשאלה אם מוציא החשבונית מילא את חובתו. כך הוא במי שקיבל לידיו חשבונית-מס, שהוצאה כדין ובגדר עסקת אמת" (שם, בפסקה 6).

96. סעיף 38 לחוק מע"מ מתיר לעוסק לנכות מס תשומות הכלול "בחשבונית מס שהוצאה לו כדין", כאשר הנטל להראות כי מדובר בחשבונית העונה על התנאים הנדרשים רובץ על שכמו של העוסק.

בקטיגוריה של חשבוניות אשר אינן בגדר חשבוניות שהוצאו כדין, ניתן להבחין בין חשבוניות פיקטיביות לבין חשבוניות זרות. חשבונית פיקטיבית הינה חשבונית שאין מאחוריה כל עסקה והיא הוצאה במרמה, כדי להטעות את שלטונות המס. ואילו, חשבונית זרה הינה חשבונית המשקפת עסקה, אך החשבונית לא הוצאה על-ידי הגורם שעמו בוצעה העסקה, ובמילים אחרות, אין מדובר בעסקה שבוצעה בין מוציא החשבונית לבין העוסק. אין חולק כי בשני המקרים החשבונית אינה עומדת בתנאי סעיף 38 לחוק מע"מ, ואין לראותה כחשבונית אשר הוצאה כדין.

עם זאת, קיימת מחלוקת בשאלה, האם כאשר מדובר בחשבונית זרה, שבמסגרתה בוצעה עסקה אך לא עם מוציא החשבונית, יש מקום בנסיבות מסוימות להתיר לעוסק ניכוי מס תשומות, וזאת כאשר הלה פעל בתום לב (ראו דיון בנושא זה, בנמדר, עמ' 650 – 655). מן הראוי לציין, בהקשר זה, כי גישה סלחנית לגבי החשבונית הזרה, עשויה לבוא בחשבון במקום שבו בוצעה עסקה כמפורט בחשבונית ושולם מס עסקאות על-ידי מוציא החשבונית, הגם שהעסקה לא נקשרה ישירות עמו. ואולם, במקרים שבהם העוסק ביצע רכישות מגורמים שאינם רשאים להנפיק חשבוניות, כאשר החשבוניות סופקו לו על-ידי צד שלישי פיקטיבי, וכאשר ידוע לעוסק כי אותו צד שלישי לא שילם מס עסקאות, אין הבדל של ממש בין החשבונית הפיקטיבית לבין החשבונית הזרה (ראו, בהקשר זה, רע"פ 5718/05 אוליבר נ' מדינת ישראל (8.8.2005) (להלן: עניין אוליבר); והחלטתי ברע"פ 1866/14 זקן נ' מדינת ישראל (13.3.2014) (להלן: עניין זקן)). במקרים מעין אלה, ניכוי מס תשומות על-ידי העוסק משמעו גזל הקופה הציבורית, פשוטו כמשמעו.

97. העבירות הקשורות לחשבוניות המס פורטו בסעיף 117 לחוק מע"מ. סעיף 117(א) לחוק מע"מ קובע כעבירה שעונשה שנת מאסר, הוצאת חשבונית מס על-ידי מי

שאינו זכאי לעשות כן (סעיף 117(א)(5)); המנעות מהוצאת חשבונית מס על-ידי מי שהיה חייב להוציאה (סעיף 117(א)(13)); הוצאת חשבונית מס מבלי לשלם במועד את המס הכלול בה (סעיף 117(א)(14)); ואי דרישת חשבונית מס שהיתה חובה לדרוש אותה (סעיף 117(א)(15)). סעיף 117(ב)(3) לחוק מע"מ קובע עבירה שהיא החשובה לענייננו, וזה לשונו:

"(ב) עשה אדם מעשה מן המפורטים להלן במטרה להתחמק או להשתמט מתשלום מס, דינו - מאסר 5 שנים או כפל הקנס הקבוע בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין ... (3) הוציא חשבונית מס או מסמך הנחזה כחשבונית מס, מבלי שעשה או התחייב לעשות עסקה שלגביה הוציא את החשבונית או את המסמך האמור".

יצוין, כי בקבוצת העבירות המפורטות בסעיף 117(ב) לחוק מע"מ יש להוכיח מטרה להתחמק או להשתמט מתשלום מס, היינו, נדרש יסוד נפשי של מודעות למעשה ולקיום הנסיבות הגורמות להתחמקות ממס. וכפי שציין המלומד נמדר "לפי הסעיף די בקיומו של יסוד נפשי של מודעות למעשה ולקיום הנסיבות הבלתי חוקיות, ואילו את המטרה להתחמק ממס ניתן ללמוד מהראיות הנסיבתיות וממעשים חיצוניים של הנישום" (נמדר, בעמ' 919, וראו גם עניין תורג'מן; ע"פ (י-ם) 9147/05 מדינת ישראל נ' בשיר (26.6.2005)). עבירה חמורה נוספת מעוגנת בסעיף 117(ב)(5) לחוק מע"מ, ועניינה ניכוי מס תשומות ללא חשבונית מס או מסמך אחר, כאמור בסעיף 38 לחוק מע"מ. הכוונה היא לניכוי מס תשומות ללא חשבונית כלל; על בסיס חשבונית מס פיקטיבית, מבלי שהיתה עסקה; או על בסיס חשבונית זרה, שניתנה על-ידי אדם זר שאינו קשור לעסקה כלשהי. אשר ליסוד הנפשי בעבירה זו, חזר בית משפט זה וקבע כי "הלכה פסוקה בדיני המס היא כי אדם המסתמך על חשבונית שאינה משקפת עסקת אמת לניכוי תשומות, מתכוון להקטין בדרך זו, שלא כדין, את סכום המע"מ שעליו לשלם, ובכך יש משום כוונה להתחמק מתשלום מס" (רע"פ 1054/07 צמרת אויאשן 1988 בע"מ נ' מדינת ישראל (6.2.2007), וראו גם, רע"פ 3883/06 חברת בשיר ד.מ. לבניה נ' מדינת ישראל (29.11.2006); רע"פ 10945/07 יגאל שידותי שמירה וניקיון (1997) בע"מ נ' מדינת ישראל (14.5.2008); עניין אוליבר).

סעיף 117 (ב) לחוק מע"מ קובע אימתיי תתבצע עבירה לפי סעיף 117(ב) לחוק מע"מ בנסיבות מחמירות, כשאז עונשו של העבריין יעמוד על 7 שנות מאסר "או קנס פי 5 מהקנס הקבוע בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין". למען שלמות התמונה נציין, כי סכום הקנס הקבוע כיום בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין עומד על 226,000 ₪. עוד ראוי להבהיר, כי אחד הקריטריונים לביצוע העבירה בנסיבות מחמירות הינו התחמקות

או השתמטות מתשלום מס "בסכום העולה על כפל הסכום הקבוע בקנס בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין", היינו מעל 452,000 ₪.

הערעור על הסכומים שנקבעו על-ידי בית משפט קמא

98. כזכור, נטען בכתב האישום כי באמצעות שימוש בחשבוניות כוזבות (פיקטיביות או זרות) השתמט המערער מהעברת סכום של 52,376,479 ₪ לרשויות מע"מ. כמו כן, השמיט המערער הכנסה בסך של 306,100,435 ₪, ונמנע מלנכות במקור כספים שהיה חייב לנכותם בסכום של 6,451,958 ₪. בהתייחסו לסכומים הנקובים בכתב האישום ציין בית משפט קמא בהכרעת דינו:

"הגם שלא היתה מחלוקת של ממש בנוגע לסכומים שנרשמו בכתב האישום, בדקתי גם את הסכומים עפ"י החשבוניות שהוגשו וכרטסת הנהלת החשבוניות" (עמ' 71 להכרעת הדין).

בהמשך, עמד בית משפט קמא על הנתונים העולים מהחשבוניות שהוגשו בהסכמה, וסקר את יתר הראיות שהוצגו בפניו בהקשר זה, וקבע לבסוף:

"הסכומים בהם מדובר גבוהים מאוד, למעלה מ- 350,000,000 ₪ – ולא נכללו בסכום כפילויות כגון חשבוניות פיקטיביות של השביעייה שנועדו לכסות על הכנסות חברות הזוג, כפי שגם הצהיר התובע בעמוד הראשון לסיכומיו" (שם, בעמ' 71).

המדובר בקביעה עובדתית של בית משפט קמא, שכאמור, גם לא היתה שנויה במחלוקת, ואינני רואה כל סיבה וטעם להתערבותנו בממצא זה. עוד ראוי לציין, בהקשר לסכומי המע"מ שאותם ניכה המערער כמס תשומות, כי לא היתה מחלוקת כי המערער לא שילם מע"מ למי מבין חברי השביעייה שכביכול הנפיקו את החשבוניות הכוזבות, ולכן הוא לא היה רשאי לנכות מס תשומות, בסכומים הנקובים בכתב האישום.

ומכאן להשמטת ההכנסה המיוחסת למערער, בסכום העולה על 300 מיליון ₪, השמטה המהווה עבירה לפי סעיף 220(1) לפקודת מס הכנסה. עבירה זו מתגבשת כאשר הנישום "במזיד, בכוונה להתחמק ממס", השמיט "מתוך דו"ח שנערך על פי הפקודה כל הכנסה שיש לכללה בדו"ח". המבחן הוא מבחן ההכנסה ואין מקום, בנסיבות מעין אלה, לערוך חישוב, כפי שהציע עו"ד וינרוט, ולהגיע לתוצאה חשבונית המשקפת את

המס הסופי אותו היה על המערער לשלם. בדרך המוצעת על-ידי עו"ד וינרוט, יצטרכו "בתי המשפט להידרש לחישובים ולהשערות סבוכים לגבי היקף הכנסותיו והוצאותיו של העברייך, אילו רק היה נוהג כאדם ישר..." (ע"פ 4980/07 כהן נ' מדינת ישראל (4.11.2010) בפסקה 35). סבורני, כי אין מקום לערוך חישובים מעין אלה, מה גם שלא הוצגו בפני בית משפט קמא נתונים, המאפשרים לקבוע את הרווח הנקי של המערער, לו "היה נוהג כאדם ישר". לפיכך, אינני סבור כי יש מקום להכנס לחישובים מורכבים, כדי להגיע לסכום הרווח שהפיק המערער, שרק הוא מחוייב במס הכנסה. לענייננו, די בכך שמדובר בהעלמת הכנסות בהיקפים גבוהים ביותר, ואין מקום לחישובים נוספים מעבר לכך.

אשר לנושא ניכוי המס במקור שאותו לא ביצע המערער, לא הוצגו בפנינו במסגרת הדיון בערעור טענות כלשהן, כדוגמת אלה שהופיעו בכתב הערעור ובעיקרי הטעון מטעם המערער, ולפיכך אין צורך להרחיב בעניין זה.

הרשעתו של המערער בעבירה לפי סעיף 117(ב)(3) לחוק מע"מ ובעבירה לפי סעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון

99. במסגרת טיעונו של המערער, בגדרו התבקשנו לזכותו מהעבירה לפי סעיף 117(ב)(3) לחוק מע"מ, נעשתה הפרדה בין חשבוניות השביעייה לבין חשבוניות חברות הזוג. לטענתו של עו"ד וינרוט, בית משפט קמא לא קבע ממצא בשאלה האם מדובר בחשבוניות המשקפות עסקה, או שמא עסקינן בחשבוניות פיקטיביות, ולפיכך עלינו לצאת מתוך הנחה שהיא יותר נוחה למערער. אשר לחשבוניות השביעייה, נטען על-ידי המערער כי אכן בוצעה עסקה, אלא שאותן חשבוניות לא הוצאו על-ידי המערער עצמו אלא סופקו לו על-ידי חמאדה ו/או אשרפה, ולכן, הוסיף וטען המערער, לא בוצעה על-ידו עבירה של הוצאת חשבונית מס כוזבת, כנדרש בסעיף 117(ב)(3) לחוק מע"מ. בהתייחס לחשבוניות חברות הזוג, טוען המערער כי לא בוצעה כל עסקה ולכן מדובר בחשבוניות פיקטיביות, מבלי עמדה מאחוריהן כוונה מצידו של המערער להתחמק ממס, ולכל היותר ניתן לייחס לו כוונה שאחרים (ולא הוא) יתחמקו מתשלום מס, ולכן לא התגבשה במקרה זה העבירה לפי סעיף 117(ב)(3) לחוק מע"מ.

סבורני, כי תיאורו העובדתי של עו"ד וינרוט רחוק מלשקף את המציאות שבה פעל המערער, כעולה מחומר הראיות ומהכרעת דינו של בית משפט קמא. המערער וחברותיו (המערערות 2 ו-3) ביצעו רכישות של מתכת ופסולת מתכת בהיקפים עצומים, ותעיד על כך העובדה כי במועד החיפוש שנערך במתחמו של המערער נתגלו

במקום, לא פחות מ-150 טון של מתכת ופסולת מתכת. כפי שהובהר בראיות שהוצגו בפני בית משפט קמא, החלק הארי של פסולת המתכת נאסף על-ידי גורמים עלומים, שב"כ המשיבה התייחס אליהם כ"חאפרים" וגנבי מתכות, גורמים שאינם מוגדרים "כעוֹסֵק מורשה", ולפיכך אין ביכולתם להוציא חשבוניות מס. לא בכדי הוחלט לתקן את תקנות מס ערך מוסף בענף זה, באופן שחובת המס תושט על הקונה והוא זה שיוציא חשבונית עצמית (תקנה 16' לתקנות מס ערך מוסף, התשל"ו-1976). על הצורך בתיקון האמור ניתן ללמוד מפרוטוקול ישיבת ועדת הכספים של הכנסת, מיום 14.11.2005. נציג האוצר, מר שי ברגר, הבהיר בישיבה, כי "קיימים שני תמריצים עיקריים לכל הסחר, כשאחד מהם זה העלייה במחיר הפסולת והייצוא בהיקפים אדירים לחו"ל... תמריץ אחד זה המחיר והביקוש בחו"ל, תמריץ נוסף קשור לחוק מע"מ ולניצול חשבוניות פיקטיביות. מדובר בענף מאוד ייחודי, שעיקר חומר הגלם מקורו באיסוף פרטי על-ידי כל מיני גורמים שאינם רשומים במע"מ. הם מוכרים את הפסולת ללא חשבוניות".

הסבר דומה ניתן על-ידי נמדר (חלק ראשון, עמ' 270-271):

"בגלל שאיסוף הפסולת נעשה על-ידי גורמים שונים שאינם רשומים כעוסקים, התרבו המקרים שבהם הסוחרים ניכו את מס התשומות על פי חשבוניות פיקטיביות שלא היו שייכות למוכר האמיתי. בצורה זו נמצאו שלטונות המס נפסדים: המוכר – מוציא החשבונית – לא היה מעביר את המע"מ שגבה לשלטונות המס, למרות שהסוחר – היצואן היה מנכה אותו כמס תשומות... כדי לתת מענה צודק יותר למצוקת הסוחרים-היצואנים, מחוקק המשנה התקין את תקנה 16' לתקנות מע"מ... תקנה זו קובעת כי במכירת טובין שהם פסולת וגרוטאות ברזיליות, מטילים מגרוטאות שהותכו מחדש של ברזל או של פלדה... – חיוב המס יוטל על הקונה".

100. ובחזרה לענייננו, ונפתח תחילה בחשבוניות השביעייה. אין חולק כי הגורמים ששמותיהם הופיעו בחשבוניות השביעייה לא ביצעו כל עסקה עם המערער ועם חברותיו, ובודאי שלא עשו כן בתחום המתכות ופסולת המתכת. מדובר בחשבוניות פיקטיביות לכל דבר ועניין, אשר נועדו להכשיר קבלת סחורה בהיקפים גדולים מספקים עלומי שם, אשר אינם רשומים במע"מ ואינם מעוניינים או אף מסוגלים להוציא חשבוניות כדין. בית משפט קמא קבע, בהקשר לחשבוניות אלה, כי המערער ידע כי הן "לא שיקפו עסקאות נכונות ואמיתיות. מדובר בחשבוניות פיקטיביות, שכן [המערער] לא ביצע עסקאות עם חברי השביעייה, אשר אלה העידו בבית המשפט שאינם מכירים אותו, לא עוסקים בתחום המתכת ושישה מחברי השביעייה הפסיקו כל פעילות עסקית וכלל לא פעילים במע"מ" (עמ' 21 להכרעת הדין). עוד נקבע, כי המערער הכליל

את חשבוניות השביעייה בספרי המערערות 2 ו-3 ושל חברות הזוג, וזאת מתוך "מטרה להתחמק או להשתמט מתשלום מס". בית משפט קמא דחה את הטענה, לפיה המערער סבר כי חשבוניות אלה הוצאו לו כדין על-ידי אשרפה או חמאדה, בקובעו כי המערער "ידע שהחשבוניות הן לא של אשרפה או חמאדה", ועוד נאמר בהכרעת הדין כי המערער היה שותפם של השניים (ולכל הפחות של חמאדה) בהוצאת החשבוניות הפיקטיביות, כאשר "הוצאת חשבוניות השביעייה היתה בעצם לעצמו וגם על כך יש הוכחות וראיות למכביר" (עמ' 21 להכרעת הדין). ואכן, ניתן ללמוד מחומר הראיות כי המערער היה שותף להוצאת החשבוניות הפיקטיביות של חברי השביעייה ולהטמעתם בספרי המערערות 2 ו-3 ובספרי חברות הזוג. כפי שציין בית משפט קמא, המערער סתר את עצמו ומסר שלל גרסאות בנוגע לחשבוניות אלה (ראו פירוט בעמ' 66-67 להכרעת הדין), ובסופו של דבר נקבע כי יש לדחות את טענתו "כי את החשבוניות הוא קיבל מאשרפה או מחמאדה והן משקפות עסקאות אמיתיות". העולה מן המקובץ הוא, כי בדין הורשע המערער בעבירה לפי סעיף 117(ב)(3) לחוק מע"מ, בהתייחס לחשבוניות השביעייה, כאשר הן הוצאו על-ידו (בין אם לבדו ובין אם יחד עם אחרים), וזאת "מבלי שעשה או התחייב לעשות עסקה שלגביה הוציא את החשבונית או את המסמך האמור".

101. דברים דומים ניתן לומר גם לגבי חשבוניות חברות הזוג. בית משפט קמא קבע, כי מדובר בשתי חברות קש, שבהן שלט המערער מאחורי הקלעים, במועדים הרלבנטיים לכתב האישום, וכי חשבוניות חברות הזוג נכתבו והוצאו על-ידי המערער. בין יתר הראיות, הצביע בית משפט קמא על ההתאמה שנמצאה בין כתב ידו של המערער על גבי החשבוניות של החברות הלגיטימיות שלו (המערערות 2 ו-3) לבין החשבוניות שהוצאו, כביכול, על-ידי חברות הזוג. טענתו העיקרית של המערער, בהקשר לחברות הזוג, היא כי חשבוניות אלה אינן משקפות כל עסקה, ומשכך, החשבוניות לא הוצאו על-ידו כדי לאפשר לו להתחמק או להשתמט מתשלום מס. לכל היותר, כך נטען, התאפשר לאחרים להשתמט מתשלום המס המתחייב, באמצעות החשבוניות הפיקטיביות של חברות הזוג. לטעמי, כי אין כל ממש בטענה זו. ראשית, הוכח בראיות שהוצגו בבית משפט קמא, כי לאותם גורמים, אשר קיבלו את חשבוניות חברות הזוג, היו קשרים עסקיים ענפים עם המערער, ולפיכך אין שחר לטענה כי לא בוצעה כל עסקה בהתייחס לחשבוניות אלה. כך למשל, הובהר בהכרעת הדין (בעמ' 65) כי היו למערער ולעיסאם אלבשאר קשרים עסקיים רחבי היקף, כפי שעולה מהראיות הבאות: שיקים של אלבשאר בסכומים נכבדים הופקדו בחשבונו האישי של המערער והכסף נמשך במזומן; במחברת (ת/100ג') שנתפסה ברשות המערער מופיעה התחשבות בין אלבשאר לחברת מ.ת. מתכות, הנמנית על חברות הזוג; חשבוניות

חברות הזוג נכתבו על-ידי המערער, בהקשר לסחורה שסופקה לאלבשאר, וחשבוניות אלה הופיעו בספרי החשבונות של אלבשאר; האזנות סתר בין המערער לאלבשאר מצביעות על קשר עסקי נרחב בין השניים. ראיות דומות הובאו לגבי לקוחות נוספים של חברות הזוג (כמפורט בעמ' 22-32 להכרעת הדין). שנית, גרסתו של המערער היתה כי אין לו כל קשר עם חברות הזוג, ומעולם לא הועלתה על-ידו הטענה כי הוא סחר בחשבוניות פיקטיביות של חברות אלה, מבלי שהתקיימה כל עסקה בהקשר לכך. ואכן, אין כל בסיס לטענה לפיה המערער נהג להפיץ חשבוניות ריקות מתוכן, תמורת עמלה זעומה, שניתנה לו, כביכול, על-ידי מקבלי החשבוניות, והדבר אינו מתיישב עם דרך התנהלותו של המערער בתקופה הרלבנטית. עיסוקו המרכזי של המערער היה רכישה ומכירה של גרוטאות ופסולת מתכת, והוא לא טען מעולם לקיומו של עיסוק צדדי נוסף, כדוגמת סחר בחשבוניות פיקטיביות. לסיכום, עולה בבירור מחומר הראיות ומהכרעת דינו של בית משפט קמא, כי השימוש בחברות הזוג נועד "להכשיר" את מכירת הטובין שנאספו במתחמו של המערער ולהסוות את פעולותיו שנועדו להתחמק מתשלום המסים בהם היה מחוייב, ותוך העלמת הכנסות בהיקף עצום. מעשיו אלה של המערער מגבשים, לטעמי, את העבירה לפי סעיף 117(ב)(3) לחוק מע"מ, גם בנוגע לחברות הזוג.

102. אין חולק כי עבירה לפי סעיף 117(ב)(3) לחוק מע"מ, אשר נעברה בנסיבות מחמירות הינה עבירת מקור, לצורך סעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון (ראו, סעיף 17 לתוספת הראשונה לחוק איסור הלבנת הון). סעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון קובע לאמור:

"(א) העושה פעולה ברכוש, שהוא רכוש כאמור בפסקאות (1) עד (4) (בחוק זה - רכוש אסור), במטרה להסתיר או להסוות את מקורו, את זהות בעלי הזכויות בו, את מיקומו, את תנועותיו או עשיית פעולה בו, דינו - מאסר עשר שנים או קנס פי עשרים מהקנס האמור בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין -

- (1) רכוש שמקורו, במישרין או בעקיפין, בעבירה;
- (2) רכוש ששימש לביצוע עבירה;
- (3) רכוש שאיפשר ביצוע עבירה;
- (4) רכוש שנעברה בו עבירה".

בית משפט קמא קבע כי עבירת המקור הובילה לצבירת רכוש אסור בסכום העולה על 50 מיליון ₪, רכוש שהתקבל "בתמורה לחשבוניות שהוציאו חברות הזוג והשביעיה". עוד נקבע, כי המערער ביצע פעולות שונות ברכוש האסור במטרה להסתיר את מקורו, מיקומו או תנועותיו. בין היתר, הטמיע המערער את הרכוש האסור

ברכוש הכשר, כגון בכספים שהיו לו בחשבונות בנק שונים, באופן שלא ניתן להפריד בין הרכוש האסור לרכוש הכשר. כמו כן, רכש המערער משק בכפר עוזיהו ורשם אותו על שם אחיו, צורי גלם; הוא רכש רכב מסוג ב.מ.וו. בהלוואה שקיבל מחמאדה, וזאת כדי להסוות את מקור הכסף; כמו כן, העביר המערער 5 מיליון ₪ במזומן לחשבון בנק של חמאדה בעזה, תוך הפרת חובת הדיווח, בעת הכנסה או הוצאה מישראל של כספים בשיעור מסויים, כנדרש בסעיף 9 לחוק איסור הלבנת הון. דומה, כי לא הועלו במסגרת הערעור טענות של ממש בנוגע להרשעתו של המערער בעבירה על סעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון, לבד מהטענה שנדחתה לפיה לא הוכחה עבירת מקור. ואכן, ניתן לקבוע כי בדין הורשע המערער בעבירה זו, לאחר שהוכחו כדבעי כל יסודותיה (ראו, בהקשר זה, עוה"ד יעל גרוסמן ורוני בלקין איסור הלבנת הון להלכה ולמעשה 23-33 (2005), וכן, ע"פ 4980/07 כהן נ' מדינת ישראל (4.11.2010); ע"פ 9093/08 נאצר נ' מדינת ישראל (7.12.2011); ע"פ 8551/11 סלכגי נ' מדינת ישראל (12.8.2012); ע"פ 5140/13 מדינת ישראל נ' אוסקר (29.8.2013)).

הערעור על הרשעתו של המערער באישומים 11, 13 ו-15 לכתב האישום

103. מן הראוי להבהיר כבר עתה, כי הערעור בנוגע לאישומים אלה מכוון, רובו ככולו, להשגה על ממצאי עובדה ומהימנות שנקבעו על-ידי בית משפט קמא, מבלי שהוצג טעם של ממש המצדיק את התערבותנו. נפתח באישום האחד עשר, שבו נטען כי המערער הסתיר מתחת לערמת גרוטאות במתחם השייך לו, במושב שדה עוזיהו, חשבונות של חברות אר.אס.די. ו-א.ס. "בכוונה להכשיל הליך שיפוטי או חקירה פלילית נגדו". בית משפט קמא ציין כי העד חיים טמיר, חוקר בחקירות מכס ומע"מ תל אביב, היה בין החוקרים אשר פשטו על מתחמו של המערער. אין חולק כי נתפסו במתחם זה מסמכים רבים, לרבות פנקסי חשבונות ותעודות משלוח של חברות הזוג; קבלות וחשבונות משומשות שהוצאו למערער; וכן חשבונות של חלק מחברי השביעייה, כשהם מוסלקים בשטחו של המערער מחוץ למשרדו. בית משפט קמא דחה את טענתו של המערער, כי הוא עצמו לא הסתיר את המסמכים, ובאותה מידה נדחתה האפשרות שהעלה המערער כי אשרפה וחמאדה הם שהסתירו אצלו את החומר. כמו כן, נדחתה הטענה כי הוא לא ידע שצפויה להפתח חקירה בעניינו, ולכן לא היתה לו סיבה להסתיר את המסמכים. בית משפט קמא קבע, בהקשר זה, כי רק למערער "היה אינטרס לסכל חקירה בנוגע להתנהלותו ואין ספק כי [המערער] צפה שזו תגיע". בית משפט קמא הוסיף וקבע, כי באופן דומה נהג המערער כאשר הסתיר שק המכיל מסמכים רבים ברשותו של אחיו, כמפורט באישום העשירי. נראה, על יסוד החומר שפורט לעיל, כי בדין הורשע המערער, ככל שהדבר נוגע להסתרת המסמכים במתחם השייך לו, בעבירה

של שיבוש מהלכי משפט, לפי סעיף 244 לחוק העונשין (דיון בנוגע ליסודות עבירה זו, ראו, בין היתר, רע"פ 7153/99 אלגד נ' מדינת ישראל, פ"ד נה(5) 729 (2001)).

104. כך הוא הדבר גם לגבי האישום החמישה עשר, שבו מדובר בהעלמת תיק הנהלת החשבונות של המערער. כפי שציין בית משפט קמא, ניסה המערער, בתחילה, לגלגל את האשם על יועץ המס שלו, כאשר טען בחקירתו הראשית כי הוא מסר את המסמכים ליועץ ולא קיבלם בחזרה. כאשר הבין המערער "שטענה זו לא אמינה", לנוכח הכחשתו הנמרצת של היועץ, מר חגג' יוסף, העלה המערער גרסה סתמית, לפיה הוא מסר את החומר לגורם עלום שם במשרדי מע"מ אשדוד. בית משפט קמא לא נתן אמון בגרסה חדשה וכבושה זו של המערער, ולא בכדי. היעלה על הדעת, כי המערער ימסור חומר חשבונאי חשוב לגורם במשרדי מע"מ, מבלי לקבל אישור מסירה או לכל הפחות לבקש לדעת את שמו וזהותו של הפקיד שקיבל את החומר. המערער אינו אדם חסר ידע וניסיון במגעיו עם רשויות המס, ולפיכך קשה להתייחס ברצינות לטענה מעין זו, אשר נטענה על-ידי המערער בעלמא וללא כל תימוכין. כפי שציין, בצדק, בית משפט קמא "לא די בכך שנישום יאמר באופן סתמי שמסר את החומר למע"מ בלא שיוכל להראות מה מסר, למי מסר ומתי מסר". לטעמי, יש לדחות את טענתו של עו"ד וינרוט, לפיה יש להעביר את הנטל אל כתפי המאשימה לסתור את טענתו האמורה של המערער, שכן בהעדר פרטים מינימליים לזיהויו של הגורם שקיבל, כביכול, את החומר, אין מקום להתמודד עם טענה סתמית זו. אף אם הדבר היה אפשרי, יש צורך בהשקעת זמן ומשאבים רבים, וגם מסיבה זו אינני סבור כי יש להעביר את נטל הבאת הראיות אל שכמה של המאשימה. לאור האמור, יש לדחות את הערעור בנוגע לאישום החמישה עשר.

105. ומכאן לאישום האחד עשר, שעניינו החזקת רכוש החשוד כגנוב. ככל שניתן להבין מהכרעת הדין מדובר, בסופו של דבר, רק בחלק משלט הכוונה לשוב שגב שלום. החלק שנתפס במתחמו של המערער, הינו החלק שבו מופיע כיתוב הכוונה בשפה האנגלית והערבית, כאשר נותר במקומו החלק הכתוב בעברית. נקבע עובדתית על-ידי בית משפט קמא, כי מדובר בחלקים המרכיבים את אותו שלט, ונדחתה הטענה שמא מדובר בשלט אחר. כמו כן, נקבע כי שלט מעין זה מיוצר אך ורק על-ידי מע"צ, וכי בתוך תקופה קצרה נגנב השלט פעמיים, כעולה מעדותו של מר גבריאל מויאל ממע"צ. בית משפט קמא דחה את גרסתו של המערער, כי השלט נמצא במקום עוד מתקופת אביו, ובית משפט קמא ציין עוד, כי נובע מגרסה זו שהמערער ידע על דבר קיומו של השלט.

כפי שנקבע בע"פ 8584/13 שטארה נ' מדינת ישראל (30.8.2014), לצורך הרשעה בעבירה של החזקת נכס החשוד כגנוב, לפי סעיף 413 לחוק העונשין, "נדרשת הוכחה כי מדובר בנכס שמתעורר לגביו חשד הגיוני ומתקבל על הדעת שהוא גנוב". ועוד נקבע, כי "מקום בו הוכח כי הנאשם היה מודע לכך שנכס נמצא בחזקתו, וכי אדם סביר היה חושד כי מדובר בנכס גנוב, עובר הנטל לנאשם להוכיח לפי מאזן הסתברויות כי החזקה בנכס הגיעה לידיו כדין, ביושר ובתום לב" (שם, בפסקה 33). במקרה דנן, הוכח כי מדובר בנכס שמתעורר לגביו חשד כי הוא גנוב (חלק משלט הכוונה לישוב שגב שלום), כאשר המערער לא הציג כל ראיה, ולו כדי הטלת ספק סביר באשמתו, לפיה החזקה בשלט הגיעה אליו כדין, "ביושר ובתום לב". לפיכך, צדק בית משפט קמא בהרשיעו את המערער גם העבירה זו.

106. לסיכום חלק זה, המסקנה המתבקשת היא כי יש לדחות את הערעור על הכרעת הדין, וכך אציע לחבריי לעשות.

הערעור על חומרת העונש

107. טרם הכרעה בשאלת עונשו של המערער מן הראוי לחזור ולהזכיר את ההלכה המושרשת, לפיה ערכאת הערעור לא תתערב בעונש שהוטל על-ידי הערכאה הדיונית, אלא במקרים חריגים של סטייה קיצונית ממדיניות הענישה במקרים דומים, או כאשר מדובר בטעות מהותית שנפלה בגזר הדין (ע"פ 3091/08 טרייגר נ' מדינת ישראל (29.1.2009); ע"פ 6095/10 חאג' יחיא נ' מדינת ישראל (18.7.2012); ע"פ 9074/12 מדינת ישראל נ' אבו אחמד (13.6.2013); ע"פ 4568/12 מדינת ישראל נ' סראחין (11.6.2013); ע"פ 6577/10 פלוני נ' מדינת ישראל (28.11.2013)). יאמר כבר עתה, כי למרות שעונשו של המערער אינו קל, אינני רואה כל מקום להתערבות בחומרת העונש, בשים לב להיקף ואופי פעילותו הפלילית של המערער, ולנזק הרב שגרם לקופה הציבורית. להלן יפורטו הטעמים לעמדתי זו.

108. המערער הורשע, לאחר ניהול משפט הוכחות, במגוון רחב של עבירות שיוחסו לו ב-13 אישומים, וביניהם עבירות רבות על פקודת מס הכנסה, חוק מע"מ, חוק איסור הלבנת הון, ועבירות שונות על חוק העונשין ובכלל זאת: קשירת קשר לפשע; זיוף מסמך בכוונה לקבל באמצעותו דבר, בנסיבות מחמירות; שיבוש מהלכי משפט; והחזקת רכוש החשוד כגנוב. בגדרי פעילותו העניפה של המערער בתחום העבריינות הכלכלית, הוא עשה, בין היתר, שימוש בחשבונות פיקטיביות של שבעה עוסקים מורשים שונים, במטרה להסוות את פעולותיו במסגרת המסחר במתכות ובפסולת

מתכת, ואת מקור הכספים שהגיעו אליו בדרך זו. כמו כן, עשה המערער שימוש בחשבוניות של שתי חברות קש במטרה לשווק מתכות בהיקפי ענק שהגיעו אליו, תוך הונאה של רשויות מע"מ ומס הכנסה. כפי שהוכח בפני בית משפט קמא, השתמט המערער מהעברת סכום של 52,376,479 ₪ לרשויות מע"מ, באמצעות השימוש בחשבוניות הכוזבות; השמיט הכנסה בסך 306,100,434 ₪; ולא ניכה במקור כספים שהיה חייב לנכותם בסכום של 6,451,958 ₪. עוד נקבע, כי המערער הלבין רכוש אסור במספר דרכים, וביניהם: הפקדת 5 מיליון ₪ בחשבון בנק בעזה על-ידי הסבת שיקים שאותם קיבלה, כביכול, המערערת 2 מספקים שונים; הלבנת כספים שקיבל בגין מכירת מתכות על ידי ביצוע רכישות מתכת ופסולת מתכת במזומן, והטמעת הכספים בתוך עסקיו; קבלת שיקים עבור סחורה שמכר, לפקודת חברות הזוג (חברת ג.נ.ה.ג.נ. בע"מ וחברת מ.ת. מתכות בע"מ), ובהמשך הסבת השיקים לחשבוננו והטמעת הכספים בתוך רכושנו. בכספים אלה ביצע המערער פעולות ועסקאות שונות, כגון: רכישת רכב מסוג ב.מ.וו., רכישת משק מס' 32 בשדה עוזיהו, ועוד.

109. בית משפט קמא ציין בגזר דינו, כי מדובר בפרשה קשה וחמורה של עבריינות צווארון לבן "בהיקף כספי שהינו כמעט ללא תקדים". מעשיו של המערער בוצעו ממניעים של בצע כסף, תוך גילוי תחכום רב, שיטתיות, עורמה ותחבולה, וזאת לאורך זמן, וברי כי אין מדובר במעידה או בכשלון חד פעמיים. בנוסף, קבע בית משפט קמא כי המערער לא עשה דבר לשם הסרת המחדלים, ועוד נקבע כי רכוש השייך למערער, אשר נתפס על ידי המדינה הגיע לרשותה "בשל פעילות של תפיסה וחילוט וזאת בניגוד לרצון [המערער]". מכל מקום, הוסיף וציין בית משפט קמא, כי מדובר ברכוש ששוויו מזערי לעומת הסכומים המשתקפים מהעבירות שביצע המערער. אשר לטענה בדבר התמשכות ההליכים בפרשה זו, קבע בית משפט קמא כי להגנה היתה תרומה רבה לעניין זה, שעה שהיא הערימה קשיים רבים על ניהולו התקין של המשפט. לדידו של בית משפט קמא, "התנהלות ההגנה היא הגורם המרכזי והעיקרי להתמשכות ההליכים ומשכך אין בחלוף הזמן משום עינוי דין המהווה עילה להקלה בעונש". בית משפט קמא לקח בחשבון, במסגרת שיקוליו לעונש, את העובדה כי עברו הפלילי של המערער אינו מכביד (לחובתו 6 הרשעות קודמות ישנות בעבירות אלימות והחזקת נכס החשוד כגנוב); את נסיבותיו האישיות והמשפחתיות; את מצבו הרפואי; ואת פעילותו הציבורית למען הזולת. לאחר זאת, גזר בית משפט קמא על המערער את העונשים שפורטו בפסקה 5 לעיל.

110. בערעור על חומרת העונש, נטען כי עונש המאסר שנגזר על המערער, 10 שנות מאסר לריצוי בפועל, הינו חריג בחומרתו וסוטה באורח קיצוני מרף הענישה המקובל

בעבירות מסוג זה. בתמיכה לטיעון זה, הוצגו בפנינו גזרי דין שניתנו בערכאות שיפוטיות שונות, ובהם הושתו עונשי מאסר מתונים יותר על עבריינים שהורשעו בעבירות דומות, ולטענת המערער – אף בעבירות חמורות יותר. עוד נטען, כי שיקול ההרתעה אינו רלבנטי יותר בענייננו, לאחר שנושא גביית המס בענף פסולת המתכת הוסדר בחקיקה, כך "שאינו עוד צורך בהרתעת הרבים כדי למנוע הישנות מקרים מעין אלו". נטען בנוסף, כי לא ניתן משקל ראוי לנסיבותיו האישיות ולמצבו הרפואי של המערער. אשר לקנס שהושת על המערער, והמאסר שנקבע תמורתו, נטען כי יש לבטל כליל את רכיב הקנס, מאחר שאין ביכולתו של המערער לשלמו, והתוצאה המתחייבת תהא הארכת תקופת מאסרו. בנוסף, כך נטען, חולט רכוש רב של המערער, הנאמד בכ-1,650,000 ₪ וכן משק מס' 32 במושב שדה עוזיהו, כך שחלק משמעותי מ"בילענו" של המערער כבר ניטל ממנו. לחילופין, התבקשנו לצמצם את שיעור הקנס בהתחשב במצבו הכלכלי של המערער, ולבטל את תקופת המאסר שנקבעה תמורתו.

111. אכן, בעבירות שעניינן הונאת רשויות המס, כמו גם בעבירות של הלבנת הון, ניתן להצביע על מנעד רחב למדיי של עונשים, אך המגמה המסתמנת בפסיקתו של בית משפט זה היא בכיוון של החמרה והכבדת היד על אותם עבריינים, אשר שולחים את ידם בקופה הציבורית ופוגעים קשות בעקרון השוויון בנשיאה בנטל המס, ובעקיפין פוגעים גם במרקם החברתי בישראל. כפי שציינה השופטת א' פרוקצ'יה בע"פ 9788/03 טופז נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(3) 245, 252 (2004):

"תוצאותיה ההרסניות של העבריינות הכלכלית והקלון הדבק במבצעה מחייבים את בתי המשפט בהבעת מסר עונשי הולם אשר יבטא תכלית חברתית ברורה המבקשת למגר תופעות של ניצול כספי ציבור, שהופקדו בנאמנות בידי גורמים ציבוריים למטרות העשרת הפרט אגב מעשי עבירה".

בפרשה אחרת, שבה דובר במעשי תרמית כלפי ספקים מחו"ל, הונאת המכס ועבירות מס שונות, ציין השופט י' עמית, כי:

"אין צורך להכביר מילים אודות חומרת המעשים שנועדו להונות את רשויות המכס ומע"מ, והנזק הרב שעבירות כגון דא טומנות בחובן לכלכלת המדינה, ולמגוון ההיבטים החברתיים הנוגעים בנטל תשלום המיסים. עבירות אלו הן בבחינת שליחת-יד לקופה הציבורית ופגיעה במשק המדינה, יש בהן כדי לשבש את מנגנון גביית המיסים ולערער כפועל יוצא מכך את אמון הציבור בערך השוויון בנשיאה בנטל המיסים... מכאן,

כי בעבירות כלכליות ובעבירות מס... גובר משקלו של האינטרס הציבורי בהחמרה בענישה... הדברים נכונים במיוחד כאשר נעשה שימוש בחשבונות פיקטיביות, שהשימוש בהן הפך זה מכבר למכת מדינה" (ע"פ 2636/12 עזבון המנוח יהושע שלוש ז"ל נ' מדינת ישראל (5.3.2013) בפסקה 9, וראו גם, ע"פ 816/10 גולד נ' מדינת ישראל (3.9.2012); רע"פ 4604/04 עיני נ' מדינת ישראל (24.5.2004)).

בגישה דומה נקט גם חברי, השופט א' רובינשטיין, ברע"פ 7135/10 חן נ' מדינת ישראל (3.11.2010) בפסקה יא':

"יש המתפתים לראות עבירות מס, שאין הנגזל האינדיבידואלי בהן ניצב לנגד העיניים והרי הוא הציבור כולו, 'חסר הפנים' כביכול - במבט מקל. לא ולא. אדרבה, בית משפט זה, עוד משכבר הימים, ראה אותן בחומרה... אכן, רבים מעברייני המס הם אנשים שייראו כנורמטיביים ביסודם, אשר לא ישלחו יד לכיס הזולת - אך אינם נרתעים משליחת יד לכיס הציבורי. לכך מחיר בענישה".

לבסוף, אבקש להפנות לדברים שנאמרו על ידי בעניין זקן בנוגע לשימוש ההולך וגובר בחשבונות כוזבות:

"אין חולק כי השימוש בחשבונות הזרות איפשר למבקש לחמוק מתשלום מס אמת במשך שנים ובהיקף ניכר, ובכך לפגוע בעקרונות הבסיסיים העומדים מאחורי חובת תשלום המס, החלה על כלל הציבור. התחמקות שיטתית זו מתשלום מס אמת, מדגישה את הפסול הטמון במעשי המבקש, ואינני סבור כי יש בסיס לטענה, לפיה ראוי להקל בעונשו אך משום שהתחמקות זו נעשתה באמצעות שימוש בחשבונות זרות, ולא תוך שימוש בחשבונות פיקטיביות" (שם, בפסקה 9).

112. לעבירות המס החמורות והחריגות בהיקפן, יש לצרף עבירות נוספות שבהן הורשע המערער, ובכלל זאת: עבירה לפי סעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון, שעונשה 10 שנות מאסר; 145 עבירות של זיוף מסמך בכוונה לקבל באמצעותו דבר, בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 418 סיפא לחוק העונשין; ו-3 עבירות של שיבוש מהלכי משפט, לפי סעיף 244 לחוק העונשין. בנסיבות אלה, נראה כי אין חומרה מיוחדת בעונש המאסר שנגזר על המערער, ובודאי שאין מדובר בסטייה מהותית מרמת הענישה הראויה בעבירות כגון דא.

אשר לרכיב הקנס שבגזר הדין, סבורני כי מדובר בקנס ראוי ומידתי, בשים לב להיקף החריג של הסכומים שבהם שלח המערער את ידו בקופה הציבורית. המדובר בסכומי עתק, אותם שלשל המערער לכיסו, כאשר עד כה הוא לא פעל להסרת המחדלים ולא שילם את חובו לרשויות המס. ניסיונו של המערער לצייר עצמו כדל ודלפון וכמי שירד מנכסיו לא יצלח, ולא הובהר לנו מה נעשה בכספים שנגזלו על ידי המערער, ומה עלה בגורלם. המערער הורשע גם בהלבנת הון הנוגעת לרכוש אסור בהיקף העולה על 50 מיליון ₪, ולפיכך קנס בשיעור של 5 מיליון ₪ איננו מופרז במידתו, ואינני רואה כל הצדקה להתערב בו. דברים אלה יפים גם לגבי תקופת המאסר שנקבעה בגין אי תשלום הקנס, וכזכור הוחלט על ידי השופט י' דנציגר שלא לעכב את תשלום הקנס, וכפועל יוצא מכך על המערער לרצות תחילה, ככל שלא ישלם את הקנס, שתי שנות מאסר, טרם שיחל בריצוי עונש המאסר שהושת עליו (סעיף 46 לחוק העונשין).

113. על יסוד האמור, אציע לחבריי לדחות גם את הערעור על גזר הדין, ובכך מוצע לדחות את ערעורו של המערער על כל חלקיו.

ש ו פ ט

השופט ע' פוגלמן:

אני מסכים.

ש ו פ ט

השופט א' רובינשטיין:

א. מסכים אני לפסק דינו של חברי השופט שהם. בכל הכבוד לטענותיו שובות הלב של בא כוח המערער, אליהן האזנו בקשב, דומה שחברי התמודד עמן דבר דבור על אופניו.

ב. במידה מסוימת התלבטתי בעניין העונש, שאכן הוא במדרג גבוה ביחס. ואולם, הכלל שעלינו לנקוט בענישה הוא היחס בין היקף העבירות ותוצאותיהן לבין הענישה, בחינת מידה כנגד מידה, ובעבירות כלכליות ועבירות מס בתוכן; מצטרפת לכך גישה מחמירה באלה כמדיניות שיפוטית. כלל ההלימה אין בו חידוש כשלעצמו, אף כי קיבל

עיגון סטטוטורי בתיקון 113 לחוק העונשין התשל"ז-1997, בסעיף 40ב לחוק, שכותרתו "העיקרון המנחה בענישה הלימה" ושלפיו "העיקרון המנחה בענישה הוא בחינתו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בניסבותיו למידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו"; הדברים מובאים לשם המחשה, שכן התיק נדון בטרם תחולת התיקון. ואכן, עוד בע"פ 624/80 חברת וייס ארנסט נ' מדינת ישראל, פ"ד לה(3) 211 (1981) נאמר מפי השופט (כתארו אז) ברק, אמנם שם בעקבות השתתן של שתי שנות מאסר, בימים אחרים:

"בהטלת עונשי מאסר אלה מביעה החברה המאורגנת את סלידתה מהתנהגותם העבריינית של מעלימי המס ומטביעה עליהם אות של קלון. יידעו נא עברייני הצווארון הלבן, כי צווארונו של עושה העבירה הזו אינו 'לבן' והריהו כצווארונו של כל פורץ ושוודר, שהאחד שודד את קופתה של המדינה, והאחד שודד את קופתו של הפרט (ע"פ 344/80) (עמ' 217 – 218).

עוד הוטעם שם (עמ' 218):

"כי בעבירות מס הסיכון גדול מהסיכוי, וכי כנגד ההתעשרות הכספית הזמנית עומדים לא רק קנסות נכבדים, השוללים את טובת ההנאה, אלא עומדים גם לילות ארוכים של פחד מפני חשיפת האמת, עומדים הרס עצמי-משפחתי ועסקי, ועומדים ימים ארוכים של שלילת החופש".

ואכן, גונבי קופת הציבור באי תשלום המס, גם אם מחופשים הם לאנשים נורמטיביים, משיפשוטו בגדיהם יתגלה גנב ככל גנב מן העולם התחתון וגרוע ממנו, כי בין הבריות מהלכים במי שהם שומרי חוק ככל האדם מן היישוב, ויש שיטעו בהם; וחברי הביא מרע"פ חן נ' מדינת ישראל (2010) (פסקה 111), ולא אוסיף.

ג. לענישה מחמירה גם היבט הרתעתי לרבים, שבכגון דא – עבירות כלכליות – גם עשוי להיות אפקטיבי לדעתי. הוא נכלל בתיקון 113 לחוק העונשין (סעיף 40 לחוק) – ושוב, גם אם לא בכך עסקינן עתה, הנה נושא ההרתעה כאחד ממטרות הענישה, היה עמנו מקדמת דנא. אביא מדברי זה לא כבר בע"פ 677/14 דני דנקנר נ' מדינת ישראל (17.7.14, תוקן 6.8.14), פסקה ל"ח:

"לאחר תיקון 113 לחוק העונשין, בשלב גזירת עונשו של הנאשם, רשאי בית המשפט להתחשב בהרתעה אישית והרתעת רבים (סעיפים 140 ו-140 לחוק), כל עוד הדבר נעשה בתוך מתחם הענישה שנקבע. לטעמי, גם מי

שאינו סבור כי הרתעת הרבים, אולי להבדיל מהרתעת היחיד, פועלת ככלל בעבריינות ה'קלאסית' של רצח, שוד ואונס, חבלה ודומותיהן (ראו ע"פ 7534/11 מזרחי נ' מדינת ישראל (2013), פסקה ג' לחוות דעתי), יוכל לסבור כי יש לה סיכוי בעבירות כלכליות, מכל מקום של 'הצווארון הלבן'. המתכנן עבירות – או שמא נאמר 'מתחמן' – ושומע כי דינו עלול להיות מאסר, אולי יחשוב פעמיים".

ועוד נאמר שם (פסקה ל"ט):

"דווקא כלפי אנשים נורמטיביים בבסיסם המתכננים את מעשיהם, אולי יכלול ה'תכנון' גם את הסיכון שבהעמדה פלילי לדין; אכן, בהרתעת רבים, נעוץ החשש בהתאמתה לעקרון האחריות האישית, לפיו בית המשפט מטיל ענישה על אדם בשל התנהגותו שלו, ולא בגין פעולתם הפוטנציאלית של אחרים. המלומד פרופ' גבריאל הלוי מסביר, כי כאשר הרתעת הרבים היא תוצאה אגבית של הענישה, ולא המטרה העיקרית שלה, עשויה היא להיות לגיטימית במסגרת שיקולי הענישה הכלליים (ג' לוי, תורת הדיון הפלילי – כרך ג 315 (תשע"א-2011))."

ד. בנידון דידן משקף העונש איפוא מגמה מחמירה בענישה בעבירות כלכליות ובהן עבירות מס, מגמה המשלבת גמול והרתעה – גם אם בלא התעלמות מנסיבות אישיות.

ה. הגעתי איפוא לכלל מסקנה שאין מקום להתערבות בתוצאה.

ש ו פ ט

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט א' שהם.

ניתן היום, ט"ז באלול התשע"ד (11.9.2014).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט